

Länsstyrelsen i Gotlands län

LIVSMILJÖENHETEN – RAPPORT NR 1 2001

Uppföljning av ängs- och hagmarksinventeringen i tre gotländska socknar

Uppföljning av ängs- och hagmarksinventeringen i tre gotländska socknar

CAROLINE EDELSTAM

Omslagsbild: Bendes strandänge vid Bajus, Anga. Ett välskött strandänge med svensk ögontröst, svinrot, brudbröd, vildlin, höskallra, rödklöver, rosettjungfrulin, darrgräs och orkidéer som johannesnycklar, nattviol, flugblomster och krutbrännare. Ängset utgör en av Gotlands värdefullaste slåttermarker. Foto: Caroline Edelstam.

ISSN 1403-8439

LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN – LIVSMILJÖENHETEN – VISBY 2001

Innehåll

INLEDNING	5
BAKGRUND	5
SYFTE – VAD HAR HÄNT PÅ TIO ÅR?	5
METOD	5
Förberedelser	6
Avgränsning	6
Fältarbete	6
Bedömning och klassning	6
Sammanställning och analys	7
FÖRÄNDRING AV AREAL	7
VAD BEROR AREALFÖRÄNDRINGARNA PÅ?	8
Hävdens betydelse	8
Beräkning av genomsnittlig hävdstatus	9
HÄVDJÄMFÖRELSE – SLUTSATSER	9
Bortagna och nytillkomna objekt	10
TÄNKBARA FÖRKLARINGAR TILL UTVECKLINGEN	10
LITTERATUR	12
Bilaga 1. Ängs- och hagmarker med högst-mycket högt-högt naturvärde i Bunge socken	13
Bilaga 2. Ängs- och hagmarker med högst-mycket högt-högt naturvärde i Anga socken	17
Bilaga 3. Ängs- och hagmarker med högst-mycket högt-högt naturvärde i Fide socken	20
Bilaga 4. Beräkning av genomsnittlig hävdstatus – Bunge socken	23
Bilaga 5. Beräkning av genomsnittlig hävdstatus – Anga socken	25
Bilaga 6. Beräkning av genomsnittlig hävdstatus – Fide socken	27
Bilaga 7. Objektbeskrivningar	29
Bilaga 8. Kartor	227

INLEDNING

Föreliggande uppföljning av ängs- och hagmarksinventeringen på Gotland ingår i Länsstyrelsens regionala miljöövervakning. Miljöövervakningen syftar till att beskriva tillståndet i miljön samt att följa trender, effekter och förändringar. Länsstyrelsen, som har det regionala ansvaret, tilldelas medel från Naturvårdsverket för olika miljöövervakningsprojekt. Uppföljningen har genomförts av Caroline Edelstam på uppdrag av Länsstyrelsen.

BAKGRUND

Under 1988-91 genomförde Länsstyrelsen i Gotlands län en inventering av länets ängs- och hagmarker. Denna inventering utgjorde en del av en riksomfattande inventering som initierades och finansierades av Naturvårdsverket, som gav ut en handbok (*Inventering av ängs- och hagmarker*, Naturvårdsverket, 1987) och anordnade kurser och utbildningar för inventerare. Länsstyrelsen har redovisat resultatet av inventeringen i fem rapporter, *Ängs- och hagmarker på Gotland*, del 1-5 (1991-92). För mer grundläggande information om ängs- och hagmarksinventeringen på Gotland, naturtyper, vegetationstyper, jordbrukets historia m.m. samt om genomförande och inventeringsmetodik hänvisas till dessa rapporter. (Se även Naturvårdsverkets rapport *Ängs- och hagmarker i Sverige*.)

SYFTE – VAD HAR HÄNT PÅ TIO ÅR?

Syftet med uppföljningen, som genomfördes under sommaren-hösten 2000, är att jämföra tillståndet i ängs- och hagmarkerna på Gotland och se efter vilka förändringar som skett sedan den förra inventeringen genomfördes 1988-91.

Genom att jämföra arealerna ängs- och hagmarker med höga naturvärden i tre slumpvis utvalda socknar på norra, mellersta och södra Gotland – Bunge, Anga och Fide – kan en grov uppskattning göras av utvecklingen på ön under de tio år som förflutit sedan den förra inventeringen. En skattning av hävden vid de båda inventeringstillfällena (1988-91 och 2000) ger även möjlighet till jämförelser av hävd tillståndet i markerna.

Syftet är dessutom att uppföljningen av inventeringen i de tre socknarna Bunge, Anga och Fide ska kunna användas i det regionala och lokala naturvårdsarbetet, genom att

- utgöra en aktuell dokumentation av de i odlingslandskapet ingående markslagets och naturtypernas omfattning och utbredning,
- utgöra en aktuell dokumentation av de för naturvärden mest värdefulla naturliga slätter- och betesmarkerna i de tre socknarna,
- utgöra ett underlag för upprättande av skötsel- och åtgärdsplaner för värdefulla naturliga slätter- och betesmarkerna samt
- utgöra ett underlag för bedömning av betes- och slättermarker inom miljö- och landsbygdsprogrammet för EU-stöd till jordbruket.

METOD

För att resultaten ska vara jämförbara har uppföljningen genomförts med samma metod som användes vid inventeringen 1988-91. Förutom Naturvårdsverkets handbok från 1987 tog länsstyrelsen fram en instruktion (handledning) för ängs- och hagmarksinventeringen på Gotland,

med preciseringar av gotländska naturtyper, indikatorarter och bedömningsgrunder m m. Den inventeringsblankett som användes 1988-91 har även använts vid uppföljningen 2000.

Förberedelser

Förberedelser har bestått av framtagande av kartmaterial och inventeringsblanketter samt flygbildstolkning. Till skillnad från 1988-91, då svartvita kopior på den ekonomiska kartan användes, har vid uppföljningen digitalt framtaget kartmaterial i färg tagits fram, vilket ger en bättre upplösning och gör det möjligt med en högre noggrannhet i gränsdragningar m m. Skalan 1:10 000 är densamma vid båda inventeringstillfällena.

Flygbildstolkningen gjordes från IR-bilder såväl 1988-91 som 2000. Intressanta områden identifierades och avgränsades i flygbild samt fördes över till ett kartunderlag som därefter användes i fält. Vid uppföljningen 2000 har nytagna IR-bilder från 1999 använts.

Avgränsning

Det förbättrade underlagsmaterialet kan ha viss betydelse för bedömning och avgränsning av värdefulla områden. De nytagna IR-flygbilder som användes 2000 har en högre upplösning än de äldre IR-bilder som användes 1988-91. Möjligheten till exakta gränsdragningar har därigenom förbättrats. Även det digitalt framtagna kartmaterialet, som bygger på ett underlag med ortofotokarta, har gjort det lättare att avgränsa värdefulla områden.

Störst betydelse har detta haft för den i många fall svårbedömda och svåravgränsade naturtypen ”betad skog”. Generellt gäller att skogen ska ha tydlig betesprägel för att klassas som värdefull i denna inventering. Skogsmarker och täta trädjungar som saknar betesprägel har tagits bort i uppföljningen, men de kan i vissa fall ha kommit med vid inventeringen tio år tidigare, då avgränsningen ofta gjordes efter stenvägg och stängsel. Starkt igenväxta skogar och utmarksbeten togs inte heller med vid inventeringen 1988-91.

Fältarbete

Intressanta ängs och hagmarker besöktes och inventerades i fält under juni, juli och augusti 2000.. Endast områden med höga naturvärden har dokumenterats och klassificerats. Tyngdpunkten vid inventeringen har lagts på

- bedömning av bevarandevärdet (klassificering)
- markslag/naturtyper
- nuvarande hävd
- vegetationstyper
- slätter- och betesindikatorer (kärleväxter)
- rödlistade arter (kärleväxter)
- sammanfattande beskrivning

Bedömning och klassning

Bedömning och klassificering har skett utifrån de kriterier som finns angivna i Naturvårdsverkets

handbok (*Inventering av ängs- och hagmarker*, Naturvårdsverket, 1987)¹. Tre nivåer har använts:

Klass 1 = Högsta naturvärde

Klass 2 = Mycket högt naturvärde

Klass 3 = Högt naturvärde

Klass 0 har använts för sådana marker som saknar höga naturvärden men ändå kan ha kvar vissa värden. Det kan t.ex. vara igenväxta marker som efter röjning och återupptagen hävd snabbt skulle kunna återfå höga naturvärden. Sådana områden med vissa natur- och/eller kulturvärden har kortfattat beskrivits under ”Övriga objekt” i sammanställningen (se nedan).

Sammanställning och analys

Efter fältarbetet har beskrivningar och avgränsningar på kartor lagts in digitalt. Ängs- och hagmarker med höga naturvärden har sammanställts sockenvis och resultaten jämförts med inventeringen 1989-90 (Fide inventerades 1989, Anga och Bunge 1990), se bilaga 1, 2 och 3. Resultaten har därefter analyserats och utvärderats. Tyngdpunkten har därvid lagts på *arealen* värdefull ängs- och hagmark samt på *hävd*tillståndet.

FÖRÄNDRING AV AREAL

Den *sammanlagda arealen* värdefull ängs- och hagmark (klass 1-3) har sammanställts för 1989-90 respektive 2000 i tabellerna 1a och 1b nedan. *Förändringen av arealen* ängs- och hagmarker år 2000 jämfört med 1989-90 har sammanställts i tabell 1c.

Socken	Klass 1		Klass 2		Klass 3		Klass 1-3	
	Antal objekt	Areal (ha)	Antal objekt	Areal (ha)	Antal objekt	Areal (ha)	Antal objekt	Areal (ha)
Bunge	4	123	7	260	47	1050	58	1433
Anga	2	13	4	73	10	101	16	187
Fide	3	176	17	198	14	134	34	508
Summa	9	312	28	531	61	1285	108	2128

Tabell 1 a. Sammanställning av arealen värdefull ängs- och hagmark. Inventering 1989-90.

Socken	Klass 1		Klass 2		Klass 3		Klass 1-3	
	Antal objekt	Areal (ha)	Antal objekt	Areal (ha)	Antal objekt	Areal (ha)	Antal objekt	Areal (ha)
Bunge	4	205,7	12	272,0	35	436,5	51	914,2
Anga	2	10,6	3	95,1	15	88,8	20	194,5
Fide	1	33,3	19	232	19	126,5	39	391,8
Summa	8	249,6	32	599,1	70	651,8	110	1500,5

Tabell 1 b. Sammanställning av arealen värdefull ängs- och hagmark. Uppföljning 2000.

¹ Se även: Ekstam & Forshed 1996, sid. 92.

Socken	Klass 1		Klass 2		Klass 3		Klass 1-3	
	Förändring i procent (areal)	Ökning/ minskning (ha)	Förändring i procent (areal)	Ökning/ minskning (ha)	Förändring i procent (areal)	Ökning/ minskning (ha)	Förändring i procent (areal)	Ökning/ minskning (ha)
Bunge	+67%	+ 83 ha	+5%	+ 12 ha	-58,4%	- 613 ha	-36%	- 519 ha
Anga	- 18%	- 2 ha	+ 30%	+ 22 ha	-13%	- 13 ha	+4%	+ 7 ha
Fide	- 80%	-142,5 ha	+ 17,2%	+ 34 ha	- 5,6%	- 7,5 ha	- 23%	- 116 ha
Summa	- 19,7%	- 61,5 ha	+ 12,8%	+ 68 ha	- 49%	-633,5 ha	- 29,5 %	-628 ha

Tabell 1 c. Förändring av arealen ängs- och hagmark mellan 1989-90 och 2000.

I Bunge har arealen värdefull ängs- och hagmark (klass 1-3) *minskat* med 36% eller 519 ha (bilaga 1). Det är främst ohävdade skogsmarker (hällmarkstallskog) som tidigare betats men där hävden sedan länge upphört, som klassats ut. Långsam igenväxning av tidigare hävdad betesmark, t.ex. alvarmarker och betad skog där det inte lönar sig att återuppta hävden, är ett stort problem på norra Gotland.

I Anga ser vi en liten *ökning* av arealen värdefull ängs- och hagmark med 4% eller 7 ha, från 16 till 20 objekt (bilaga 2). Avlägset belägna områden med svag hävd kan ha missats vid den förra inventeringen, men det kan också vara områden som då inte betades och där hävden har återupptagits eller intensifierats.

I Fide har arealen *minskat* med 23% motsvarande 116 ha, men antalet objekt har ökat från 34 till 39 (bilaga 3). Minskningen beror liksom i Bunge främst på att skog som saknar betesprägel tagits bort. Till skillnad från i Bunge omges skogen i Fide (egentligen gamla utmarksbeten) av välbetade alvarmarker och strandängar, men skogen har fått växa igen och används av djuren endast till att passera igenom på upptrampade stigar.

Sammantaget har den totala arealen *minskat* med 29,5 % eller 628 ha. En liten ökning av antalet objekt från, 108 till 110, kan samtidigt konstateras.

VAD BEROR AREALFÖRÄNDRINGARNA PÅ?

De förändringar som vi kan se i markerna, sedan inventeringen genomfördes för tio år sedan, kan något förenklat härledas till de grundläggande orsakerna *upphörd eller försvagad hävd* samt *igenväxning*. Det finns också marker där hävden förändrats, t.ex. genom byte av betesdjur, stödutfodring eller liknande, vilket lett till att naturvärdena försämrats. Trampskador till följd av hästbete eller bete med tunga köttdjur av nöt som går ute året om, eller i enstaka fall hjortbete, kan även skada naturvärdena.

Men i en del slåtter- och betesmarker är det trots allt motsatsen, *förbättrad hävd* genom *återupptaget bete* och/eller *högre betestryck*, som lett till en förhöjning av naturvärdet. I det följande redovisas en jämförelse av hävden vid uppföljning och inventering.

Hävdens betydelse

De höga natur- och kulturvärdena i ängs- och hagmarkerna är helt beroende av god hävd. Kontinuiteten i hävden är mycket viktig historiskt sett, liksom att den traditionella hävden långsiktigt kan fortsätta. Upphör hävden försvinner på sikt de höga naturvärdena, även om igenväxningen

på Gotland i många fall går långsammare än på fastlandet. Alvarhedar och hållmarkstallskogar är exempel på marker som länge kan befinna sig i en s.k. ”älsklig fas” innan ohävdarter helt tar över. Näringsrikare marker som t.ex. havssträndängar har ett betydligt snabbare igenväxningsförlopp.

Beräkning av genomsnittlig hävdstatus – metod

Hävdstatusen har i de tre socknarna Bunge, Fide och Anga skattats i fält, både vid inventeringen 1989-90 och vid uppföljningen 2000. Den genomsnittliga hävdstatusen för området och den eventuella förändringen i hävdstatusen kan beräknas med hjälp av *hävdkoefficienter*². Varje objekt ges en hävdkoefficient mellan noll och ett, där 1 = god hävd, 0,5 = svag-måttlig hävd, 0 = upphörd hävd. Genom att multiplicera hävdkoefficienten för varje objekt med dess areal beräknas *hävdarealen* för varje objekt. Arealen för objekten summeras sockenvis liksom objektens hävdarealer (se bilaga 4, 5 och 6).

Ur dessa summor beräknas därefter ett *medeltal* för hävdkoefficienten i varje socken för de båda mätstillfällena. Medeltalet för hävdkoefficienten beräknas genom att dividera summan för hävdarealen med summan för arealen. Medeltalen anger den *genomsnittliga hävdstatusen* vid de två mätstillfällena, 1989-90 respektive 2000, som därefter kan jämföras (Tabell 2).

Genom att jämföra hävdkoefficienten vid de två skattningstillfällena kan förändringar i hävden utläsas båda på objektsnivå och sockennivå. I t.ex. Bunge socken har hävden kraftigt förbättrats (+1) i fem objekt, förbättrats något (+0,5) i 12 objekt, försämrats något (-0,5) i tre objekt och försämrats kraftigt (-1) i ett objekt..

Socken	År	Summa areal, ha	Summa hävdareal	Hävdareal/areal (hävdkoefficient)
Bunge	1989/90	1 259	377	0,30
	2000	914	437	0,48
Fide	1989/90	512	252	0,49
	2000	392	314	0,80
Anga	1989/90	183	67	0,37
	2000	176	84	0,48

Tabell 2: Sammanställning av areal värdefull ängs- och hagmark, hävdareal och medeltal för hävdkoefficienten i Bunge, Fide respektive Anga socken (bilaga 4,5 och 6). Hävdkoefficienten, som beräknas genom att dividera hävdareal med areal, kan variera mellan 0 och 1, där 1 = god hävd, 0,5 = svag-måttlig hävd, 0 = upphörd hävd.

HÄVDJÄMFÖRELSE – SLUTSATSER

Tabell 2 visar att arealen värdefull ängs- och hagmark på tio år har minskat i alla tre socknarna, medan däremot hävdarealen och hävdkoefficienten (hävdareal/areal) har ökat. I Bunge har hävd-

² Se: Bedömningsgrunder för miljö kvalitet, *Odlingslandskapet*. Naturvårdsverket 1999.

koefficienten ökat från 0,30 till 0,48, i Fide från 0,49 till 0,80 och i Anga från 0,37 till 0,48. *Hävden i de värdefulla objekten har alltså förbättrats medan arealen totalt sett har minskat.*

Generellt är detta ett tecken på att hävden i många fall blivit bättre i marker som redan tidigare hävdades, t.ex. genom ett högre betetryck, utökad slåtter eller röjning av enbuskar och täta snår (tynne) etc. I några marker som ännu hävdades 1989-90 har hävden försvagats eller helt upphört. I områden där hävden redan 1989-90 var svag eller helt upphört, men där höga hävdgynnade naturvärden ännu fanns kvar, har hävden däremot inte återupptagits i önskad omfattning. I sådana marker har i stället igenväxningen sakta men säkert fortsatt och de höga naturvärdena har mer eller mindre försvunnit. Ljus- och hävdgynnade arter som kattfot, vildlin och loppstarr har konkurrerats ut och ersatts av igenväxningsarter som grusslok, krissla och älggräs.

Sammanfattningsvis kan sägas att trots en oroväckande *krympning av arealen* ängs- och hagmarker med höga naturvärden, kan vi se en viss *förbättring av hävden* med bete, slåtter och röjning i många av de marker som ännu hävdas.

Borttagna och nytillkomna objekt

En sammanställning av borttagna objekt, dvs sådana objekt som vid uppföljningen ej klassades men som vid inventeringen 1989-90 bedömdes som värdefulla, och nytillkomna objekt, som bedömdes ha höga naturvärden vid uppföljningen men inte klassades vid inventeringen tio år tidigare, visar på fördelningen av objekt som fallit bort respektive kommit till i de tre socknarna (se bilaga 1-3, tabellerna 3 och 4). Sammanställningen visar att i Bunge har åtta objekt tagits bort (174 ha) medan 1 objekt tillkommit (0,3 ha), i Fide har två objekt tagits bort (4 ha) medan tre objekt tillkommit (4,3 ha) och i Anga har två objekt tagits bort (4 ha) medan åtta objekt tillkommit (31,4 ha). Övrig arealförändring har skett inom respektive objekt.

TÄNKBARA FÖRKLARINGAR TILL UTVECKLINGEN

En förklaring till den minskade arealen ängs- och hagmarker med höga naturvärden är att det finns för lite djur i markerna, d v s *betesdjuren räcker inte till*. Det är idag mycket vanligt att sämre åkermarker används till bete för nötkreatur, hästar och får, åkermarker som sås in med vallväxter. De naturliga fodermarkerna överges till förmån för de mer högproducerande och lättskötta betes- och slåttervallarna. Lite krasst kan det ur naturvårdssynpunkt uttryckas som att betesdjuren ofta släpps på fel marker.

En annan orsak kan vara att den *ekonomiska ersättningen*, miljöstöden³, har varit otillräcklig eller att stöden på annat sätt varit alltför bristfälliga för att hålla magra marker i hävd liksom för restaurering av marker med svag eller upphörd hävd. Alvarmarkerna är ett bra exempel. Det lönar sig helt enkelt inte att förbättra eller återuppta hävden i svagt betade eller övergivna marker trots höga naturvärden. Investeringskostnader för röjning och stängsling är för höga. Här skulle ett stöd för restaurering av betesmarker få stor betydelse för såväl bevarande av den biologiska mångfalden som för markägare och djurhållare. Många alvarmarker, skogsbeten och andra utmarksbeten på Gotland är idag övergivna och/eller igenväxande. Dessa variationsrika marker med sina ovanliga naturtyper och mycket höga natur- och kulturvärden, är unika i sitt slag och saknar motsvarigheter på fastlandet!

³ Efter Sveriges inträde i EU 1995 ersattes de tidigare NOLA- och Landskapsvårdsavtalen med beslut om miljö- stöd för slåtter- och betesmarker.

Ett annat problem är den låga betalningen vid slakten för t.ex. småväxta lamm som fått gå och beta på alvarmarker och andra magrare beten, vilket gör att de växer långsamt. Vid slakten klassas de dåligt på grund av att de är så små. En *ökad efterfrågan* på kött från djur som gått på naturbetesmarker skulle kunna höja slaktvärdet och ge bättre betalning för slaktkropparna.

Det är trots allt *glädjande* att hävden genomsnittligt förbättrats i många av de områden som fortfarande är i hävd. Detta tyder på att miljöstöden, liksom de omfattande informations- och utbildningsinsatserna såsom rådgivning, skötselplaner, kurser för lantbrukare m m, ändå haft viss positiv effekt. För att hejda den negativa trenden med arealminskning och ytterligare förlust av ängs- och hagmarker med höga naturvärden, är det av stor vikt och avgörande betydelse att hävden och skötseln i framtiden inte försämras, utan snarare fortsätter att vara god och/eller förbättras. En ökning av antalet betesdjur skulle naturligtvis vara önskvärt för att tillförsäkra hävden i alla våra naturbetesmarker och ängar.

LITTERATUR

- Ekstam, U. Aronsson, M & Forshed, N. 1988. *Ängar*. Naturvårdsverket och LT's Förlag.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 1996. *Äldre fodermarker*. Naturvårdsverkets förlag.
- Johansson, P. 2000. *Gotlands lövmarker*. Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 1991-92. *Ängs- och hagmarker på Gotland*, del 1-5.
- Martinsson, M. 1997. *Våtmarker på Gotland*, del 1 och 2. Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Mossberg, B & Stenberg, L. 1992. *Den nordiska floran*. Wahlström & Widstrand.
- Naturvårdsverket. 1987. *Inventering av ängs- och hagmarker*, handbok.
- Naturvårdsverket. 1997. *Sveriges finaste odlingslandskap. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Etapp 1*. Rapport 4815.
- Naturvårdsverket. 1997. *Ängs- och hagmarker i Sverige*. Rapport 4819.
- Naturvårdsverket. 1999. *Bedömningsgrunder för miljö kvalitet. Odlingslandskapet*. Rapport 4916.

Bilaga 1

Ängs- och hagmarker med högsta-mycket högt-högt naturvärde (klass 1-3) i **Bunge socken**

Nr	Namn	Inv.dat.	Markslag	Klass	Övrigt
05001	Stucks 1:357	2000-07-04	Alvar, betad skog	3	Upphörd hävd
05002	Träskhajdar, Stucks	2000-07-11	Alvar, betad skog	1	
05003	Stucks 1:339, Stenstugu 1:7	2000-07-11	Alvar, betad skog	2	Rausteviken. Upphörd hävd i hela området
05004	Biskops 1:4, Hyle, Holmriv	2000-07-17	Alvar, betad skog	3	Upphörd hävd
05005	Hägur	2000-07-17	Alvar, betad skog, havsstrandäng	2	
05006	Änge 1:14 (Bunn)	2000-07-03	Alvar, hagmark	3	Bunns-änget, upphörd hävd
05007	Stenstugu 1:2	2000-07-03	Betad skog, hagmark, alvar	1	f.d. Bånsänget ingår
05008	Stenstugu 1:10	2000-07-03	Alvar	3	Upphörd hävd
05009	Hultungs	2000-07-21	Havsstrandäng, betad skog, alvar	3	Färbete, ojämt betestryck
05010	Hultungs 1:2	2000-07-03	Alvar	3	Upphörd hävd
05011	Hägur 1:12	2000-06-29	Träd/buskbärande äng	3	Nyrestaurerad mark
05012	Hägur 1:12	2000-07-24	Hagmark/Alvar/Betad skog	3	Lammhage, nyrestaurerad
05013	Ducker 1:58	2000-07-24	Hagmark	3	Ohävd
05014	Hägur 1:51	2000-07-29	Hagmark	3	Ohävd
05015	Hägur 1:48	2000-07-24	Hagmark	3	Välbetad lammhage
05016	Ducker 1:21	2000-07-24	Hagmark	3	
05017	Ducker 2:1	2000-07-24	Hagmark, buskrik utmark, betad skog	3	
05018	Ducker 2:1	2000-07-24	Hagmark, betad skog	2	
05019	Flygfältet 1:1	2000-07-21	Annan öppen utmark	1	Militärt övningsområde. Ovanlig vegetationstyp. Mycket välbetat!
05020	Flygfältet 1:1	2000-07-21	Annan öppen utmark	2	Militärt övningsområde. Svagt betestryck.
05021	Flygfältet 1:1	2000-07-21	Annan öppen utmark	3	Upphört bete, igenväxning
05022	Bunge annex 1:14, Hägur	2000-07-24	Hagmark	3	Ohävd
05023	Hägur 1:5, Äskåkersvät	2000-07-18	Hagmark	2	Lövmark, våtmark m.m, betas av får
05024	Hägur 1:48	2000-07-18	Hagmark	3	
05025	Hägur 1:48	2000-07-18	Hagmark	2	Kärnområde i lövmarksinventeringen, betas av får och nöt.

Nr	Namn	Inv.dat.	Markslag	Klass	Övrigt
05026	Hägur 1:5	2000-08-02	Hagmark	3	Lammhage
05027	Bungemuséet	2000-07-14	Träd/buskbärande äng, hagmark	3	Hävdas delvis med slätter
05028	Biskops 1:4	2000-07-19	Hagmark	3	
05029	Flygfältet 1:1	2000-07-21	Hagmark	3	
05030	Biskops 1:5	2000-07-14	Hagmark	3	Lövmark m.m, betas av får
05031	Biskops 1:5	2000-06-29	Träd/buskbärande äng	2	Biskops-änget
05032	Broungs 4:1	2000-07-25	Hagmark	3	
05033	Mattise 2:1	2000-07-25	Hagmark	3	
05034	Broungs 4:1	2000-08-02	Hagmark	3	Svag hävd
05035	Mattise 2:1	2000-08-02	Hagmark, betad skog	2	Hästbete, god hävd
05036	Flygfältet 1:1	2000-08-18	Alvar	3	Militärt övningsområde. Hävd saknas
05037	Audungs 1:8	2000-08-02	Hagmark, betad skog	3	Upphörd hävd
05038	Änge 1:25	2000-08-02	Hagmark, havsstrandäng, betad skog	2	Nöt och fårbete
05039	Mattise 2:1	2000-08-01	Alvar, öppen utmark, betad skog	3	Svag hävd (häst)
05040	Broungs 1:96	2000-08-01	Alvar	3	Hästhage, trampskador
05041	Broungs 1:19 m fl	2000-08-01	Öppen utmark, betad skog	3	Hävd saknas
05042	Broungs 4:1	2000-08-01	Alvar, betad skog	3	Svag hävd (nöt)
05043	Mattise 2:1, Grunnudden	2000-08-01	Alvar, betad skog, havsstrandäng	2	Fårbete
05044	Broungs 1:19	2000-07-28	Alvar (betad skog)	3	Hävd saknas
05045	Utbunge 1:20	2000-07-28	Alvar	3	Fårbete
05046	Stucks 4:1	2000-07-25	Hagmark	3	Ekhage, fårbetad
05047	Bungenäs 1:3	2000-07-25	Hagmark	3	
05048	Broungs 1:97	2000-07-28	Alvar (buskrik utmark)	3	Hävd saknas
05049	Stucks 4:1	2000-06-29	Träd/buskbärande äng	2	
05050	Utbunge 1:20	2000-07-28	Alvar	3	
05051	Bungenäs 1:2	2000-07-28	Alvar (betad skog), havsstrandäng	1	Militärt övningsområde

Övriga objekt (klass 0): Ängs- och hagmarker som ej klassats men ändå bedömts ha vissa natur- och kulturvärden.

Nr	Namn	Inv.dat.	Markslag	Övrigt
05052	Änghult 2:1	2000-06-29	Träd/buskbärande äng	Björk- och hasseldominerat änge, svagt gödselpåverkat med svag hävd. Gullviva, humleblomster och älggräs är vanliga liksom smörblommor, hundäxing och hundkäx.
05053	Gjausskär	2000-07-17	Alvar	Upphörd hävd. Öppet strandnära alvarområde som övergår i tallskog. Alvarhed med fårsvingel, solvända, axveronika, backtimjan, knutnarv och vildlin m.fl.
05054	Biskops 1:4	2000-07-17	Betad skog, alvar	Upphörd hävd. Torr mark med hållmarker och grusalvar, hållmarks-tallskog, med arter som backtimjan, brudbröd, axveronika, solvända samt tovsippa. Även apollofjäril noterades. Ohävdarter som grusslok och tulkört dominerar i öppen mark, mjölon i skogen. Marken sluttar mot nordost, fuktiga sänkor finns även.
05055	Stucks 1:357	2000-07-17	Betad skog, alvar	Upphörd hävd. Liknar föregående område. Ljung och mjölon dominerar i fältskiktet i skogen, grusslok och tulkört på öppen mark. Örtrikt med stor fetknopp, ängsvädd, äkta johannesört m.m. Långsam igenväxning.
05056	Stucks 1:22, Biskopshöjden 1:1	2000-07-19	Hagmark	Igenvuxet, f.d. hästbete. Ek och ask, enst. hävdgynnad art, kalkfuktäng, korskovall (rödlistad art). Ohävd.
05057	Stucks 1:22	2000-07-19	Hagmark	Liten hästbetad hage med svåra trampsador, söndertrampad gräsvål, enst. hävdgynnad art, ek dominerar i trädskiktet.
05058	Flygfältet 1:1	2000-07-24	Hagmark, alvar	Intill militärens baracker, ett igenväxande, ohävdad torrängsområde. Bactimjan, blodnäva, brudbröd, darrgräs, solvända, spåtistel, gullviva m.fl.
05059	Gaustäde	2000-07-24	Hagmark	Klappade askar på rad omger de gamla åkrarna som betas tillsammans med igenvuxen hagmark med trädformig en, hassel och hagtorn. Torr-fuktig mark, rinnande bäck. Skötsel: Røjning och klappning av askarna runt åkrarna.
05060	Audungs 1:15	2000-08-18	Havsstrandäng, alvar	Upphörd hävd, naturvärdet kan höjas med røjning och återupptaget bete. Ohävdarter dominerar, men de betesgynnade arterna håller sig ännu kvar fragmentariskt. Högört-fuktäng

Nr	Namn	Inv.dat.	Markslag	Övrigt
				<p>med älgört har stor utbredning, kalkfuktäng med älväxing, krissla, ängsvädd, enstaka majviva, kustarun och tätört samt orkidéer finns även. Backtimjan, brudbröd, blodnäva, solvända, höskallra på torrare mark. Enbuskar och ung tall invaderar. Havsstrandvegetation saknas.</p>

Bilaga 2

Ängs- och hagmarker med högsta-mycket högt-högt naturvärde (klass 1-3) i **Anga socken**

Nr	Namn	Inv.dat.	Markslag	Klass	Övrigt
45001	Bendes strandänge, Bajänge	2000-06-09	Öppen äng, Träd-/buskbärande äng	1	Mycket god hävd.
45002	Anga prästänge	2000-06-09	Träd-/buskbärande äng	1	God hävd.
45003	Österby 2:1	2000-06-14	Hagmark	2	Bete (nöt), god hävd.
45004	Österby 2:1 (2)	2000-06-15	Hagmark	3	Svag hävd, betas av får tillsammans med skog.
45005	Bäticke 1:10	2000-06-15	Hagmark	3	Hästhage, måttligt betetryck.
45006	Bäticke 3:1	2000-06-15	Alvar	3	Hälften betas (häst), hälften ohävdad
45007	Anga annex 1:1	2000-06-15	Hagmark	3	Betas av häst; kalkfuktäng och blodtopp m.m.
45008	Bäticke 1:21, Hemmungs 1:41	2000-06-20	Alvar	3	Ohävd.
45009	Boters	2000-06-16	Hagmark	3	God hävd, kobete
45010	Hemmungs	2000-06-16	Hagmark, alvar, betad skog	3	Hästbete samt nöt, köttjur – tramskador (igenväxning)
45011	Fjäle 1:10	2000-06-21	Hagmark, alvar	3	Färbete
45012	Bendes 1:22	2000-06-20	Hagmark	3	Färbete
45013	Bendes 1:22 (2)	2000-06-20	Hagmark	3	Nyröjt område närmast gården
45014	Bendes 1:16	2000-06-20	Alvar, betad skog	2	God hävd, färbete.
45015	Bendes 1:16 (2)	2000-06-20	Hagmark	3	Färbete norr om vägen, god hävd.
45016	Baju, Bendes	2000-06-28	Havsstrandäng, hagmark	3	Svag hävd, nötbete.
45017	Bendes 1:18	2000-06-28	Öppen fastmarksäng	3	Svag hävd, slätter.
45018	Sandviken	2000-06-21	Havsstrandäng, hagmark	3	Svag hävd, färbete.
45019	Boters 1:16, 1:12 m.fl, Grunnsudden	2000-06-28-29	Havsstrandäng, alvar, hagmark	2	Får samt nötkreatur, växlande betetryck
45020	Skarnvik	2000-06-28	Havsstrandäng, alvar	3	Ohävd-svagt bete (får)

Övriga objekt (klass 0): Ängs- och hagmarker som ej klassats men ändå bedömts ha vissa natur- och kulturvärden.

Nr	Namn	Inv.dat.	Markslag	Övrigt
45021	Munkebos 1:24	2000-06-21	Hagmark	Upphörd beteshävd (färbete), torrängsflora med brudbröd, solvända, blodnäva och flentimotej. Nyklappade askar (gamla) i kanten mot åkermarken, stensträng, samt på röse, åkerholme. Även ek, oxel, hassel finns. Røjning av tynne (slån) samt återupptaget bete skulle förhöja värdet.
45022	Suderbys 1:12	2000-06-14	Betad skog	<i>Skogsbete</i> , extensivt, med luckor men mycket unga träd av främst tall. Spridda enar. I ljusluckor dominerar svinrot och lundstarr. Örnbräken vanlig. Olikåldrig, men alltför tät skog. Svag hävd.
45023	Suderbys 1:4	2000-06-14	Hagmark	Hagmark med <i>hamlade träd</i> (klappad ask), som står i en allé som leder ut från gården samt spridda i betesmarken. Även ek, björk, päron samt hassel, hagtorn och en. Artfattig kärleväxtflora (skugga), enstaka darrgräs, mandelblom, blodtopp (rödlitad art), kultiverad betesmark närmast gården (öppet).
45024	Suderbys 1:12	2000-06-14	Betad skog	Hällmarkstallskog samt avverkad tallskog på sandås. Rikligt med fältsippa och örnbräken samt enstaka brudbröd, backsmultron, blodnäva, solvända, rosettjungfrulin, S.t Persnycklar. Stödutfodring, bete med nötkreatur.
45025	Båticke 3:1	2000-06-14	Träd/buskbärande äng	Åkerholme med igenväxande ängsmark (ohävd). Ask (klappad), björk, ek, en, hassel. Hävdgynnade arter: svinrot, darrgräs, solvända, lundstarr, orkidéer. Även liljekonvalj, hundäxing. Fornlämning. Naturvärdet skulle höjas om hävden återupptogs. Restaureringsobjekt.
45026	Stenstugu 1:20	2000-06-14	Hagmark	Ekhage med spärrgreniga ekar (för tät), klappade askar, björk, hassel och hagtorn. Skogsnäva, humleblomster och gullviva samt hundkex. Glesa ut i trädskiktet (ek och björk). Fornlämning (fornåkrar). Färbete.
45027	Stenstugu 3:1	2000-06-14	Träd/buskbärande äng alt. hagmark	Ohävdad ängsmark omgiven av tomtmark, väg och hagmark, med ek, ask (klappad), hassel, hagtorn, brakved på torr-frisk mark. Hävdgynnade arter: svinrot, darrgräs, brudbröd, backsmultron, solvända, tjärblomster, slätterfibbla, gullviva, skogsnäva, johannesnycklar och blodtopp (röd-

Nr	Namn	Inv.dat.	Markslag	Övrigt
				listad art). Igenväxningsarter: krissla och liljekonvalj. Fornämning. Litet område som snabbt skulle få ett högre värde om hävden återupptogs. Røjning.
45028	Österby 3:1, 1:7, Stenstugu 1:20	2000-06-14	Alvar	Öppet alvar utan hävd (upplagsplats), långsam igenväxning med en och tall. Bäcktimjan, alvarklofibbla, gräslök, krissla, rödklint, ängsvädd och orkidéer (flugblomster, ängsnycklar, nattviol, johannesnycklar, S:t Persnycklar) m.fl.
45029	Liffride	2000-06-16	Hagmark (träd-/buskbärande äng)	Hjortbete, tramp- och gnagskador på trädstammar och rötter, igenväxning. Gammalt änge samt fornåkrar med stensträngar, lövvastar med klappad ask, ek och hassel. Gullviva, skogs-näva, brudbröd, solvända och darrgräs m.fl. i fältskiktet. Røjning, klappning av ask samt friställning av ek skulle kraftigt förhöja natur- och kulturvärdet. Helst även byte av betesdjur till lamm eller nöt.
45030	Änggårde 2:1	2000-06-15	Hagmark	Hagmark med örtrik torrängsflora och kalkfuktäng, liten rest. Svag hävd. Igenväxning. Røjning och högre betestryck skulle förhöja värdet.
45031	Angebjärs	2000-06-20	Alvar	Ohävd. Alvarhed med alvarklofibbla, vit fetknopp, gräslök, brudbröd, bäcktimjan, axveronika, fältmalört och solvända m.fl. Långsam igenväxning, öppet.

Bilaga 3

Ängs- och hagmarker med högsta-mycket högt-högt naturvärde (klass 1-3) i **Fide socken**

Nr	Namn	Inv.dat.	Markslag	Klass	Övrigt
88001	Österby 1:6	2000-08-05	Havsstrandäng	2	Även annan öppen utmark - alvar
88002	Österby 1:6	2000-08-05	Buskrik utmark, alvar	3	- utmark, betad skog ingår
88003	Österby 1:49	2000-08-05	Havsstrandäng	2	Massården
88004	Anderse 1:4	2000-08-04	Alvar, hagmark	2	Alvret, (i övre delen gravfält)
88005	Fride 1:2	2000-08-04	Alvar	2	Alvret
88006	Anderse 1:26	2000-08-04	Alvar	3	Alvret, även betad skog ingår
88007	Fride 1:7	2000-08-04	Alvar	2	Alvret
88008	Anderse 1:26	2000-08-22	Hagmark	3	
88009	Siffride - Nygranne	2000-08-29	Havsstrandäng	3	Skonor
88010	Fide Prästäng	2000-06-09	Änge	2	
88011	Anderse 1:4	2000-06-09	Hagmark	2	Svagt betestryck
88012	Österby 1:17	2000-08-22- -23	Havsstrandäng	3	
88013	”Stapeludden”	2000-08-23	Havsstrandäng	3	Betas ihop med Grötlingbo
88014	Odvalds 1:72 m.fl.	2000-08-22	Havsstrandäng, alvar	2	
88015	Österby 1:9 m.fl.	2000-08-22	Buskrik utmark	3	Ej betat, stranden inte med
88016	Rommunds 2:1	2000-08-23	Havsstrandäng	2	Skonor
88017	Odvalds 1:67	2000-08-25	Buskrik utmark, Alvar	2	
88018	Odvalds	2000-08-25	Buskrik utmark,	3	Obetat alvar. Återupptagen hävd skulle vara önskvärt.
88019	Siffride 1:4	2000-08-25	Buskrik utmark, Alvar	3	
88020	Odvalds 1:8	2000-08-26	Buskrik utmark, alvar	3	Obetat alvar. Återupptagen hävd skulle vara önskvärt.
88021	Odvalds 1:72 m fl	2000-08-25	Alvar	2	Utgörs av tre delområden
88022	Odvalds, ”Gylvät”	2000-08-23, 2000-08-28	Havsstrandäng, Alvar	1	Alvarhed i övre delen
88023	Odvalds 1:72, Fide annex	2000-08-25	Alvar	2	
88024	Bredkvie 1:43	2000-08-28	Alvar	2	F.d.Odvalds ?
88025	Bredkvie 1:18	2000-08-17	Hagmark, alvarmark	3	
88026	Bredkvie 1:18	2000-06-09	Änge	2	”Tyra Lundgrens Änge”
88027	Bredkvie 1:16	2000-09-01	Hagmark	3	Betas ej. Återupptagen hävd skulle vara önskvärt.
88028	Odvalds 1:72	2000-09-01	Hagmark	3	Hästbete
88029	”Udden”, Odvalds	2000-08-29	Havsstrandäng	2	
88030	Bredkvie 1:36	2000-08-28	Hagmark	3	Nyrestaurerad hagmark med

Nr	Namn	Inv.dat.	Markslag	Klass	Övrigt
					stora möjligheter. Högre betestryck skulle vara önskvärt.
88031	Bredkvie 1:36	2000-08-27, 2000-08-29	Havsstrandäng, alvar	2	Gylvät
88032	Bredkvie 1:9	2000-08-28	Alvar, buskrik utmark	3	
88033	Stora Västergårde 3:1	2000-08-28	Hagmark	3	
88034	Stora Västergårde 1:31	2000-08-27	Buskrik utmark, alvar	2	
88035	Stora Västergårde	2000-08-27	Havsstrandäng, alvar	2	
88036	"Grunnet"	2000-08-27	Havsstrandäng	3	Ohävdad, flera markägare
88037	Stora Västergårde	2000-08-29	Hagmark	3	
88038	Lilla Västergårde	2000-08-28	Alvar, buskrik utmark	3	
88039	Lilla Västergårde 1:25	2000-08-28	Havsstrandäng, alvar	2	Själva havsstranden obetad

Övriga objekt (klass 0): Ängs- och hagmarker som ej klassats men ändå bedömts ha vissa natur- och kulturvärden.

Nr	Namn	Inv.dat.	Markslag	Övrigt
88040	Anderse 1:26	2000-08-22	Hagmark	Välbetad hage med ungdjur, för tätt med hassel ock ek (beskuggning). Även grov ek. Rövning och friställning av ek skulle förhöja värdet! Delvis gödslad mark.
88041	Päronlunde	2000-08-22	Hagmark	Välbetad hagmark (ungdjur) med päronträd, oxel, ek, vildapel, klappad ask, björk, hassel (skuggiga - upplöst grässvål). Delvis gödslad, kultiverad betesmark. Rövning och klappning skulle förhöja värdet.
88042	Anderse	2000-06-09	Hagmark	Gödslad hagmark
88043	Siffride 2:1	2000-06-09	Hagmark	G:1 åker, liten areal hagmark
88044	Romunds 1:48	2000-08-22	Hagmark	Ek och hassel, skuggigt i större delen, ljusglänta med enstaka gökärt, liten blåklocka, brudbröd, vårbrodd, slätterfibbla, ängsvädd. Rövning skulle förhöja värdet. Betas av nöt.
88045	Samfällighet	2000-08-27	Havsstrandäng	Ohävdad strandäng. Återupptaget bete skulle snabbt förhöja värdet.
88046	Odvalds 1:72	2000-08-29	Hagmark	Svagt betad, igenväxt hagmark med ek, oxel, björk, vildapel, ask (klappad), hassel hagtorn, nypon mm. Delvis röjt. Enstaka gullviva, liten blåklocka, backsmultron och brudbröd. Högre betestryck i kombination med rövning skulle förhöja värdet.
88047	St. Västergårde 3:1	2000-08-29	Hagmark	Gödslad ekhage med grova träd.
88048	Lilla Västergårde 2:1	2000-08-28	Hagmark/Lövskog	Betad lövskog med ek, gammal björk och grov hassel. Fläckar med ljung, svinrot, ängskovall, ärenpris mm. Även tall. Glesa ut ung ek, friställ gammal tall.

Bilaga 4

Beräkning av genomsnittlig hävdstatus - Bunge socken.

Uppföljning 2000				Inventering 1990			
Nr.	Areal (ha)	Hävd-koefficient	Hävd-areal	Nr.	Areal (ha)	Hävd-koefficient	Hävd-areal
1	291	0	0	1	503	0	0
2	44,3	1	44,3	3	51	1	51
3	96,2	0	0	4	90	0	0
4	27,2	0	0	5	75	0	0
5	93,8	1	93,8	6	100	0,5	50
6	2,8	0	0	11	8	0	0
7	60,8	1	60,8	9	1	1	1
				10	65	1	65
8	2,9	0	0	7	9	1	9
				8	4	0	0
9	13,0	0,5	6,5	55	7	0,5	3,5
10	5,0	0	0	54	4	0	0
11	0,3	0,5	0,15	-	0	-	0
12	10,5	1	10,5	22	14	0	0
13	2,1	0	0				
14	4,1	0	0	23	2	0	0
15	3,1	1	3,1	24	4	0,5	2
16	0,5	1	0,5	26	1	1	1
17	5,6	1	5,6	39	6	0,5	3
18	5,5	1	5,5	41	7	0,5	3,5
19	21,0	1	21,0	40	23	0,5	11,5
20	5,2	0,5	2,6	30	2	0	0
				32	3	0	0
21	3,9	0	0	31	5	1	5
22	2,3	0	0	14	11	0	0
23	8,6	1	8,6	17	12	1	12
24	1,8	1	1,8				
25	12,5	1	12,5	15	13	1	13
26	1,2	1	1,2	-	0	0	0
27	3,2	0,5	1,6	25	5	0,5	2,5
28	1,8	1	1,8	21	2	1	2
29	1,2	1	1,2	27	1	1	1
30	5,1	1	5,1	29	4	0,5	2
31	1,6	1	1,6	28	3	0,5	1,5
32	1,9	1	1,9	35	2	0,5	1
33	4,1	0,5	2,05	48	4	1	4
34	1,8	0	0	42	4	0	0
35	2,4	1	2,4	44	3	1	3
36	2,9	0	2,9	43	8	0	0
37	3,9	0	0	45	6	0,5	3
38	8,7	1	8,7	46	10	0	0
39	3,7	0,5	1,85	47	10	0	0
40	4,3	0,5	2,15	49	8	0,5	4
41	5,9	0	0	57	12	0	0
42	8,9	0,5	4,45	58	10	0,5	5
43	34,8	1	34,8	12	36	0,5	18
44	4,2	0	0	53	9	0	0
45	2,4	1	2,4	52	3	1	3
46	1,8	0,5	0,9	33	2	1	2
47	1,6	1	1,6	37	3	1	3

Uppföljning 2000				Inventering 1990			
Nr.	Areal (ha)	Hävd-koefficient	Hävd-areal	Nr.	Areal (ha)	Hävd-koefficient	Hävd-areal
48	1,6	0	0	51	2	0	0
49	0,9	1	0,9	34	1	0	0
50	0,5	1	0,5	36	1	1	1
51	79,6	1	79,6	50	90	1	90
S:a	914		436,85	S:a	1259		376,5

Tabell 1: Beräkning av hävkoeficient och hävdareal

	Summa areal, ha	Summa hävdareal	Hävdareal/areal
1990	1 259	377	0,30
2000	914	437	0,48

Tabell 2: Sammanställning av areal och hävdkoefficient. Medeltalet för hävkoeficienten beräknas genom att dividera hävdarealen med arealen (Bunge).

1989/90	Nr.	2	13	16	18	19	20	38	56	S:a
	Klass	3	3	3	3	3	3	1	3	-
	Areal (ha)	84	67	2	5	1	1	4	10	174
	Hävdkoeff.	0	0	0	0,5	0	0,5	0	0	-
	Hävdareal	0	0	0	2,5	0	0,5	0	0	3
2000	Nr ⁴ .	Ö 54	Ö 53	-	-	Ö 56	Ö 57	Ö 60	-	
	Anm.	se sammanst.	se sammanst.	igenväxt, ohävd	igenväxt, hjortbete	igenväxt, ohävd	hästbete	igenväxt, ohävd	igenväxt, ohävd	

Tabell 3: Sammanställning över ej klassade (borttagna) objekt vid uppföljningen 2000 jämfört med inventeringen 1989/90 (Bunge).

Nr	11
Klass	3
Areal (ha)	0,3
Hävdkoeff.	0,5
Hävdareal (ha)	0,15

Tabell 4: Nyttillkommet, klassat objekt vid uppföljningen 2000 (Bunge).

⁴ Ö framför numret anger att objektet är kortfattat beskrivet under "övriga objekt" (klass 0) i sammanställningen, se bilaga 1.

Bilaga 5

Beräkning av genomsnittlig hävdstatus - Anga socken

Uppföljning 2000				Inventering 1990			
Nr.	Areal (ha)	Hävd-koefficient	Hävd-areal	Nr.	Areal (ha)	Hävd-koefficient	Hävd-areal
1	8,4	1	8,4	11	10	0,5	5
2	2,2	1	2,2	9	3	1	3
3	3,1	1	3,1	-	0	0	0
4	0,7	0	0	-	0	0	0
5	0,9	0,5	0,5	8	4	0	0
6	4,6	0	0	5	11	0	0
7	0,9	1	0,9	-	0	0	0
8	5,7	0	0	4	4	0	0
				6	9	0	0
9	2,9	1	2,9	-	0	0	0
10	3,3	0,5	1,7	7	12	0,5	6
11	7,6	0,5	3,8	1	7	0	0
12	5,5	0,5	2,8	3	3	0	0
13	1,7	0,5	0,9	-	0	0	0
14	49	0,5	24,5	14	59	0,5	29,5
15	1,7	1	0,9	-	0	0	0
16	4,6	0	0	12	5	0	0
17	1,7	0	0	10	1	0,5	0,5
18	20,4	0,5	10,2	-	0	0	0
19	43,0	0,5-	21,5	15	46	0,5	23
20	8,4	0	0	16	9	0	0
S:a	176,3		84,3	S:a	183		67

Tabell 1: Beräkning av hävdkoefficient och hävdareal

	Summa areal, ha	Summa hävdareal	Hävdareal/areal
1990	183	67	0,37
2000	176,3	84,3	0,48

Tabell 2: Sammanställning av areal och hävdkoefficient. Medeltalet för hävdkoefficienten beräknas genom att dividera hävdarealen med arealen.

1989/90	Nr.	2	13	S:a
	Klass	3	3	-
	Areal (ha)	3	2	4
	Klass	3	3	-
	Hävdkoeff.	1	0	3
2000	Nr.	-	-	
	Anm.	Ohävd, igenväxning	Ohävd, igenväxning	

Tabell 3: Ej klassade (borttagna) objekt 2000 jämfört med inventeringen 1990 (Anga)

Nr	3	4	7	9	13	15	18	S:a
Klass	2	3	3	3	3	3	3	-
Areal (ha)	3,1	0,7	0,9	2,9	1,7	1,7	20,4	31,4
Hävdcoeff.	1	0	1	1	0,5	1	0,5	-
Hävdareal (ha)	3,1	0	0,9	2,9	0,8	1,7	10,2	19,6

Tabell 4: Nytillkomna, klassade objekt 2000 (Anga)

Bilaga 6

Beräkning av genomsnittlig hävdstatus - Fide socken

Uppföljning 2000				Inventering 1989			
Nr.	Areal (ha)	Hävd-koefficient	Hävd-areal	Nr.	Areal (ha)	Hävd-koefficient	Hävd-areal
1	6,6	0,5	3,3	1	10	0,5	5
2	3,5	0,5	1,8	2	3	0	0
3	10,3	0,5	5,2	3	5	0,5	2,5
				4	10	0,5	5
4	13,4	0,5-	6,7	5	46	0,5	23
5	16,0	0,5-	8,0				
6	21,6	0,5-	10,8	6	11	0,5	5,5
7	5,2	1	5,2	7	13	0,5	7,5
8	0,9	1	0,9	0	0	0	0
9	2,2	0	0	9	9	0	0
10	1,9	1	1,9	10	3	1	3
11	1,9	0,5-	0,8	11	2	0,5	1
12	30,4	1	30,4	12	38	0,5	19
13	5,8	1	5,8	0	0	0	0
14	10,5	1	10,5	14	16	0,5	8
15	1,8	0	0	13	7	0,5	3,5
16	3,0	0	0	22	5	0,5	2,5
17	6,4	1	6,4	15	10	0,5	5
18	2,0	0	0	16	9	0	0
19	6,8	0,5	3,4	17	8	0,5	4
20	5,8	0	0	20	0	0	0
21	8,1	1	8,1	21	8	1	8
23	6,4	1	6,4	20	28	0	0
24	9,3	1	9,3				
25	6,1	0,5	3,0	25	6	0+	0
26	1,2	0,5	0,6	24	5	0,5	2,5
27	0,9	0	0	19	1	0	0
28	1,3	1	1,3	0	0	0	0
29	6,5	1	6,5	26	3	0	0
30	2,1	0,5-	1,0	0	0	0	0
22	33,3	1	33,3	23	103	0,5	51,5
31	45,3	1	45,3	27	13	1	13
32	3,8	1	3,8	28	5	0	0
33	1,3	1	1,3	30	3	0	0
38	14,2	0,5	7,1	29	50	1	50
34	33,4	1	33,4				
35	26,6	1	26,6	32	17	0	0
36	14,9	0	14,9				
37	1,1	0,5	0,5	33	38	0,5	19
39	20,0	0,5	10,0	31	3	0,5	1,5
				34	24	0,5	12
S:a	391,8		313,5	S:a	512		252

Tabell 1: Beräkning av hävdkoefficient och hävdareal

	Summa areal, ha	Summa hävdareal	Hävdareal/areal
1989	512	252	0,49
2000	391,8	313,5	0,80

Tabell 2: Sammanställning av areal och hävdkoefficient. Medeltalet för hävdkoefficienten beräknas genom att dividera hävdarealen med areale (Fide).

1989/90	Nr.	8	18	S:a
	Klass	3	4 (!)	-
	Areal (ha)	2	2	4
	Hävdkoeff.	0,5	0	
	Hävdareal	1	0	1
2000	Nr ⁵ .	Ö 40	Ö 46	
	Anm.	se sammanst.	se sammanst.	

Tabell 3: Ej klassade (borttagna) objekt 2000 jämfört med inventeringen 1990 (Fide)

Nr	8	28	30	S:a
Klass	3	3	3	-
Areal (ha)	0,9	1,3	2,1	4,3
Hävdkoeff.	1	1	0,5	-
Hävdareal (ha)	0,9	1,3	1,1	3,3

Tabell 4: Nyttillkomna, klassade objekt vid uppföljningen 2000 (Fide).

⁵ Ö framför numret anger att objektet är kortfattat beskrivet under "övriga objekt" (klass 0) i sammanställningen, se bilaga 3.

Bilaga 7

OBJEKTBEKRIVNINGAR

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 001
Objektsnamn: Stucks 1:357
Areal: 291,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-04
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, betad skog

Nuvarande hävd: Ohävdad

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdad

Ingrepp/påverkan: Igenväxning, stenbrott, körspår

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, gran, rönnoxel

Buskskikt: En, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50% (alvar) 50-75% (skogen)

Markfuktighet: : Övervägande del torr mark, mindre del fuktig, mindre del våt och växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5151, Alvarhed av hållmarkstyp
- 3 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Blodnäva	2	Fältmalört	1	Knutnarv
2	Axveronika	2	Solvända	1	Nattviol
2	Backsmultron	2	Vildlin	1	Slätterfibbla
2	Backtimjan	1	Fältsippa	1	Tjärblomster
2	Brudbröd	1	Jordtistel	1	Ängsnycklar
2	Darrgräs	1	Kattfot		

Rödlistade arter

Salepsrot

FAUNA

Apollofjäril.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området består av ett större utmarksbete som inte längre betas. Fårstängslet finns dock kvar. Ett större stenbrott ligger mitt i områdets nordöstra del.

Större delen av området (ca två tredjedelar) domineras av alvarmarker som ännu är relativt öppna. Såväl alvarhed av hållmarkstyp som av fårsvingeltyp förekommer. Stora arealer täcks av vit och gul fetknopp liksom av ohävdsarterna stor fetknopp, liten sandlilja, grusslok och tulkört. Även bergsskrabba noterades. Enbuskar, nypon och slån vandrar in. I karstsprickor växer svartbräken, murruta och murgröna. På lite tjockare jordlager växer blodnäva rikligt, liksom solvända, flentimotej, stor blåklocka, färgmåra och mjölon.

I skogen, som domineras av en och tall, är betesprägel tydlig, trots igenväxning med ungtall, gran och enbuskar. Betesprägel är tydligast i den nordvästra delen. Ställvis dominerar förvuxen ljung i mjölonmattor med inslag av ängskovall och enstaka blodnäva samt örnbräken. Skogsarter som blåsippan, vårärt och bergsslok förekommer och i den sydöstra delen saknas i stort sett helt hävdkaraktär (tas ej med i objektet).

I öppnare marker breder älväxning ut sig över stora områden och övergår i alvarhed av fårsvingeltyp. I växelväta våtar växer arter som hirsstarr, krissla, rödklint, gåsört, blodrot och åkermynta. Fuktängar av blåtåteltyp samt kalkfuktängar förekommer även. I kanten av ågkärret Ojnaremyr växer axag, majviva, kustarun, tätört, kärrknipprot, ängsnycklar, vaxnycklar m.m. Även här gör småtallar sitt intåg.

Täta dungar med tallskog för virkesproduktion, och som helt saknar betesprägel, tas ej med i objektet. Inte heller de artfattiga, större ågkärren tas med, då ågen gynnas av igenväxning.

Området är mångformigt, artrikt och ännu relativt representativt med hävdgynnade arter och vegetationstyper, som lever kvar trots att betet sedan länge upphört. Storleken förhöjer värdet. Förekomst av ohävdsarter i stora mängder (grusslok och mjölon m.fl) påverkar värdet negativt. Alvarmarkernas igenväxning går dock långsamt och naturvärdet är ännu högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd.

INFORMATIONSKÄLLOR

Länsstyrelsen (1997). Våtmarker på Gotland.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 002
Objektsnamn: Träskhajdar, Stucks
Areal: 44,3 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-11
Klass: 1

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, annan öppen utmark, betad skog.

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Får

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), gran, oxel

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: : Övervägande del torr mark, betydande del växelfuktig mark, mindre del fuktig och våt mark, mindre vattensamling, källa, vattendrag

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5116, Rished av örtrik ljungetyp
- 1 5151, Alvarhed av hållmarkstyp
- 3 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 5236, Fuktäng av högstartyp
- 1 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
- 1 4141, Nedre landstrandvegetation av agnsäv/krypventyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Knägräs	1 Gulkämpar
2 Backfingerört	2 Kustarun	1 Jordtistel
2 Backtimjan	2 Loppstarr	1 Kattfot
2 Brudbröd	2 Majviva	1 Liten blåklocka
2 Darrgräs	2 Solvända	1 Spåtistel
2 Fälmalört	2 Vildlin	
2 Knutnarv	1 Blodnäva	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som betas av lamm, är mycket representativt för betade utmarker på norra Gotland. Öppna alvarhedar med glest spridda betesformade enar och högstammiga tallar präglar området. Den karga och steniga alvarmarken sluttar svagt ner mot stranden, som kantas

av en smal remsa med lågbetad havsstrandvegetation. På alvarheden växer betesgynnade arter som fårsvingel, gråfibbla, spåtistel, backtimjan, vildlin, backfingerört och kattfot. I kanten mot Hau träsk finns även betad ljung, solvända och blodrot. Runt agkärren är vegetationen rik med en bård av knappag, axag, knutnarv, ängsvädd, majviva och kustarun m.fl. Växelfuktiga våtar och älväxinghedar finns också liksom skogsdungar med bl.a. ljung, ängskovall, stor blåklocka, kruståtel och örnbräken i fältskiktet. En tallplantering går in som en kil i betesmarkens södra del (ingår ej). I övrigt saknas större ingrepp.

Området är mångformigt, variationsrikt, representativt, artrikt med välutvecklade, hävdgynnade vegetationstyper samt mycket välhävdad med lång kontinuitet. Området har högsta naturvärde.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut skogsdungarna där ungtall växer tätt, samt gran.

INFORMATIONSKÄLLOR

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8, 1997.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 003
Objektsnamn: Stucks 1:339, Stenstugu 1:7, Rausteviken
Areal: 96,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-11
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: viss del representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, betad skog

Nuvarande hävd: Ohävdat

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdat

Ingrepp/påverkan: Väg, körspår

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, oxel

Buskskikt: En, slån, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del fuktig mark, betydande del växelfuktig mark, mindre del våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5151, Alvarhed av hållmarkstyp
- 2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
- 1 366, KÄLLKÄRR

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Backtimjan	2	Knutnarv	1	Gullviva
3	Solvända	2	Liten blåklocka	1	Kattfot
2	Axveronika	2	Majviva	1	Kustarun
2	Blodnäva	2	Spåtistel	1	Stenmalört
2	Brudbröd	2	Vildlin	1	Ängsnycklar
2	Fältsmalört	1	Darrgräs		
2	Gulkämpar	1	Fältsippa		

Rödlistade arter

Luktsporre
Salepsrot
Stenmalört
Svärdkrissla

FAUNA

Havsstranden: gåsbete, vadare

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som är beläget utmed vägen ner mot Strå hamn, gränsar i norr till välbetade, öppna alvarmarker (Stucks) medan det i söder övergår i hållmarkstallskog som, precis som detta område, inte längre betas. Marken är till större delen öppen, svagt böljande och sluttar ner mot havet. I sänkorna finns agmyrar med välutvecklade kantzoner, växelfuktiga våtar, fukthedar av gräslöktyp och kalkfuktängar (fastmarkskärr av blåtäteltyp och kärr med diffus källpåverkan av axag-typ, se våtmarksinventeringen). Axag, kustarun, majviva, kärrknipprot, brudsporre (senblommande) och luktsporre växer i norra kanten till agkärret. Även tätört, näbbstarr, ängsstarr, slankstarr och flugblomster noterades. I en våt påträffades vätögontröst (*Euphrasia stricta* var. *Gotlandica*). Tydliga uppfrysningmönster märks i fukthedar på grusigt underlag. Även stenmalört noterades i den öppna, karga alvarheden.

På torr mark dominerar alvarheddar med täta lavmattor, vit fetknopp, solvända, bergsskrabba och rena ohävdarter som liten sandlilja och grusslok. I den norra delen växer svärdkrissla i goda bestånd. I mitten av området syns tydliga strandvallar som övergår i hållmarker nere vid stranden. Den södra delen är mer igenväxt med enbuskar och nypon än den norra. Havsstranden är delvis gåsbetad och här växer gulkämpar, strandaster, krypven och strandkrypa.

Området är till viss del representativt som utmarksbete men har förlorat en del av sin karaktär på grund av ohävd. Det befinner sig nu i sin ”älskliga fas” med inte allt för långt gånge igenväxning. Norra delen har behållit mest av hävdkaraktären.

Området är mångformigt, har tidigare haft lång kontinuitet i hävden, är artrikt med hävdgynnade vegetationstyper samt hyser ett flertal sällsynta och rödlistade arter. Storleken förhöjer även värdet. Området har klassats mycket högt i våtmarksinventeringen (Träskhajdar, klass 2). Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd

INFORMATIONSKÄLLOR

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8 1997.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 004
Objektsnamn: Biskops 1:4, Hyle, Holmriv
Areal: 27,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-17
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, betad skog

Nuvarande hävd: Ohävdat

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdat

Kommentar: Gåsbete på uddarna nere vid stranden

Ingrepp/påverkan: Diken, överväxta schaktmassor, igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning

Markfuktighet: : Betydande del torr mark, betydande del fuktig mark, betydande del växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

2 411, DRIFTVEGETATION

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Backtimjan

2 Darrgräs

1 Gulkämpar

3 Solvända

2 Knutnarv

1 Höskallra

2 Axveronika

2 Kustarun

1 Kattfot

2 Blodnäva

2 Vildlin

1 Ängsnycklar

2 Brudbröd

1 Backsmultron

Rödlistade arter

Luktsporre

Salepsrot

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som sluttar i tydliga strandvallar av klappersten ned mot havet, är sedan länge obetat, men på alvarmarker och i öppna luckor i skogen finns betesprägelns ännu kvar. En

mindre körväg leder ner genom området till Holmriv. Marken är torr till fuktig med betydande del växelfuktig mark.

Alvarhed av fårsvingeltyp dominerar med arter som solvända, backtimjan, axveronika och täta mattor med lavar, gul och vit fetknopp. Den omgivande tallskogen har tätat betydligt sedan betet upphörde och saknar till större del betesprägel. Mjölonmattor, ljung och örnbräken breder ut sig tillsammans med ungtall och gran (ej inkluderat).

I de många vätarna och källkärren växer arter som axag, knappag, smalfräken, kustarun, kärknipprot, brudsporre och luktsporre. Tyvärr har ingrepp gjorts i form av grävda diken, bortschaktning av jord mm. Nere vid stranden är endast uddarna betespåverkade av gäss. Driftvegetation med ohävdsarter som strandmålla, svartkavle och vänderot är påtaglig i vikarna.

Längst upp vid vägen är växtligheten gödsel- och tramppåverkad med stor utbredning av hundkex och knylhavretorräng (tas ej med). De öppna partierna som beskrivits rymmer ännu, trots ohävd och andra ingrepp, höga naturvärden. Området har högt naturvärde.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd.

INFORMATIONSKÄLLOR

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8 1997.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 005
Objektsnamn: Hägur
Areal: 93,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-17
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng, alvar, betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Kommentar: Fårbete. Vissa skogspartier måttligt-svagt betade.

Ingrepp/påverkan: Tramppåverkan, gammal åker, grävs våtmark/damm

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, gran

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del fuktig mark, mindre del växelfuktig mark, mindre vattensamling

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5116, Rished av örtrik ljungetyp
- 2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 5236, Fuktäng av högstarttyp
- 2 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
- 1 366, KÄLLKÄRR

Indikatorer på gödsling eller ohävd (i massförekomst)

Inga.

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Knutnarv	1 Knägräs
2 Backtimjan	2 Majviva	1 Nattviol
2 Brudbröd	2 Salttåg	1 Smultronklöver
2 Darrgräs	2 Vildlin	1 Spåtistel
2 Gulkämpar	1 Blodnäva	
2 Jordtistel	1 Fältmalört	

FAUNA

Vadarlokal.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området består av betad skog med små källmyrar, kalkfuktängar och en och annan alvarmark insprängd. Den breda havsstrandängen är välbetad med arter som salttåg, rödsvingel, gulkämpar, strandkrypa, gåsört och smultronköver. I tallskogen, som är betespräglad, framkomlig med genomsikt och grässvål, växer arter som backtimjan, lingon, blåsippa och ljung. Stora myrstackar och stubbar efter plockhuggning finns, liksom tätare partier med tall, gran, en samt örnbräken. Agkærr med välbetade ”öar” av torrare mark finns också. Militära anläggningar utgör smärre ingrepp i området. Gammal åker som betas ingår också. Längst upp i området vid fårhuset märks tramp- och gödselpåverkan med bl.a. nicktistel.

Området betas av lamm och hävden är god. Här finns hävdgynnade arter och vegetations typer, ett typrepresentativt, mångformigt och varierat område med lång kontinuitet. Naturvärdet är mycket högt.

INFORMATIONSKÄLLOR

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8 1997.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 006
Objektsnamn: Änge 1:14 (Bunn)
Areal: 2,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-03
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: svag

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, hagmark (träd- och buskbärande änge)

Nuvarande hävd: Ohävdad

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdad

Kommentar: Har tidigare hävdats med slätter (södra delen) samt betats med får

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Gran, ask, idegran, tall, ek, vildapel, björk

Buskskikt: En, slån, liguster samt hassel, en, skogskornell (södra delen)

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning (kämpgrav)

Markfuktighet: : Övervägande del torr mark, mindre del frisk mark, fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5151, Alvarhed av hållmarkstyp
- 1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5232, Fuktäng av högörttyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Blodnäva	1	Backtimjan	1	Slätterfibbla
2	Brudbröd	1	Darrgräs	1	Svinrot
2	Solvända	1	Fältsippa	1	Tjärblomster
1	Axveronika	1	Gullviva	1	Vårbrodd
1	Backsmultron	1	Liten blåklocka		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Intill gården Bunn ligger detta område som består av två delar. Längst upp i nordväst ligger ett hållmarksalvar som tidigare betats med får och ännu är öppet. Längre söderut, där marken är frisk till fuktig, ligger ett skogbeväxt f.d. änge som domineras av höga granar. Endast den någorlunda öppna ytan utmed vägen hyser ännu en hävdgynnad flora. I den ljusöppna sydöstra delen finns en örtrik torrängsflora omväxlande med liljekonvalj i fältskiktet. Ek,

tall och ask samt en växel i träd- och buskskiktet.

Längre in i den täta granskogen är marken starkt beskuggad och ängskaraktär saknas. Skogs- och lundarter som liljekonvalj, skogsstarr, strävlost och lundelm dominerar i fältskiktet. I trädskiktet växer förutom gran, ask (från flerstammiga, gamla socklar), idegran och gammal, hög- och vidvuxen hassel. Lavfloran på hassel och ask är mycket värdefull (se Lövmarksinventeringen).

I den öppna alvarmarken norrut växer vit, gul och stor fetknopp, tulkört, liten sandlilja samt murruta och svartbräken i hållsprickorna. Slån, ungtall och liguster breder ut sig och expanderar på den ljus- och hävdberoende alvarvetetationens bekostnad. Söder om gården finns ett område med ängshavretorräng som tidigare slagits, men som numera är ohävdad. Ungtallar växer upp i kanterna.

Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd (bete). Hamling av ask. Röjning av ung gran. Röjning av ungtall och tynne i alvarmarken.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 52.

Inventering av Änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län 1976. 3:5.

Botanik. Översiktlig naturinventering. Länsstyrelsen i Gotlands län 1984. 3B2

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 007
Objektsnamn: Stenstugu 1:2
Areal: 60,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-03
Klass: 1

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, annan öppen utmark, betad skog, hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Nöt och fårbeta

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling (närmast gården)

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), gran, björk, ask, ek, vildapel

Buskskikt: En, hassel

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd, äldre åker

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del fuktig mark, mindre del frisk mark, växelfuktig mark, våt mark, källa

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5131, Gräshed av rödventyp
- 2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 2 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 366, KÄLLKÄRR

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Kustarun	1 Knutnarv
2 Backfingerört	2 Loppstarr	1 Majviva
2 Backtimjan	2 Solvända	1 Rosettjungfrulin
2 Brudbröd	2 Vildlin	1 Skogsnycklar
2 Darrgräs	2 Vårbrodd	1 Spåtistel
2 Jordtistel	1 Backnejlika	1 Svinrot
2 Kattfot	1 Backsmultron	1 Ängsnycklar
2 Knägräs	1 Jungfrulin	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En stor, mångformig, variationsrik och representativ betesmark med lång kontinuitet i hävden och stor artrikedom. Hävden är mycket god. Området betas av 60 tackor med lamm, 8 kor och 5 kalvar (2000).

Den betade skogen är olikåldrig och luckig med stora myrstackar här och där. Inne i gammelskogen med gran, tall och björk noterades bl.a. linnea. Blåbärsris är vanligt liksom glest växande örnbräken.

I de variationsrika öppna markerna dominerar torräng och alvarhed av fårsvingeltyp. Här finns även rika förekomsten av kattfot liksom betad ljung. Kalkfuktängarna är mycket artrika och övergår i den södra delen i källkärr (se våtmarksinventeringen). Bland rariteterna kan nämnas en smalbladig, betesanpassad form av svinrot (*Scorzonera humilis* var. *Angustifolia*, se även objektnr. 05 018, 05 019, 05 035 samt 88 028).

Längst bort i väster ligger ett gammalt änge, *Bånsänget*, som numera ingår i betesmarken (hagmark). Ek (flerstammiga) och stora hasselbuketter, lövvastar med björk i rader och en örtrik flora karaktäriserar hagmarken, som söderut övergår i gammal åker, alvar och betad skog. Enstaka klappade askar står spridda i skogen.

I de torra klapperstensmarkerna längs med den gamla vägen växer bl.a. tulkört. Gran och tall står glest spridda. Närmare gården, där marken är än mer öppen, är vegetationen något artfattigare på grund av tramp- och gödselpåverkan.

Längst ner i söder tas även en liten ”linda” (slättermark) med i området. Här växer darrgräs, vildlin, loppstarr, kärrtistel, lentätel, prästkraze m.fl.

Som helhet har området högsta naturvärde.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län, Visby 2000.

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8 1997.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 008
Objektsnamn: Stenstugu 1:10
Areal: 2,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-03
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Ohävdad

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdad

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: : Övervägande del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5151, Alvarhed av hållmarkstyp

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika

1 Bockrot

1 Kattfot

2 Backtimjan

1 Brudbröd

1 Spåtistel

2 Solvända

1 Darrgräs

Rödlistade arter

Salepsrot

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Den öppna alvarmarken omges av tidigare betad skog. Landsvägen delar området i två delar. Hävden har upphört och förutom de hävdgynnade arterna ovan är liten sandlilja vanlig. Då igenväxningen går långsamt, är alvarmarken ännu öppen. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd (bete).

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 009
Objektsnamn: Hultungs
Areal: 13,0 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-21
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng, annan öppen utmark, betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kommentar: lamm

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, gammal åker, körspår, upplag, igenväxning (tallplantering)

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, björk, gran, oxel

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25, 25-50, 50-75, 75-100%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr-frisk mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5231, Fuktäng av tuvtåteltyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 411, DRIFTVEGETATION
- 1 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Liten blåklocka	1 Jordtistel
2 Backtimjan	2 Loppstarr	1 Knägräs
2 Brudbröd	2 Majviva	1 Kustarun
2 Darrgräs	2 Solvända	1 Skogsnycklar
2 Gulkämpar	2 Vildlin	1 Slätterblomma
2 Knutnarv	1 Bockrot	1 Ängsnycklar
2 Kärrtistel	1 Gullviva	

Rödlistade arter

Salepsrot

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Den strandnära hagmarken består av öppen betesmark och betad skog. Skogen är olikåldrig med tall, gran och björk som dominerar. I de inre delarna är skogen tät och nästan ogenomtränglig, i övrigt är betesprägel tydlig. Igenväxning med ungtall och gran märks fläckvis. Marken är till större delen fuktig med en välutvecklad kalkfuktäng som öppnar sig mot havet. Här växer loppstarr, kärrtistel, slankstarr, darrgräs, älväxing, vildlin, majviva, slätterblomma, tätört, blodrot, blåtåtel, flugblomster, praktsporre, ängsnycklar. Även gamla knotiga tallar växer i strandkanten.

Vid stranden finns ett smalt bälte välbetad havsstrandvegetation med krypven, strandkrypa och gulkämpar och ett lite bredare med driftvegetation. I talldungen ovanför stranden är floran artfattig. Längsmed vägen som går ner till stranden är marken torrare. Gammal åker ingår även i betesmarken.

Tre större ekar, vara två höga och grova, (3-4 meters omkrets) växer en bit in från stranden. Tyvärr växer tätt med enbuskar, tall och gran upp runt träden.

I norra delen, ovanför åkermarken som också betas, är betestrycket mycket hårt med beteshorisont på enbuskar och en kortsnaggad grässvål. Jordblottor förekommer allmänt. Delvis består den öppna betesmarken, som är torr - fuktig, av klappersten. Här och där finns rester kvar av den betesgynnade floran med arter som backtimjan, jordtistel och vildlin. Öster om åkern betas en älväxingdominerad fuktäng som tidigare planterats med tall, de flesta tallplantor har dött. Även skogen betas liksom markerna ända fram till gården (gödsel- och tramppåverkat).

Värdefullast är den ännu öppna strandnära kalkfuktängen, som har mycket högt naturvärde. Betestrycket i området är ojämnt fördelat, med alltför svagt betestryck i skogen och mycket hårt i norra delen närmare gården. Kontinuiteten i hävden är lång. Området är mångformigt och till viss del representativt med hävdgynnade vegetationstyper och arter. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Friställ ek. Röj och glesa ut främst ungtall i skogen. Röj en och småtallar i kalkfuktängen. Ett högre betestryck skulle vara önskvärt i den betade skogen och i havsstrandängen.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 011
Objektsnamn: Hägur 1:12
Areal: 0,3 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-29
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: ej representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Slättermark

Naturtyp: Träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd: Slätter, efterbete med får

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling. 75% tydlig gödsling

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), ask, gran, björk, asp

Buskskikt: En, hassel

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd

Markfuktighet: : Betydande del frisk, betydande del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

1 5223, Friskäng av skogsnävatyp

2 5232, Fuktäng av högörttyp

Indikatorer på gödsling eller ohävd

Puktörne (i norra delen)

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Brudbröd

1 Brudsporre, senbl.

1 Jordtistel

2 Svinrot

1 Darrgräs

1 Klasefibbla

1 Blodnäva

1 Gullviva

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ett litet nyupptaget änge av hagmarkstyp. Stora tallbonsar ger ängens karaktär. Klappad ask (relativt unga nyklappade) finns också liksom björk, asp och gran. En och hassel står spridda i ängens. Marken är frisk till fuktig och domineras av brudbröd samt älgört. Rishögar ligger kvar efter röjning i ängens, grävda diken och gropar är andra ingrepp. Aspsly slår upp efter den utförda röjningen. Troligen har området tidigare betats. Hävdgynnade vegetationstyper och arter finns. Området har högt naturvärde

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röj bort gran, ringbarka asp, röj aspsly. Fortsätt klappa all ask.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 012
Objektsnamn: Hägur 1:12
Areal: 10,5 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-24
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark/alvar/betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: fårbeta

Ingrepp/påverkan: Delvis upplöst grässvål p.g.a. tidigare beskuggning

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), oxel, rönn, björk, ask, ek

Buskskikt: Hassel

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård, hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5212, Torräng av fårsvingeltyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Backtimjan

2 Liten blåklocka

1 Jordtistel

2 Darrgräs

2 Solvända

1 Knutnarv

2 Knägräs

2 Vildlin

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En tall- och hasseldominerad lammhage som under de senaste tio åren röjts och glesats ut. Hasseln växer, särskilt i den södra delen, på höga, grova socklar, som ger området ett särpräglat utseende. Tall dominerar i trädskiktet men i södra delen är även inslaget av ask stort. Närmast gården i norr är betesmarken öppen, längst i väster växer ännu tätt med tall, ask och även gran. I betesmarken, som har karaktär av skogsbete, finns gott om myrstackar. Marken är till större delen torr med ett ganska artfattigt fältskikt, torrängsvegetation dominerar, men älväxing- och blååtelfuktängar finns också.

Området är välhävdad med lång kontinuitet och hävdgynnade arter. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Fortsatt bete och hamling av ask.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 36.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 013
Objektsnamn: Ducker 1:58
Areal: 2,1 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-24
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ,

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Ohävdad, hävd saknas

Ingrepp/påverkan: Stark igenväxning, upplag

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, ask, oxel

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backtimjan	2	Svinrot	1	Liten blåklocka
2	Brudbröd	1	Axveronika	1	Spåtistel
2	Darrgräs	1	Jordtistel		
2	Solvända	1	Kärrtistel		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ohävdad betesmark med tall och en som långsamt förkväver den hävdgynnade floran, som trots allt finns kvar, starkt fragmenterad. Älväxinghed omväxlar med torrängsflora. Brudbröd och darrgräs är vanliga. Svinrot förekommer i ganska goda bestånd.

Naturvärdet är delvis ännu högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 014
Objektsnamn: Hägur 1:51
Areal: 4,1 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-29
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd-svag
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Ohävdat, hävd saknas

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, ak, ask

Buskskikt: En, hassel

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark, mindre del våt mark, källa

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5232, Fuktäng av högörttyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Darrgräs	1 Brudbröd	1 Slätterfibbla
2 Blodnäva	1 Gullviva	1 Svinrot
2 Knägräs	1 Knutnarv	1 Vildlin
2 Solvända	1 Liten blåklocka	
1 Backklöver	1 Rosettjungfrulin	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området är obetat och igenväxande men ännu finns en öppen del närmast körvägen i söder och väster. Unga tallar, ek och ask växer spridda med ängshavretorräng, älväxinghed och enstaka svinrot i fältskiktet. En öppen fuktäng med ängsvädd, knägräs, darrgräs, blåttåtel m.m. finns också.

Trädskiktet, som utgörs av ek, tall, ask (klappad) och enstaka idegran, är tätt men har röjts i vissa delar. I områdets östra del är lövängskaraktären tydlig med ek och tätt med hassel på grova socklar. Ohävdsarter som krissla, liljekonvalj och blåhallon är vanliga.

Sammantaget ett värdefullt område som tyvärr vuxit igen på grund av ohävd under senare tid. Öppna fuktängar och torrängsvegetation finns ännu framme vid vägen, längre in är marken starkt igenvuxen med buskar och träd (skog utan betesprägel, tas ej med).

Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd. Røjning med utgångspunkt från redan öppna ytor.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 37.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 015
Objektsnamn: Hägur 1:48
Areal: 3,1 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-24
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ,

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Igenväxning i trädskiktet

Trädskikt (D = dominerande art): björk, ek, ask, tall

Buskskikt: en

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, mindre del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Gullviva	1 Blodnäva
2 Bactimjan	2 Liten blåklocka	1 Bockrot
2 Darrgräs	2 Solvända	1 Knägräs

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En välbetad lammhage som till större delen är öppen med glest spridda träd som ek, tall, ask och björk. I öppna delar är fältskiktet örtrikt med arter som solvända, bactimjan, gullviva och darrgräs. Älväxinghed täcker en stor del av den fuktigare marken. Längst bort i sydost finns ett lövrikt parti med tätt växande relativt unga träd. Floran är där artfattig på grund av beskuggningen. Naturvärdet i övriga delen av området är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Utglesning och röjning, nyhamling av unga askar. Friställ ek.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, Visby 2000.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 016
Objektsnamn: Ducker 1:21
Areal: 0,5 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-24
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Trädskikt (D = dominerande art): Björk, tall

Buskskikt: saknas

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark, mindre del frisk mark, torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Darrgräs	1 Jungfru Marie	1 Vårbrodd
2 Knägräs	nycklar	1 Ängsnycklar
2 Majviva	1 Vildlin	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En liten välbetad hage med glest spridda björkar. Marken är frisk till fuktig med fina fuktängar och arter som ängsvädd, majviva, knägräs, dvärgvide, blodrot, hirsstarr, slankstarr och orkidéer. Även ärtstarr noterades. Brunört, prästkrage och ögontröst är vanliga. Fläckvis breder liljekonvalj och ängskovall ut sig. Även en lövskogsdunge, som är ganska artfattig på grund av beskuggningen, ingår i betesfällan (tas ej med). Naturvärdet är högt.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 018
Objektsnamn: Ducker 2:1
Areal: 5,5 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-24
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: nöt och får

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, sten- och skräppupplag

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), gran, björk

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del frisk mark, torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5116, Rished av örtrik ljungetyp
- 2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 1 5231, Fuktäng av tuvtäteltyp
- 2 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	1	Knutnarv	1	Rosettjungfrulin
2	Darrgräs	1	Kärrtistel	1	Skogsnycklar
2	Jordtistel	1	Liten blåklocka	1	Svinrot
2	Vildlin	1	Loppstarr		
1	Blodnäva	1	Revfibbla		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En välbetad utmarkshage som karaktäriseras av betad skog. Gran dominerar i öster, där trädskiktet är något tätare än i väster, där istället tall och björk tar över. Marken är frisk till fuktig. I relativt öppna fuktängar växer blåtätel, dvärgvide, hirsstarr, slankstarr och loppstarr m.m. På torrare tuvor hittar man den betespassade smalbladiga svinroten (*Scotzoneria humilis* var. *angustifolia*) som växer tillsammans med ljung, blodrot, knägräs, hirsstarr, blåbär och lingon. Tall växer glest spridda på tuvorna.

I hagens norra del står fårhuset, vilket medför att marken däromkring är mer tramp- och gödselpåverkad än övriga hagmarken.

Området är mångformigt, representativt och artrikt med lång kontinuitet i hävden. Hagen är mycket välbetad, hävden är god. Förekomsten av ovanlig vegetationstyp (smalbladig svinrot och ljung m.m.) samt betad skog förhöjer värdet. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Plockhuggning i skogen. Fortsatt bete.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 019
Objektsnamn: Flygfältet 1:1
Areal: 21,0 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-21
Klass: 1

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: lång, obruten hävd
Typrepresentativitet: mycket representativ
Nuvarande hävd: mycket god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Annan öppen utmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% vällävdad

Kommentar: Får och nöt, växelbete

Ingrepp/påverkan: Hästhinder, militära anläggningar

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, oxel, ek (unga träd)

Buskskikt: En, hagtorn, hassel

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Betydande del torr mark, betydande del fuktig mark, mindre del växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5116, Rished av örtrik ljungtyp
- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 366, KÄLLKÄRR

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Backtimjan	1	Kustarun
2	Brudbröd	1	Kärrknipprot
2	Darrgräs	1	Slätterblomma
2	Jordtistel	1	Spåtistel
2	Kattfot	1	Ängsnycklar
2	Knägräs		
2	Liten blåklocka		
2	Loppstarr		
2	Majviva		
2	Solvända		
2	Svinrot, smalbl.		
2	Vildlin		
1	Brudsporre		
1	Knutnarv		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området är helt öppet med ett antal ridhinder utplacerade (militära anläggningar). Glest spridda, yngre tallar förekommer. Marken är omväxlande torr-fuktig med små låga sandkullar på torrare mark. Fuktängar med blåtåtel dominerar men även älvväxing, slankstarr och hirsstarr förekommer. Våtar (tillfälligt vattenfyllda) med axag finns i en del sänkor. Kalkfuktäng med loppstarr och orkidéer som ängsnycklar och kärrknipprot är vanliga.

I kantzonen mellan kalkfuktäng och torrare mark växer kattfot tillsammans med backtimjan, späd ljung, smalbladig svinrot (*Scortzoneria humilis* var. *angustifolia*), getväppling, enstaka solvända, fårsvingel, jordtistel, praktbrunört mm. Vegetationstypen örtrik ljunghed ligger närmast till hands. Svinroten har mycket smala lansettlika blad (ca 5-10 mm breda) som är lite tjocka och lätta att förväxla med svartkämpe. Den smalbladiga formen av svinrot, som idag är ovanlig och förmodligen även förbisedd, återfinns sparsamt i välbetade hed- och ljungmarker tillsammans med bl.a. ljung, kattfot och backtimjan. Troligen har den varit betydligt vanligare förr (se även objektnr. 05 007, 018, 05 035 samt 88 028). Andra arter i samma växtmiljö är ängsvädd, vildlin, majviva, loppstarr, blodrot, hirsstarr, blåtåtel, brudbröd, käringtand, ögontröst, jungfrulin, spåtistel, skogsklöver, darrgräs, slätterblomma, kustarun och sumpgentiana (den senare sågs vid återbesök 20/8). Grässvålen är mycket artrik, arttät och lågvuxen. Sämre betade, torra partier domineras av en mer högvuxen ljung och enstaka örnbräken.

Längst upp i norra delen mot flygplatsen växlar betesmarken karaktär. Här växer rikligt med hassel samt hagtorn, oxel, ask och ek. Marken är till stor del beskuggad men i ljusöppna partier växer backtimjan m.fl. torrmarksarter. De täta hasselbuskarna kan med fördel glesas ut och föryngras.

Sammantaget ett mycket värdefullt område, välbetat med lång kontinuitet i hävden, representativt, mångformigt, artrikt med sällsynta och hävdgynnade vegetationstyper och arter. Storleken förhöjer värdet ytterligare. Om den goda hävden fortsätter kommer det höga naturvärdet bestå. Området har högsta naturvärde.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 020
Objektsnamn: Flygfältet 1:1
Areal: 5,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-21
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: lång kontinuitet

Typrepresentativitet: ganska representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Annan öppen utmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdat

Ingrepp/påverkan: Militära anordningar, dike

Trädskikt (D = dominerande art): Oxel, tall, ask

Buskskikt: En, hassel, hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, betydande del torr mark, mindre del växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5212, Torrräng av fårsvingeltyp
- 2 5213, Torrräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backtimjan	2	Liten blåklocka	1	Spåtistel
2	Brudbröd	2	Solvända	1	Vildlin
2	Darrgräs	1	Blodnäva		
2	Jordtistel	1	Brudsporre, senbl.		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Betesmarken, som ligger i utkanten av flygfältet, är öppen med spridda träd och buskar (oxel, ungtall och enstaka enar, i den östra delen även ask och hassel). I väster är marken övervägande fuktig med älväxing- och blåtätelfuktängar. I öster är marken något torrare. Örtrikare partier finns på torrare mark med arter som backtimjan, solvända, jordtistel, liten blåklocka, darrgräs m.fl. Ljung växer i höga tuvor tillsammans med örnbräken. Betestrycket är svagt.

Området har lång kontinuitet i hävden, är artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Stor-

leken förhöjer värdet. Naturvärdet är mycket högt.

**FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV
VÄRDEN**

Högre betestryck.

växer fläckvis hög. Fuktängsvegetation med älväxing, blåttåtel och orkidéer dominerar.

Anmärkningsvärd är förekomsten av svinrot i en f.d. betesmark. Bladen är tjockare och smalare än den slåttergynnade ängsvarianten. Svinrot växer här tillsammans med ängsvädd, blodrot, darrgräs, vildlin m.fl.

Marken är ännu artrik, med intressanta och hävdgynnade vegetationstyper. Tyvärr är hävdkontinuiteten bruten. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd skulle höja värdet betydligt! Röj ungtall och en.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 022
Objektsnamn: Bunge Annex 1:14, Hägur
Areal: 2,3 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-24
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Ohävdad, hävd saknas

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Oxel, tall

Buskskikt: En, slån, nypon, benved

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Bactimjan	1 Blodnäva	1 Knutnarv
2 Darrgräs	1 Gullviva	1 Loppstarr
2 Liten blåklocka	1 Jordtistel	1 Slätterfibbla
2 Solvända	1 Kattfot	1 Vildlin

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ett ohävdad område som tidigare betats av får. Stora delar igenväxta, men andra är ännu öppna med en örtrik torrängsflora och arter som brudbröd, bactimjan, bockrot och kattfot. Fuktängar dominerade av blåtåtel och hirsstarr finns också. Tyvärr breder tynnet ut sig på torrare marker liksom en och tall.

Öppna gläntor har ännu högt värde med representativa vegetationstyper och hävdgynnade arter.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptaget bete.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 023
Objektsnamn: Hägur 1:5, Äskåkersvät
Areal: 8,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-18
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Fårarbete

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling. Den delen av fuktängen som domineras av tuvtåtel ligger på f.d. odlad mark (dränerad). Jordvallar och upplag närmast gårdsbebyggelsen.

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), ask

Buskskikt: Slån, en nypon, liguster, hassel, sälg

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25% (75-100%)

Kulturrehistoriska förhållanden: Fornlämning, hamlat träd

Markfuktighet: Betydande del torr mark, betydande del fuktig mark, mindre del våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5212, Torräng av fårsvingeltyp

1 5231, Fuktäng av tuvtåteltyp

2 5233, Fuktäng av gräs-/lågstarttyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

1 5236, Fuktäng av högstarttyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backtimjan	2	Loppstarr	1	Kattfot
2	Brudbröd	2	Solvända	1	Kustarun
2	Darrgräs	2	Vildlin	1	Majviva
2	Knutnarv	1	Axveronika	1	Nattviol
2	Knägräs	1	Backsmultron	1	Ängsnycklar
2	Liten blåklocka	1	Jordtistel		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området är omväxlande med torrare marker närmast gården (söderut) och fuktiga till våta marker i norra delen. Äskåkersvät, som ligger i norra delen av området (se våtmarksinventeringen) omges av högstarräng, artrik lågstarräng och kalkfuktäng. En vassrugge växer mitt i den öppna vattenytan, utanför den blå gården.

I en kalkfuktäng norr om gården dominerar blåtåtel med arter som darrgräs, loppstarr, hirsstarr, hundstarr, ängsstarr, axag, kärllilja, rosmarinvide, brudsporre, ängsnycklar, kärknipprot, ängsvädd, majviva och vildlin. I mitten av våtmarken växer ag, videört och fackelblomster. Tall, ask och björk samt någon ek står glest spridda i fuktängen. Öppna fuktängar av tuvtåteltyp på tidigare odlad mark märks närmare gården.

I norra delen intill Äskåkersvät betas ett mycket ålderdomligt gammalt änge med högvuxna klappade askar och grov gammal hassel på omfångsrika socklar. Rötterna slingrar ovanpå och ner i den magra klapperstensmarken där ramslök, kajp, lundskafting, enstaka gullviva, nejlikrot och hårkörvel växer i det glesa fältskiktet. Beskuggningen av marken uppgår till 75-100%. Antydna stensträngar och rösen tyder även på lång historisk kontinuitet.

Den torra marken är i södra delen ganska tätt bevuxen med tall och tynne. I ljusöppna partier är torrängsfloran rik med arter som backtimjan och solvända. Tulkört och lundskafting växer i talldungarnas skugga. Tillsammans med torrängs- och fuktängsvegetationen betas även gammal åker med arter som gulmåra, mjuknäva, rölleka, prästkrage och kvickrot.

Området är i sin helhet mångformigt, typrepresentativt med lång kontinuitet samt hävdgynnade och artrika vegetationstyper. Hävden är god (lambbete). Naturvärdet är högt-mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röj tynne och glesa ut i södra delen. Bibehåll karaktären av hassellund med klappade askar och grov gammal hassel i det före detta ängt. Återklappning av ask.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 20.

Inventering av änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län, 1976. 3:2

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8 1997.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 024
Objektsnamn: Hägur 1:48
Areal: 1,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Fårbete

Ingrepp/påverkan: Ingen

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, ask

Buskskikt: Hassel, en, hagtorn, viden

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark, betydande del våt mark, mindre del frisk mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5234, Fuktäng av kalktyp

1 5236, Fuktäng av högstarrtyp

2 3641a Ag-variant av högstarrkärr

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Brudbröd 2 Vildlin

2 Majviva 1 Gullviva

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Hagen betas av lamm och var vid besöksstillfället mycket välbetad. Ett agkärr ligger mitt i betesmarken omgiven av kalkfuktäng med bl.a. majviva och tätört samt viden. Söder om agkärret finns rester av ett änge med gamla klappade askar samt hassel. Kulturhistoriska värden såsom antydningar om en odlingsterrass märks även. Naturvärdet är högt.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, Visby 2000.

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8 1997.

Inventering av Änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län 1976. 3:2.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 025
Objektsnamn: Hägur 1:48
Areal: 12,5 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-18
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Kommentar: Nöt + färbete

Ingrepp/påverkan: Diken, schaktmassor, uppställningsplats, upplag

Trädskikt (D = dominerande art): Ek, ask, björk, tall, oxel, vildapel

Buskskikt: Hagtorn, hassel, en, nypon, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark, våt mark, mindre del frisk mark, mindre vattensamling

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5152, Alvarhed av färsvingelalvartyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 2 5233B Fuktäng av artrik gräs-/lågstartyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 5236, Fuktäng av högstartyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Darrgräs	2	Knutnarv	1	Blodnäva
3	Vårbrodd	2	Knägräs	1	Kärrknipprot
2	Axveronika	2	Liten blåklocka	1	Slätterfibbla
2	Backtimjan	2	Loppstarr	1	Ängsnycklar
2	Brudbröd	2	Solvända		
2	Gullviva	2	Vildlin		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som betas av får och nöt, är mycket omväxlande med öppna fuktängar, dungar med ek-, ask- och hassel samt gläntor med örtrika torrängar. Marken är småkuperad med hasselklädda åsryggar i öst-västlig riktning med fuktängar emellan. Fuktängarna är varierande och artrika med vildlin, knutnarv, kärristel, tätört, darrgräs, blåtåtel, hirsstarr, loppstarr, ängsnycklar och kärrknipprot. En del av den större centrala fuktängen i området var avslagen (betesputsad) vid inventeringstillfället.

Den norra delen domineras av täta hasseldungar med klappad ask, senvuxen ek, enstaka tall och gran. Marken består av klappersten med ett ”nätverk” av rötter som slingrar sig i och ovanpå. I ljusöppna gläntor med lite kraftigare jordtäckte finns örtrika torra till friska partier med arter som flentimotej, harklöver, brudbröd, solvända, slätterfibbla, stor blåklocka och darrgräs.

Längst i söder finns medelgrova ekar med en rik lavflora. Hassel, nypon och hagtorn växer i buskskiktet. Floran är artfattig på grund av beskuggningen men i ljusgläntor ökar artrikedomen. Här finns också en grävd mindre damm (brya).

En mindre körväg slingrar sig genom området. Mindre ingrepp som schaktmassor och upplag förtar något av det i övrigt goda intrycket.

Området har lång kontinuitet i hävden, är mångformigt och artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Hävden är god. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Gärna högre betestryck. Rójning i kombination med klappning av ask. Friställ ek. Bevara hässlen med grova grenar och död ved.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 27.

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8, 1997.

Inventering av Änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län 1976. 3:3.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 026
Objektsnamn: Hägur 1:5
Areal: 1,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-02
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% vävhävdad, 25% ej hävdad

Kommentar: Närmast vägen i söder saknas hävd

Ingrepp/påverkan: Upplag

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, oxel, ask

Buskskikt: En, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, mindre del växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5212, Torräng av fårsvingeltyp

1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backtimjan	1	Darrgräs	1	Liten blåklocka
2	Brudbröd	1	Gullviva	1	Majviva
1	Axveronika	1	Jordtistel	1	Solvända
1	Bockrot	1	Knutnarv	1	Vildlin

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En liten gårdsnära, hårt betad lammhage. Trädskiktet domineras av tall och oxel, en buskskiktet. Marken är övervägande torr och karaktäriseras av torräng av fårsvingeltyp. Här växer bl.a. backtimjan, vildlin och gulmåra, i klapperstensgrus även tulkört och slankstarr. Delvis är marken något trampskadad. Betesmarken har lång kontinuitet i hävden, är typrepresentativ, artrik med hävdgynnad vegetationstyp. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning. Låt gärna djuren beta ända ut till vägen. Ta bort upplag och maskiner.

Ungefär hälften av lövmarken betas av gutefår och slås ej. Den östra delen är nyröjd och klappad, vilket ger den en mer ljusöppen karaktär, medan marken i den södra delen är mer beskuggad och igenväxt med ek, gammal grov tall, klappad ask, vildapel m.m. (hävdgynnade arter och vegetationstyper saknas). I den östra delen finns en öppen kalkfuktäng och fuktäng som domineras av blåtåtel.

Endast en mindre del av ängens totala areal hävdas på traditionellt sätt med fagning och slätter. Naturvärdet är i dessa delar högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Hassel kapas i marknivå vid röjning. Klappning av ask utförs på 2,5-3 meters höjd över marken.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 029
Objektsnamn: Flygfältet 1:1, Skarpänget
Areal: 1,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-21
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Fårbete

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag gödsling

Trädskikt (D = dominerande art): Ask, ek, oxel

Buskskikt: Hassel, hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd

Markfuktighet: Betydande del torr ark, betydande del frisk mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

3 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Bactimjan	2 Jordtistel	1 Backsmultron
2 Brudbröd	2 Liten blåklocka	1 Solvända

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Hårdbetad lammhage med kortsnaggad grässvål och betesgynnade arter som bactimjan, brudbröd, jordtistel, solvända m fl. Grässvålen är tät med en småbladig vegetation och inslag av en del mossor.

Trädskiktet domineras av ask och enstaka ek (flerstammig). Mest iögonfallande är de gamla hasselbuskarna, en del med grova stammar och vid omkrets, någon är uppstammad, trädformig. Även trädformiga hagtornsbuskar förekommer.

Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Föryngra hasseln successivt. Spara gammal hassel med grova grenar samt hagtornsträd.
Fortsatt lammbete.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, Visby 2000.
Inventering av Änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län 1976. 3:7.

Området, som betas av lamm, har lång kontinuitet i hävden (tidigare slätter i hela området), är mångformigt och rymmer hävdgynnade arter och vegetationstyper. Naturvärdet är högt-mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Fortsatt återklappning och nyklappning av ask. Fortsatt röjning i den centrala delen, ris och röjningshögar tas bort. Lämna den hasseldominerade sydvästra delen utan kraftigare röjningar, bibehåll karaktären av hassellund med tallöverståndare. Friställ ek. Högre betestryck skulle vara önskvärt.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 20.
Inventering av änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län, 1976. 3:8.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 031
Objektsnamn: Biskopsänget
Areal: 1,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-29
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Slättermark

Naturtyp: Träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd: Slätter

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad (älggräsominerad högörtäng)

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling (tidigare uppodling)

Trädskikt (D = dominerande art): Ask (D), ek, lönn, vildapel

Buskskikt: Hagtorn, benved, nypon, hassel

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd

Markfuktighet: : Övervägande del frisk mark, betydande del fuktig mark, mindre del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5225, Örtrik friskäng
- 2 5232, Fuktäng av högörttyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Brudbröd	2	Solvända	1	Johannesnycklar
2	Darrgräs	2	Svinrot	1	Knippfryle
2	Gullviva	2	Vildlin	1	Nattviol
2	Höskallra	2	Vårbrodd	1	Rosettjungfrulin
2	Jordtistel	1	Axveronika	1	S:t Pers nycklar
2	Liten blåklocka	1	Brudsporre	1	Skogsnycklar
2	Slätterfibbla	1	Flugblomster		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Biskopsänget var tidigare ett större sammanhängande änge med klappad ask, ek, hassel och slättergläntor. Idag slås en begränsad del av ängens, medan större delen betas (hagmark, se nr 30). Ängens omges av klappade askar ut mot åkern. I ängens finns också en öppen yta på torrare mark, som tidigare varit åker och som domineras av brudbröd. Den egentliga -

slättermarken är frisk till fuktig med en artrik flora och välutvecklade vegetationstyper. Vanliga är hävdgynnade arter som svinrot, vildlin, ängsvädd, gullviva, höskallra och olika orkidéer. Klappad ask, ek och vildapel samt hagtorn och hassel står spridda i ängset, glesare i den sydöstra delen, tätare i den inre och fuktigare delen, där ohävdsarten älgört breder ut sig. Även vårärt noterades i skuggan. Många av de gamla askarna har nyligen klappats. Lite ovanligare är klappade lönnar med knotiga stammar, som också finns i ängset. Fristående ekar, och uppstammade hagtornsbuskar förhöjer värdet ytterligare. Hävden är god i större delen av ängset. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Bekämpa älgörten genom att slå av delar med högörtäng en gång innan resten av ängset slås (kring midsommar).

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 20.
Inventering av änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län, 1976. 3:8.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Friställ vidkronig ek. Klappa ask.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 13.

Intressant att notera är att man ända in i sen tid bränt lövhögar och fagningsris intill ekarna, vilket åtminstone en ek med sotig stam nedtill visar. Ekarna är tunna men senvuxna och förmodligen äldre än de ser ut att vara. I väster finns trädformiga hagtornsbuskar.

Högt naturvärde.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning. Glesa ut i trädskiktet i öster och friställ ek. Klappa ask.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 11.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 034
Objektsnamn: Broungs 4:1
Areal: 1,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-02
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd,
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdat

Kommentar: Amkor

Ingrepp/påverkan: igenväxning, trampsador

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, mindre del fuktig mark, växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5212, Torräng av fårsvingeltyp

1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backtimjan	1	Axveronika	1	Solvända
2	Brudbröd	1	Gullviva	1	Svinrot
2	Darrgräs	1	Liten blålocka	1	Vildlin

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En igenväxande hagmark med alltför svag hävd. Större delen av hagen är bevuxen med täta talldungar och slånbuskage, som gör marken snårig och oframkomlig (klassas ej). Endast i ytterkanterna finns en örtrik torrängsflora kvar med arter som brudbröd, backtimjan och darrgräs. I väster finns en växelfuktig våt med fuktängsvegetation och arter som slankstarr och krissla. En grävd brya finns i området, som betas av amkor (betas tillsammans med åkermark). De öppna delarna har ännu ett högt naturvärde.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röj tynne och tall. Glesa ut! Högre betestryck, gärna bete med får.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 035
Objektsnamn: Mattise 2:1
Areal: 2,4 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-02
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Hästbete

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: en, hagtorn, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, mindre del fuktig mark, växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5116, Rished av örtrik ljungetyp
- 2 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backtimjan	2	Liten blåklocka	1	Revfibbla
2	Blodnäva	1	Axveronika	1	Spåtistel
2	Brudbröd	1	Bockrot	1	Svinrot
2	Darrgräs	1	Gullviva	1	Vildlin
2	Jordtistel	1	Knutnarv		
2	Kattfot	1	Majviva		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En välbetad hage med tall och en samt låga slån- och hagtornsbuskar. Marken är till övervägande del torr, men omväxlar med fuktig-växelfuktig mark. Tallarna, som mestadels består av yngre träd, har börjat glesas ut och röjningsriset ligger ännu kvar.

Mest värdefull är den helt öppna delen i väster, där marken är sandig och torr (-frisk). På tuvorna växer kattfot, brudbröd, slankstarr, backtimjan, ljungetyp (betad), svartkämpe, liten blåklocka, solvända, bockrot, fårsvingel, gråfibbla samt svinrot. Det är den smalbladiga, be-

tesgynnade varianten av svinrot som återfinns i den här typen av välbetade, örtrika ljung-
hedar, som troligen haft en betydligt större utbredning förr (se även objektnr. 05 007, 05
018, 05 019 samt 88 028). På fuktigare mark märks även ängsvädd, slankstarr och enstaka
majviva. Krissla och gullviva är relativt allmänna.

Betesmarken har lång kontinuitet i hävden, är typrepresentativ, mångformig, artrik med
hävdgynnade och numera ovanlig vegetationstyp. Marken betas av hästar och hävden är
god. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Fortsätt med röjning och utglesning i trädsiktet. Ta bort ris och röjningshögar.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 037
Objektsnamn: Audungs 1:8
Areal: 3,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-02
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: representativ-mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, betad skog

Nuvarande hävd: Ohävdad, hävd saknas

Ingrepp/påverkan: Mindre upplag

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), ek, oxel, ask

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Markfuktighet: Betydande del torr mark, mindre del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backtimjan	2	Solvända	1	Kattfot
2	Brudbröd	1	Axveronika	1	Kärrtistel
2	Darrgräs	1	Blodnäva	1	Svinrot
2	Jordtistel	1	Bockrot	1	Ängsnycklar
2	Liten blåklocka	1	Gullviva		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En fårhage med nyligen upphörd hävd. I trädskiktet växer förutom tall, även ek, oxel och ask. Marken är torr men övergår till fuktig i nordväst. Trädskiktet är tätt i norra delen (mer likt produktionsskog) med lundskäfting, bergsslok och flockfibbla i fåltskiktet. Den södra delen är mer ljusöppen med en artrik torrängsflora. Solvända, backtimjan och jordtistel är här vanliga. I den tidigare betade skogen växer också gullviva, krissla, svinrot och svärdsyssla.

Den betespräglade södra delen hyser ännu en artrik hävdgynnad flora och har ett högt naturvärde.

**FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV
VÄRDEN**

Återupptagen hävd. Glesa ut tall.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 038
Objektsnamn: Änge 1:25
Areal: 8,7 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-02
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, havsstrandäng, betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Nöt- och färbete

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), gran, ask, ek

Buskskikt: En, slån, hagtorn, hassel

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Svärdsliplingsstenar, trol. stensättningar, hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark, betydande del växelfuktig mark, mindre del torr mark, vattendrag

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5232, Fuktäng av högörttyp
- 1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 3 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 411, DRIFTVEGETATION

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	2	Vildlin	1	Kärrtistel
2	Darrgräs	1	Backtimjan	1	Salttåg
2	Liten blåklocka	1	Blodnäva	1	Ängsnycklar
2	Majviva	1	Gullviva		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området utgörs av ett utmarksbete med betad skog på fuktig mark. Området går ända ner till stranden och betas av får och nöt. Hävden är mycket god.

Den betade tallskogen är gles med en kort, avbetad grässvål. En dominerar i buskskiktet. Blåtåtel-fuktängar omväxlar med älväxinghed. I en öppen och artrik kalkfuktäng nere vid stranden växer slankstarr, darrgräs, blåtåtel, majviva, blodrot, klöverärt, kärrtistel, tätört, ögontröst, kärrknipprot och ängsnyckel m.fl. Landstrandvegetation sågs ej vid invente-

ringstillfallet (högt vattenstånd) men betespåverkad driftvegetation finns. Ett litet vattendrag meandrar ner till stranden, men vattnet ser ut att ha tagit andra vägar, med översvämmade intilliggande marker som följd. Våtar med agnsäv, slankstarr, hirsstarr, gåsört, åkermynta, lökgamander och vattenmåra finns också med enstaka axagtuvor.

Längst upp i det nordvästra hörnet växer klappad ask, ek, vildapel och hassel vid ett par stensättningsliknande rösen (osäker fornlämning). En gammal knotig ek är hårt trängd av idegran. Hasseln växer på grova socklar. Uppstammade hagtorsbuskar och slån visar även på lång hävdkontinuitet. Även de smala krokiga martallarna är troligen mycket gamla och senvuxna.

Betesmarken har lång kontinuitet i hävden, är mycket välhävdad, typrepresentativ, särpräglad, mångformig och artrik med hävdgynnade vegetationstyper.

Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Fortsatt successiv röjning. Glesa ut tall (ung) i kanten ut mot havet. Låt djuren beta ända ut (hela strandzonen); idag är stranden delvis frånstängslad.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 039
Objektsnamn: Mattise 2:1
Areal: 3,7 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-01
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar (annan öppen utmark), betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdat

Kommentar: Häst

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, gran, oxel

Buskskikt: En, skogstry, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5212, Torräng av fårsvingeltyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Indikatorer på gödsling eller ohävd (i massförekomst)

Älggräs.

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	2	Vildlin	1	Johannesnycklar
2	Darrgräs	1	Axveronika	1	Jordtistel
2	Liten blåklocka	1	Backsmultron	1	Kattfot
2	Solvända	1	Gullviva	1	S:t Pers nycklar

Rödlistade arter

Honungsblomster.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En hagmark där hävden ser ut att tidvis ha upphört. Nu betas marken av hästar och betetrycket är mycket ojämnt, bäst i den övre, torrare delen. Upptrampade stigar leder genom skogen, som är igenvuxen, tät och ogenomtränglig, ner till stranden, där älgört dominerar (högörtfuktäng). Själva havssträndängen är frånstängslad (betas ej) och helt invaderad av driftvegetation och havssäv. I en liten välbetad kalkfuktäng nära stranden växer vildlin, darrgräs, blåtåtel, ängsstarr, slankstarr, ängsnycklar och honungsblomster.

I de öppna delarna finns det hävdgynnade arter och vegetationstyper och ett högt naturvärde.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Högre betestryck, gärna sambete med får. Låt djuren beta hela strandzonen ända ut till havet. Røjning.

I ytterkanterna mot söder och öster, där trampet är något mindre hårt, finns ännu en hävdgynnad och representativ alvarhedsflora. Naturvärdet i betesmarken är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Undvik trampskador genom att minska betesbeläggningen och antalet hästar. Växlbeta gärna med får. Röj och glesa ut i talldungar och ungskog (björk och tall).

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 041
Objektsnamn: Broungs 1:19 m fl
Areal: 5,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-01
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Annan öppen utmark, betad skog

Nuvarande hävd: Ohävdat, hävd saknas

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del fuktig mark, mindre del växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5212, Torräng av fårsvingeltyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Darrgräs	2 Solvända	1 Jordtistel
2 Backtimjan	1 Axveronika	1 Kattfot
2 Bockrot	1 Höskallra	1 Knutnarv
2 Liten blåklocka	1 Johannesnycklar	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ohävdat område som ännu har vissa naturvärden kvar. Mindre röjningar har gjorts för utsikten till de två sommarstugor som ligger i hagen. Fukthedar med älvväxing, slankstarr och blåttätel dominerar. Ohävdsarten krissla har en stark ställning. Även liljekonvalj är vanlig. *Saknas* gör t.ex. vildlin och knutnarv som är vanliga i angränsande välbetade mark. Orkidéer förekommer rikligt. I skogen har en och annan tall fällts, riset ligger kvar. Havstrandäng med landstrandvegetation saknas, istället har driftvegetation och ohävdsarter tagit över.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd. Röjning.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 042
Objektsnamn: Broungs 4:1
Areal: 8,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-01
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ-mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Marksdrag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdad

Kommentar: Nöt (amkor)

Ingrepp/påverkan: Upplag (nässlör), gammal åker

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), gran

Buskskikt: En, slån, skogstry

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark, mindre del frisk mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5232, Fuktäng av högörstyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Gullviva	1 Nattviol
2 Backtimjan	2 Jordtistel	1 Spåtistel
2 Brudbröd	2 Liten blåklocka	1 Vildlin
2 Darrgräs	2 Solvända	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som betas av tre amkor, domineras av betad skog, men öppen betesmark med spridda tallar och enar samt före detta åker som betas, finns också. Skogen är olikåldrig och varierad med träd och buskar som tall, gran, någon ek, en och skogstry. I fältskiktet märks gullviva, stenbär, bergmynta, liljekonvalj, lingonris och krissla. Den öppna delen av betesmarken har röjts och här är torrängsfloran fin med arter som solvända, brudbröd, jordtistel, gulmåra, darrgräs och älvväxing. Området, som även rymmer några sommarstugetomter, går ända ner till stranden, men tyvärr är den egentliga havsstrandenfrånstängslad och betas inte.

En mindre körväg går genom området ut mot Grunnsudden.

Den betade skogen har lång kontinuitet i hävden och är till stora delar typrepresentativ, men igenväxta, täta partier finns också. Som helhet är naturvärdet högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut i täta skogsdungar. Högre betestryck!

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 043
Objektsnamn: Mattise 2:1, Grunnudden
Areal: 34,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-28, 2000-08-01
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Marksflag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng, alvar, betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kommentar: Svag hävd i täta skogsdungar

Trädskikt (D = dominerande art): tall (D), oxel, gran, ek

Buskskikt: En, slån, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Markfuktighet: Betydande del torr mark mark, växelfuktig mark, fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 2 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 411, DRIFTVEGETATION
- 2 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Knutnarv	1 Gullviva
2 Backsmultron	2 Liten blåklocka	1 Jordtistel
2 Bactimjan	2 Solvända	1 Knägräs
2 Brudbröd	2 Vildlin	1 Spåtistel
2 Darrgräs	1 Bockrot	1 Strandmalört
2 Gulkämpar	1 Dvärgarun	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Betesmarken, som går ut som en udde i havet, utgörs av betad skog, öppna växelfuktiga alvarmarker, torra klapperstensvallar och betade havsstrandängar. Den fina strandnära tallskogen är olikåldrig med unga och gamla träd, även döda träd förekommer. Ek och oxel samt i den östra delen även gran ingår i skogsbeståndet. I fältskiktet märks lundskäfting. Alvarmarken är öppen med spridda enar. Fårsvingelvariant av alvarhed, med arter som bactimjan, brudbröd och vildlin, övergår i en artfattig kalkfuktäng (kalkfukthet) med slankstarr, rödklint, knutnarv, höstfibbla och älväxing. På klapperstensvallarna växer bl.a.

grusslok. Havsstrandängen är bäst utvecklad på västra sidan, där landstrandvegetationen upptar ganska breda band innanför den yttre strandvallen med klappersten. Även uddarna ut i havet är kortbetade med salttåg-krypvenvegetation. Ett smalt bälte driftvegetation (nässlor och tistlar) kantar den av får välbetade havsstranden (även gäss betar stranden).

Hävden är god och kontinuiteten i hävden lång. Området är typrepresentativt, mångformigt, artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röj ur täta skogsdungar (ungtall). Håll efter en och tynne.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 044
Objektsnamn: Broungs 1:19
Areal: 4,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, betad skog

Nuvarande hävd: Ohävdad

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag gödsling

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), björk, oxel, ek

Buskskikt: En, hassel

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: Betydande del torr mark, växelfuktig mark, mindre del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika

1 Gullviva

1 Solvända

2 Brudbröd

1 Knutnarv

1 Sumpgentiana

2 Darrgräs

1 Liten blåklocka

1 Svinrot

1 Backtimjan

1 Loppstarr

1 Vildlin

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Betesmark med upphörd hävd under igenväxning. Delvis öppet alvar med torr-växelfuktig mark. Alvarheden, som domineras av gul fetknopp, gulmåra och rödklint, ser ut att vara svagt gödselpåverkad. Ung tallskog (med genomsikt) upptar en stor del av betesmarken. Även oxel och hassel finns i den bortre delen. I fältskiktet växer arter som liljekonvalj och lundskafting. Vätar med bl.a. blåtåtel och vildlin omges av svinrot och loppstarr. Krissla gynnas av ohävden, även luddkrissla noterades i kanten av en vät och i körspår. Området hyser ännu högt naturvärde. Den öppna delen är mest värdefull.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 045
Objektsnamn: Utbunge 1:20
Areal: 2,4 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Ingrepp/påverkan: Ingen gödsling 50%, tydlig gödsling 25%, gammal åker

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, oxel, vildapel

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Betydande del torr mark, mindre del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 2 5212, Torrång av fårsvingeltyp
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Bactimjan	2 Knägräs	1 Axveronika
2 Brudbröd	2 Liten blåklocka	1 Blodnäva
2 Darrgräs	2 Solvända	1 Bockrot
2 Jordtistel	2 Vildlin	1 Sumpgentiana

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området utgörs av en fårbetad hage. Hävden är god. Marken är till större delen torr men växelfuktig mark med bl.a. sumpgentiana finns också. Marken är till större delen öppen, men dungar av tall finns i den östra delen. Den västra delen har till större delen varit uppodlad. Vildapel och ask står glest utspridda. En grävd brya finns också. Torrångsfloran är rik och välutvecklad med arter som bactimjan, brudbröd och solvända.

Naturvärdet är högt.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 046
Objektsnamn: Stucks 4:1
Areal: 1,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-25
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd. Bete

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag gödsling, beskuggning

Trädskikt (D = dominerande art): Ek (D), ask (klappad), oxel, tall

Buskskikt: En, hassel, hagtorn, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 75-100%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark, betydande del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5213, Torrång av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5223, Friskäng av skogsnävatyp

Indikatorer på gödsling eller ohävd (i massförekomst)

Hundäxing.

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Brudbröd 1 Darrgräs 1 Solvända

2 Gullviva 1 Jordtistel

1 Blodnäva 1 Liten blåklocka

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Fårbetad ekhage som tidigare hävdats som äng ("Stucks änge"). I träd- och buskskiktet växer en- och flerstammiga ekar från grova socklar, klappad ask, hassel och en m.m. Trädskiktet är tätt och beskuggar marken kraftigt, utom i det sydöstra hörnet där en örtrik ängshavretorräng breder ut sig i ljusöppningen. Marken är torr till frisk med klapperstensåsar som löper diagonalt. Gullviva är vanlig liksom skuggynnade (ohävds-) arter som liljekonvalj, blåsippan och bergsslok. Dominerande vegetationstyp är friskäng av skogsnävatyp, där även humleblomster ingår. Hävden är måttlig - god. Nedre delen närmast husen betas ej (här växer lundväxter som vårärt, spenört, stor blåklocka samt hundäxing).

Naturvärdet är högt men skulle kunna höjas ytterligare om mer ljus släpptes in och hävden intensifierades något.

(Anm. Angränsande hästhage i norr är söndertrampad med avskavd bark på trädens rötter och skador av hästgnag på stammarna. Träden håller på att dö på grund av för hårt betestryck. Hästarna går ute året om, vilket orsakar stor skada.)

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut i trädskiktet. Friställ ek så att vidkroniga hagmarksekar kan utvecklas. Klappa ask. Flytta gärna stängslet närmare husen så att hela hagen blir avbetad.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 15a.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 047
Objektsnamn: Bungenäs 1:3
Areal: 1,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-25
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ - representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd. Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Häst

Ingrepp/påverkan: Beskuggning, igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, ek

Buskskikt: En, hassel

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, mindre del frisk mark, fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5212, Torräng av fårsvingeltyp

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Bactimjan

2 Gullviva

1 Solvända

2 Brudbröd

1 Axveronika

Rödlistade arter

Salepsrot.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Hästbetad hage som är öppen ut mot vägen (mot sydost) men i övrigt igenväxt med tall. Även ek och ask förekommer. Buskskiktet domineras av en och närmare gården tillkommer hassel. En vidkronig ek med gammal skrovlig bark (knappnålslavar på grågrön botten) växer intill tomtgränsen i norr. I de yttre och ljusöppna delarna finns en fin torrängsflora med bactimjan, brudbröd, solvända, axveronika m.fl. hävdgynnade arter. På fuktigare mark är älväxing vanlig. Även salepsrot noterades. I den av tall beskuggade inre delen av området är vegetationen artfattig. Raka diken (troligen från gamla åkrar) avgränsar

den talldominerade hagmarken från den gårdsnära ohävdade ekhagen intill.

Naturvärdet är högt.

**FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV
VÄRDEN**

Glesa ut tall. Spara gamla träd. Friställ ek genom att ta bort konkurrerande träd som växer upp i eller intill ekens krona. Klappa ask.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 048
Objektsnamn: Broungs 1:97
Areal: 1,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar (Annan öppen utmark)

Nuvarande hävd: Ohävdad, hävd saknas

Ingrepp/påverkan: Körspår, dike

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, oxel (ek, ask)

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, växelfuktig mark, mindre del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

- 2 Axveronika
- 2 Backtimjan
- 2 Blodnäva
- 2 Brudbröd
- 2 Johannesnycklar
- 1 Backklöver
- 1 Gullviva
- 1 Liten blåklocka
- 1 Ormtunga
- 1 Solvända
- 1 Vildlin
- 1 Ängsnycklar

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En ohävdad men ännu öppen betesmark med övervägande del växelfuktig mark. Orkidérikdomen är stor och ohävdarten krissla dominerar över stora ytor. Tall och tynne börjar breda ut sig. Hävdgynnade arter och vegetationstyper finns ännu kvar. Den lilla ormbunken ormtungaväxer i en våt med bar jord tillsammans med vildlin och rödven. Krissla tränger på från ytterkanten och utgör på sikt ett hot. Även luddkrissla noterades. Naturvärdet är högt.

**FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV
VÄRDEN**

Återupptagen hävd.

SOCKEN: BUNGE
Objektnummer: 05 049
Objektsnamn: Stucks 4:1
Areal: 0,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-29
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god-måttlig

Markslag: Slättermark

Naturtyp: Träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd: Slätter

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Ingrepp/påverkan: Större brännfläck, jordhög, körspår (norr), igenväxning (nordväst)

Trädskikt (D = dominerande art): Ek (D), tall, ask, oxel

Buskskikt: Saknas (hagtorn, nypon, en)

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: : Övervägande del frisk mark, mindre del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

1 5225, Örtrik friskäng

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Blodnäva	2	Svinrot	1	Nattviol
2	Brudbröd	1	Backklöver	1	S:t Pers nycklar
2	Darrgräs	1	Brudsporre	1	Flugblomster
2	Slätterfibbla	1	Johannesnycklar	1	Skogsnycklar
2	Solvända	1	Liten blåklocka		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ängset, som karaktäriseras av spridda lågvuxna ekar, är mer öppet i den sydöstra och mellersta delen än i den nordvästra. Marken är frisk till fuktig med flera arter av orkidéer. Älväxing och liljekonvalj dominerar i fältskiktet. Svinrot och slätterfibbla växer allmänt i den ljusöppna delen. Fläckvis förekommer spenört rikligt (skugga). Ekarna är låga och krok-vuxna, lite högre i nordväst där också askuppslag förekommer. Tallinslaget är större i den torrare, södra delen.

Ängset har lång kontinuitet i hävden, är representativt för sin typ samt innehåller hävdgynnade vegetationstyper och arter. Hävden dock svag i den nordvästra delen. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Slåtter i hela området, gärna kombinerat med efterbete. Glesa ut trädskiktet i skuggiga, täta partier och friställ ek.

INFORMATIONSKÄLLOR

Gotlands lövmarker. Per Johansson. Länsstyrelsen i Gotlands län, 2000. Bunge 14

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 050
Objektsnamn: Utbunge 1:20
Areal: 0,5 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Marksflag: Betesmark

Naturtyp:: Alvar (buskrik utmark)

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdad

Kommentar: Fårbete

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): ask, oxel

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: Övervägande del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

3 5212, Torräng av fårsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Liten blåklocka	1 Knutnarv
2 Bockrot	1 Darrgräs	
2 Brudbröd	1 Kattfot	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Den kilformade betesmarken ligger mellan militärheden på andra sidan vägen och åkermarken i väster, som den också betas tillsammans med. Betesmarken är öppen men bevuxen med ganska mycket enbuskar, som ännu är låga men sakta växer upp och förkväver torrängsfloran. Bactimjan, brudbröd, axveronika, fårsvingel, ängshavre, darrgräs och älvväxing m.fl. är vanliga.

Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning av enbuskar som breder ut sig.

SOCKEN: BUNGE
Objektsnummer: 05 051
Objektsnamn: Bungenäs 1:2
Areal: 79,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-07-28
Klass: 1

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, havsstrandäng(betad skog)

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% svagt hävdad

Kommentar: Inslag av täta, ogenomträngliga dungar av tall och en

Ingrepp/påverkan: Militära anläggningar, körspår, upplag, diken

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), oxel, ask, ek, gran, björk

Buskskikt: En, hagtorn, hassel, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del fuktig mark, växelfuktig mark, mindre del våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5131, Gräshed av rödventyp
- 2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 2 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 411, DRIFTVEGETATION
- 1 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Backtimjan	2	Liten blåklocka	1	Gulkämpar
2	Axveronika	2	Loppstarr	1	Gullviva
2	Darrgräs	2	Salttåg	1	Majviva
2	Jordtistel	2	Solvända	1	Revfibbla
2	Kattfot	2	Spåtistel	1	Sumpgentiana
2	Knutnarv	2	Vildlin	1	Ängsnycklar
2	Knägräs	2	Vårbrodd		
2	Kustarun	1	Bockrot		

Rödlistade arter

Honungsblomster

Salepsrot.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ett större militärt övningsområde som utgörs av öppen, lammbetad alvarhed med låga, glest spridda enbuskar, täta dungar med tall och en samt en smal remsa havsstrandäng. Spridda ekar, oxel och ask förekommer även och längst nere vid stranden i sydost täta hässlen med en del grov, gammal hassel. Marken är torr - växelfuktig och hävden god.

Vegetationstyperna fårsvingelvariant av alvarhed och fårsvingeltorräng dominerar med arter som backtimjan, brudbröd, solvända, axveronika, liten blåklocka, bockrot och spåtistel. Kattfot växer rikligt i den norra delen av alvarheden. Vildlin märks överallt, såväl torrt som i de växelfuktiga vätarna, där även sumpgentianan blommar på sensommaren. I sänkorernas fuktängar dominerar blåtåtel, älvväxing och slankstarr. I kanten till ett agkärr växer axag, majviva, loppstarr, ängsstarr och orkidéer som brudsporre, kärrknipprot och ängsnycklar. Tätört förekommer även. I en strandnära våt växer rikligt med kustarun, ärtstarr och honungsblomster. Havsstranden utgörs av ett smalt bälte med strandkrypa, krypven, saltåg, groblad, gulkämpe m.fl. samt en smal remsa driftvegetation.

Militärens verksamhet orsakar vissa ingrepp i form av körspår. Genom att bränna av heden fläckvis hålls marken öppen samtidigt som enbuskarnas expansion förhindras. Övningsområdet hålls också öppet genom betning. Beteshävden är god. Eventuellt skulle ett högre betestryck kunna hållas.

Området har lång kontinuitet i hävden, är mångformigt och varierat, typrepresentativt med artrika och hävdgynnade vegetationstyper samt rödlistade arter. Storleken förhöjer värdet ytterligare. Området har högsta naturvärde.

Anm. Större täta skogsdungar har ej tagits med ovan.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning i täta dungar av en och ungtall. Fortsatt bete med lamm.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 001
Objektsnamn: Bendes strandänge, Bajänge
Areal: 8,4 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-09
Klass: 1

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Slättermark

Naturtyp: Öppen fastmarksäng, träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd: Slätter

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Slätter med efterbete (lamm)

Träd (D = dominerande art): Ek, ask, oxel, tall, vildapel, björk

Buskar: Hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlade träd

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark, betydande del torr mark, mindre del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5226, Svinrotäng

1 5233B, Fuktäng av artrik gräs-/lågstartyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

1 411, DRIFTVEGETATION

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Brudbröd	2	Johannesnycklar	2	Svensk ögontröst
3	Darrgräs	2	Korskovall	2	Vildlin
3	Mandelblom	2	Krutbrännare	2	Vårbrodd
3	Svinrot	2	Liten blåklocka	2	Ängsnycklar
2	Backklöver	2	Nattviol	1	Blodnäva
2	Flugblomster	2	Rosettjungfrulin	1	Brudsporre, tidigbl.
2	Gullviva	2	S:t Pers nycklar	1	Loppstarr
2	Göknycklar	2	Slätterfibbla	1	Skogsnycklar
2	Höskallra, tidigbl.	2	Solvända		

Rödlistade arter

Korskovall

Salepsrot

Svensk ögontröst

FAUNA

Tranor pickar upp och äter orkidéknölar, lämnar de avbitna stjälkarna efter sig på marken. . Rikt fågelliv med starar, gök, härmsångare m.fl. Skärfläcka, häckande, vid stranden.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området utgörs av en av Gotlands få kvarvarande strandnära ängsmarker som ännu hävdas med slätter. Det består egentligen av två delar. Den nedre delen närmast havet har lång kontinuitet som slättermark (äng), medan den övre delen inåt land tidigare varit uppodlad till åker. Mellan de två öppna delarna finns ett parti med ekar, likt en ekhage, där vegetationen är något artfattigare än i de öppna delarna. Ekarna har på senare tid glesats ut men växer ändå ganska tätt med kronor som går in i varandra och konkurrerar om ljuset.

Den helt öppna strandnära ängsmarken är en av Gotlands mest värdefulla ängsmarker. Vegetationstypen svinrotäng är välutvecklad och breder ut sig i den övre delen (ca 100 meter från stranden) med svinrot, vildlin, rödklöver, höskallra, rosettjungfrulin och rariteten svensk ögontröst (*Euphrasia stricta* var. *suecica*). Den senare, som är helt beroende av årligt återkommande slätter, finns endast kvar i högst ett tiotal ängar på Gotland, och är helt utrotad på fastlandet. Som ett resultat av de senaste årens goda hävd i strandänget har ögontrösten ökat i antal och bredd ut sig över en större yta i ängsmarken..

Orkidérikedomen är stor med arter som flugblomster, göknycklar, tidigblommande brudsporre, nattviol, salespört m.fl. Närmare stranden är vegetationen mer trivial och driftvegetationen dominerar längst ut (med bl.a. hundkäs).

Ovanför ekarna är marken öppen med lövvastar av klappad ask samt ek mellan de gamla åkertegarna, som inte varit uppodlade på mycket länge och numera hävdas med slätter. Grässvålen är tät och mycket artrik med örtrik friskäng och torräng av örtrik ängshavretyp. Arter som slätterfibbla, solvända, liten blåklocka, prästkrage och mandelblom förekommer rikligt i denna del av ängsmarken. Flugblomster och krutbrännare och andra orkidéer finns också. Tvåblad är vanlig även i öppen mark medan den vita skogsliljan håller sig till skuggan under ekarna, där även ormbär och liljekonvalj breder ut sig. Älggräs växer fläckvis rikligt på fuktig mark.

Sammantaget har området högsta naturvärde. Kontinuiteten i hävden är lång, området är typrepresentativt, mångformigt och artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Hävden är mycket god. Förekomsten av rödlistade arter bidrar, liksom storleken, till områdets mycket höga natur- och kulturvärden.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Friställ och glesa ut ek ytterligare. Kontinuerlig klappning av ask. Fortsatt slätter med efterbete i den öppna ängsmarken.

INFORMATIONSKÄLLOR

Inventering av Änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län 1976. 49:3.

SOCKEN: ANGA
Objektsnummer: 45 002
Objektsnamn: Anga prästäng
Areal: 2,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-09
Klass: 1

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Slättermark

Naturtyp: Träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd: Slätter

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% svagt hävdad

Kommentar: Mindre del i norr ohävdad, svagt hävdad (mot vägen), i övrigt mycket god hävd.

Träd (D = dominerande art): Tall, björk, ek, vildapel, ask

Buskar: Hassel, en, hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd, slätterbod, fornåker

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark, mindre del torr mark, mindre del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

1 5223, Friskäng av skogsnävatyp

2 5225, Örtrik friskäng

1 5226, Svinrotäng

1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Brudbröd	2	Klasefibbla	1	Backklöver
3	Darrgräs	2	Loppstarr	1	Flugblomster
3	Svinrot	2	Nattviol	1	Jordtistel
2	Blodtopp	2	S:t Pers nycklar	1	Krutbrännare
2	Brudsporre	2	Slätterfibbla	1	Majviva
2	Gullviva	2	Svensk ögontröst	1	Rosettjungfrulin
2	Höskallra	2	Vildlin	1	Solvända
2	Johannesnycklar	2	Vårbrodd		

Rödlistade arter

Svensk ögontröst

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Anga Prästänge är ett särpräglad änge med lång kontinuitet i hävden. Trädskiktet, som karaktäriseras av tall, björk, ek och ask, tättnar ut åt kanterna i norr och söder men är för övrigt lagom glest. Buskskiktet domineras av hassel, men även hagtorn och en förekommer. På senare tid har ängset röjts och öppnats upp ut åt kanterna. I den centrala ljusöppna delen av ängset är artrikedomen stor och arttätheten hög. Vegetationstypen örtrik friskäng är välutvecklad liksom svinrotäng med svensk ögontröst som här växer i goda bestånd (se nr. 45 001). Bland orkidéerna är tidigblommande brudsporre mycket talrik, medan krutbrännare och flugblomster är mer sparsamt förekommande. Enstaka tätört noterades i mitten av ängset. I den sydöstra delen är marken torrare med bl.a. klasefibbla. Blodtopp växer spritt över hela ängset men rikligast i norra delen. Här växer även älggräs och humleblomster på lite fuktigare mark. I skuggan under träden märks liljekonvalj och klotpyrola.

Ängset är till större delen mycket välhävdad, men från slåtterboden och norrut är hävden svag och asksly mm. växer i en bred rand utmed vägen. En skogsdunge i norr är helt ohävdad och avgränsar ängset mot angränsande öppen betesmark (som håller på att ”naturaliseras”). Den ljusöppna centrala delen är mest värdefull.

Sammantaget är området typrepresentativt, mångformigt med lång kontinuitet och hög såväl artrikedomen som arttäthet samt slåttergynnade vegetationstyper. Den rika förekomsten svensk ögontröst förhöjer värdet (rödlistad art). Hävden är god. Anga Prästänge har högsta naturvärde.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röj sly i norra delen. Slåtter ända ut i kanterna. Efterbete? Klappa askarna kontinuerligt. Efter slåttern är det viktigt att höet vänds och torkas på slag några dagar, så att växterna hinner fröa av sig ordentligt, innan det förs bort (gäller speciellt svensk ögontröst).

INFORMATIONSKÄLLOR

Inventering av Änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län 1976. 49:1

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 003
Objektsnamn: Österby 2:1
Areal: 3,1 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-14
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete (nöt)

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 25% svag gödsling

Träd (D = dominerande art): Tall, oxel, vildapel, ask, ek mm

Buskar: En m m.

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd, rösen (fornlämning)

Markfuktighet: Betydande del torr respektive fuktig mark, mindre del frisk mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	2	Tjärblomster	1	Krutbrännare
2	Darrgräs	2	Vildlin	1	Mandelblom
2	Gullviva	2	Vårbrodd	1	Nattviol
2	Johannesnycklar	1	Blodnäva	1	Rosettjungfrulin
2	S:t Pers nycklar	1	Blodtopp	1	Spåtistel
2	Solvända	1	Jungfrulin		
2	Svinrot	1	Kattfot		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Hagmarken ingår i en större betesmark, där även betad f.d. åker ingår (kultiverad betesmark). Marken är omväxlande torr - frisk, samt fuktig. Den västra delen är glest trädbevuxen med tall, oxel, vildapel, ask och ek. Fältskiktet är artrikt och karaktäriseras av örtrik ängshavretorräng. Den öppna torra marken i norr och öster är något artfattigare med störningståliga arter som luddlosta, jordklöver, duvnäva och femfingerört. I den södra de-

len av hagmarken växer svinrot, vildlin och gullviva samt krutbrännare, johannesnycklar och S:t Pers nycklar. Enstaka blodtopp noterades liksom kattfot. Dessutom kan nämnas backglim, getväppling, krissla och prästkrage.

I ett stort röse i den västra delen står några ekar och klappad ask. Röset ligger öppet, lite högre än omgivande torr enbuskmark.

Längst i väster (med den gamla åkern emellan) finns en skuggig ekhage med ek, klappad ask, vildapel, en, hassel och hagtorn. Skogsnäva och gullviva växer allmänt i fältskiktet. Även hundkäs.

Hagmarken har lång kontinuitet i hävden, är representativ, mångformig och artrik med hävdgynnade vegetationstyper. Större ingrepp saknas och hävden är god. Området har högt - mycket högt naturvärde.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning av ungtall mm. Glesa ut ek i den västra delen (friställ ek). Klappa ask.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 004
Objektsnamn: Österby 2:1
Areal: 0,7 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-15
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, annan öppen utmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Igenväxning (unga tallplantor)

Träd (D = dominerande art): Tall, oxel

Buskar: En, hassel, hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Fägata, rester av

Markfuktighet: Betydande del torr mark, mindre del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Blodnäva	2	Gullviva	1	Slätterfibbla
2	Brudbröd	1	Jordtistel	1	Spåtistel
2	Darrgräs	1	S:t Pers nycklar	1	Svinrot

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området utgör del av ett större fårbetat område som huvudsakligen består av skog. Den lilla öppna betesmarken, som ligger intill gården och åkrarna, leder ut till den betade skogen (svag betespåverkan, tas ej med här). Ett stenröse ligger mitt i betesmarken. Den ljusöppna marken är torr och karaktäriseras av ängshavretorräng. Tall och en tränger på från sidorna. En liten men fin mark, tyvärr för svagt betestryck. Högt naturvärde.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 005
Objektsnamn: Båticke 1:10
Areal: 0,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-15
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: god, svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 50% svag-tydlig gödsling (tidigare uppodling), grunda diken, igenväxning

Träd (D = dominerande art): Tall

Buskar: En

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: betydande del torr mark, mindre del fuktig-våt

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5113B, Alvarhed av örtrik ängshavretorräng
- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5232, Fuktäng av högörttyp
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	1	Höskallra	1	S:t Pers nycklar
2	Darrgräs	1	Jordtistel	1	Ängsnycklar
2	Johannesnycklar	1	Krutbrännare		
1	Gullviva	1	Nattviol		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Hagmarken, som betas tillsammans med intilliggande åker av hästar, ligger mellan skogen och den f.d. åkermarken. Grunda diken är grävda i betesmarken och de gamla åkrarna kan urskiljas som rektangulära tegar närmast gården, där också marken är svagt kvävepåverkad. Vegetationstyperna präglas av älväxinghed, ängshavretorräng och alvarhed. Längst bort i öster finns en älggräsdominerad fuktäng som också betas, med bl.a. ängsstarr. Floran i de gamla åkrarna håller även på att "naturaliseras". Området har ett högt naturvärde.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning av en och tall i brynet mot skogen.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 006
Objektsnamn: Båticke 3:1
Areal: 4,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-15
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 50% svagt hävdad, 50% ej hävdad

Kommentar: Delvis hästbete, delvis ohävd

Ingrepp/påverkan: Grävda diken (grunda)

Träd (D = dominerande art): Tall, oxel, ask (österut)

Buskar: En, brakved, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: betydande del torr mark, betydande del fuktig och växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backtimjan	2	Solvända	1	Rosettjungfrulin
2	Brudbröd	2	Vildlin	1	Stenmalört
2	Darrgräs	2	Vårbrodd	1	Tjärblomster
2	Fältmalört	1	Axveronika	1	Ängsnycklar
2	Johannesnycklar	1	Gullviva		
2	S:t Pers nycklar	1	Nattviol		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området betas av häst. Tyvärr är endast delar av alvarmarken instängslad och närmast gården har floran trivialiserats på grund av trampskador. I den ohävdade bortre delen har betsmarkskaraktären bibehållits, då igenväxningen i alvarmarker går långsamt. Angränsande alvarmarker har liknande karaktär och är också ohävdade. Alvarhed av fårsvingeltyp och fukthet av gräslöktyp dominerar men även kalkfuktäng med slankstarr, ängsstarr och ängsnycklar m.m. förekommer liksom den artfattigare älväxingheden. Igenväxningen är tydlig i kanterna med enbuskar och tynne. Intilliggande åkrar betas eller ligger i träda (brukas ej). Alvarmarken är – trots kontinuitetsbrott – typrepresentativ, mångformig och artrik samt

har ett högt naturvärde.

**FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV
VÄRDEN**

Återupptaget bete i hela området. Røjning.

SOCKEN: ANGA
Objektsnummer: 45 007
Objektsnamn: Anga annex 1:1
Areal: 0,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-15
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: ganska representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Kommentar: Hästbete

Ingrepp/påverkan: 75% svag gödsling, 25 ingen gödsling, grävda diken

Träd (D = dominerande art): Tall, björk

Buskar: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: betydande del fuktig mark, mindre del våt mark, mindre del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5232, Fuktäng av högörttyp

1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Blodtopp	2	Johannesnycklar	1	Nattviol
2	Brudbröd	1	Bloodnäva	1	Solvända
2	Darrgräs	1	Jungfru Marie	1	Svinrot
2	Höskallra		nycklar		

Rödlistade arter

Blodtopp

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området är öppet med en talldunge i mitten. Den värdefullaste delen består av kalkfuktäng i östra delen. Delvis har marken varit uppodlad, vilket öppna diken (grunda) tyder på. Blodtopp växer relativt rikligt i fuktiga partier, gärna med älgört. Andra arter är hirsstarr, luddstarr, slankstarr, krissla, kråklöver m.fl.

Talldungen (torr mark) är utglesad, även björk och ask finns, täckningsgraden är ca 50-75%. Betas tillsammans med Baticke 3:1 av hästar. Närmare gården är betesmarken ”störd”

av bl.a. tramp, vilket gör att smörblommor, baldersbrå mm dominerar. Ett grävt dike avgränsar området i söder. Högt naturvärde i den nordöstra delen.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röj mer i talldungen. Klappa ask.

SOCKEN: ANGA
Objektsnummer: 45 008
Objektsnamn: Båticke 1:21, Hemmungs 1:41
Areal: 5,7 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-20
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: svag

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Ohävdad

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdad

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Träd (D = dominerande art): Tall, oxel

Buskar: En, slån, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: Betydande del torr mark, betydande del växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backtimjan	1	Darrgräs	1	Ormtunga
2	Brudbröd	1	Fältmalört	1	Vildlin
2	Solvända	1	Gullviva		
2	Stenmalört	1	Jordtistel		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området är trots att det inte betats på mycket länge öppet, tack vare den långsamma igenväxningen på alvarmarker. Alvarhed av fårsvingeltyp dominerar men älväxinghed på växelfuktig mark finns också, särskilt i den nordvästra delen. I kanten av en uttorkad våt fanns vid inventeringstillfället rikligt med ormtunga. Igenväxningen sker med i första hand slånbuskar på torr mark medan enbuskar vandrar in på lite fuktigare (mindre torr).

Den omgivande skogen saknar betesprägel, varför endast den öppna alvarmarken tas med. En gammal körväg, som inte längre används, leder i kanten av alvarmarken norrut genom området.

Naturvärdet är högt.

**FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV
VÄRDEN**

Återupptaget bete. Rövning.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 009
Objektsnamn: Boters
Areal: 2,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-16
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd,

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete med kor

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag-tydlig gödsling

Träd (D = dominerande art): Ask (klappad), ek

Buskar: Hassel, hagtorn, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlade träd, stensträngar, fornlåvar

Markfuktighet: Betydande del frisk, fuktig, mindre del våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5223, Friskäng av skogsnävatyp
- 1 5225, Örtrik friskäng
- 1 5232, Fuktäng av högörstyp
- 1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 1 5236, Fuktäng av högstartyp

Indikatorer på gödsling eller ohävd (i massförekomst)

Hundkex

Kummin

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	1	Brudsporre	1	Nattviol
2	Darrgräs	1	Flugblomster	1	Rosettjungfrulin
2	Gullviva	1	Jordtistel	1	Slätterfibbla
2	Liten blåklocka	1	Knägräs	1	Svinrot
1	Blodtopp	1	Majviva	1	Vildlin

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området är nyröjt och betas av kor. Hävden är god. Hagmarken, som består av före detta åker och ängsmark, genomkorsas av lövvastar med klappade askar och fristående ekar.

Gullviva är vanlig, liksom brudbröd och darrgräs. I den södra delen finns en nästan kvadratisk öppen yta med örtrik friskäng och arter som ängsvädd, vildlin m.fl. Hagtornsbuskar växer upp efter röjningen intill. En tät hassellund (beskuggar marken som är artfattig) ingår i hagmarkens östra del. Gul svärdslija växer i den fuktiga - våta delen i söder. Närmare gården är märks kvävepåverkan tydligt (gödsling) och hundkex dominerar. Trädsnittet med raderna av klappade askar förhöjer värdet. De kulturhistoriska värdet är högt. Området är mångformigt, varierat och artrikt samt innehåller representativa vegetationstyper med lång kontinuitet. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Kombination med fårbete för att hålla efter busksly (alt. röjning). Föryngring av hassel.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 010
Objektsnamn: Hemmungs
Areal: 3,3 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-16
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, alvar, betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 25% ej hävdad

Kommentar: hästbete samt nöt, köttdjur

Ingrepp/påverkan: Trampskador, körspår, igenväxning

Träd (D = dominerande art): Tall, ask, vildapel

Buskar: En, slån, hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd, fornlämning

Markfuktighet: betydande del växelfuktig, mindre del torr, frisk, fuktig

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5151, Alvarhed av hällmarkstyp
- 1 5152, Alvarhed av färsvingelalvartyp
- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5233B, Fuktäng av artrik gräs-/lågstartyp
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	1	Flugblomster	1	Nattviol
2	Darrgräs	1	Gullviva	1	Revfibbla
2	Solvända	1	Johannesnycklar	1	S:t Pers nycklar
1	Blodnäva	1	Jordtistel	1	Vildlin

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Hela området är småskaligt med rösade åkrar som betas, stenmurar, bandtun (varav en del nybyggda), hamlade träd och betesmarker av växlande karaktär samt skog. En allé med klappade askar leder fram till gården Hemmungs. Betesdjuren utgörs av häst (2 arbetshästar) och amkor (köttdjur). Grässvålen är, troligen på grund av året-runt-bete, delvis söndertrampad. Marken är torr till fuktig med tall, en och slån som ställvis växer ganska tätt. Små värdefulla fläckar med hällmarksalvar, ängshavretorräng och kalkfuktäng (älväxinghed)

med en ljus- och hävdgynnad flora förhöjer värdet. Arter som brudbröd, solvända och darrgräs är vanliga. Även i de gamla åkrarna som betas (i norra delen) håller den naturliga, hävdgynnade floran på att vandra in. Intill ett dike finns en fin kalkfuktäng med arter som ängsnycklar, majviva, ängsstarr och slankstarr.

Skogen är ganska tät och saknar tydlig betesprägel, även om älväxing, darrgräs, brudbröd m.fl. växer även där. En värdefull våt med arter som ängsstarr, slankstarr, hirsstarr, pillerstarr, alvaragnsäv ligger inne i skogen nordväst om gården. Odlingslandskapet är ålderdomligt och kulturvärdet högt. Området är något fragmentiserat men ändå mångformigt och artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet skulle kunna höjas om röjning sattes in tillsammans med lämplig betesdrift (ej året-runt-bete med tunga djur).

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röj täta snår, glesa ut ungtall mm i skogen.

INFORMATIONSKÄLLOR

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8 1997.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 011
Objektsnamn: Fjäle 1:10
Areal: 7,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-21
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad (lamm), 25% svagt hävdad, 25% hävd saknas

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag gödsling, trampskador, körspår

Träd (D = dominerande art): Ask, björk, tall, vildapel

Buskar: En

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd, stensträng, äldre åker, röjningsrösen, fornlämning, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: övervägande del torr mark, betydande del fuktig

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Liten blåklocka	1 Gullviva
2 Backsmultron	2 Solvända	1 Jordtistel
2 Backtimjan	2 Vildlin	1 Rosettjungfrulin
2 Brudbröd	1 Blodnäva	1 Slätterfibbla
2 Darrgräs	1 Blodtopp	1 Vårbrodd
2 Knutnarv	1 Fältmalört	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Norr om Fjälegrårdarna finns ett värdefullt odlingslandskap med många ålderdomliga drag och en värdefull helhetsmiljö. De gamla åkrarna betas (lamm) tillsammans med åkerholmar, rösen, stensträngar m.m. En större långsträckt åkerholme med rösen karaktäriseras av klappade askar och en örtrik torrängsflora.

Ned mot fuktängen i kanten av åkermarken, står klappade askar på rad. Även gammal asp (hålträäd), björk och tall växer i den fuktiga ängsmarken som domineras av älväxing, blåtåtel och darrgräs. Enstaka blodtopp noterades. Trädskiktet är relativt tätt i den fuktiga delen. I den övre delen är betesmarken öppen och består av gamla åkrar som höjer sig över fuktängen. En värdefull torrängsflora har etablerats under årens lopp. På andra sidan diket i nordväst finns en tallplantering.

Ett litet, öppet, men tyvärr ohävdad, område ligger i kanten mot skogen i nordost. Tynne (slån) har vandrat in men torrängsfloran med bl.a. axveronika och flentimotej präglar ännu området. Torrängsfloran har även spridit sig till intilliggande f.d. åker.

En öppen fuktäng med ett stenröse, betas tillsammans med omkringliggande betesvall (f.d. åker) med varierande torr-fuktig mark och delvis naturaliserad flora.

Sydväst om gårdsbebyggelsen ligger en tallhage med omväxlande öppna alvarhedar och tallskog. Marken är torr - växelfuktig. Den öppna alvarheden är hårt betad och även påverkad av körspår. Arter som gräslök, harmynta, höstfibbla, knutnarv, gulmåra, axveronika och rödklint dominerar. I jordblottor växer bl.a. vildlin, rödmire och duvnäva. Vit fetknopp och baktimjan förekommer endast sporadiskt i glesa bestånd. I skogsdungen är marken fuktig och domineras av blåtåtel. Även lundskafting, bergsslok och örnbräken är vanliga i tallskogen. Något mer ljusöppet växer darrgräs, solvända och praktbrunört m.fl. Enbuskar har röjts i den öppna delen vid gården.

Gårdsmiljön är traditionell, omgiven av klappad ask och bandtun.

Området har lång hävdkontinuitet, är mångformigt och i viss mån typrepresentativt, innehåller hävdgynnade arter och vegetationstyper, hävden är i större delen god, men saknas delvis. Naturvärdet är högt-mycket högt i vissa delar.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut täta talldungar (gallra). Släpp fram ask, en och vildapel (tallhagen). Fortsatt klappning av ask. Återupptaget bete i den nordöstra delen.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 012
Objektsnamn: Bendes 1:22
Areal: 5,5 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-20
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad, 25% ej hävdad

Ingrepp/påverkan: Grävd damm (vallar)

Träd (D = dominerande art): Ask, tall, björk, ek, vildapel

Buskar: En, slån, hassel, hagtorn, brakved

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd, stensträng

Markfuktighet: Betydande del torr samt fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

1 5232, Fuktäng av högörttyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	2	Solvända	1	Mandelblom
2	Darrgräs	1	Axveronika	1	Rosettjungfrulin
2	Gullviva	1	Fältmalört	1	Vildlin
2	Liten blåklocka	1	Klasefibbla	1	Vårbrodd

Rödlistade arter

Salepsrot

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området betas av får, men tyvärr betas inte hela området. I norr går stängslet inte ända ut till vägen och en bit alvarmark förblir ohävdad. Igenväxning med en, slån, ask, hassel mm drar ner värdet. I södra delen är ängskaraktären tydlig med ek, hassel och ask. I övrigt dominerar torrängsflora men fuktigare, älgräsdominerad mark ingår också. En grävd damm, i anslutning till en våtmark, finns i södra delen. Marken blir torrare längre norrut där även flentimotej återfinns. Ett högre betestryck samt röjning skulle vara önskvärt. Området

är relativt mångformigt med hävdgynnade arter. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röj, glesa ut, friställ ek, klappa ask. Flytta stängslet ända ut till vägen, så att hela området blir avbetat.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 013
Objektsnamn: Bendes 1:22
Areal: 1,7 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-20
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd, svag

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: Igenväxning, en- och tallplantor

Träd (D = dominerande art): Tall, ask

Buskar: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	1	Backklöver	1	Nattviol
2	Darrgräs	1	Blodnäva	1	Svinrot
2	Liten blåklocka	1	Flugblomster	1	Vårbrodd
2	Solvända	1	Johannesnycklar		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som betas av får, är nyröjt närmast gården men igenväxningen med unga en- och tallplantor är tydlig i den västra delen. Tall dominerar i trädskiktet, en i buskskiktet. Vegetationstyperna utgörs av örtrik ängshavretorräng och älväxinghed. Marken är växlande torr till fuktig. Längst upp i norr finns en intressant våt. I hagmarken finns representativa vegetationstyper och en hävdgynnad flora. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning.

SOCKEN: ANGA
Objektsnummer: 45 014
Objektsnamn: Bendes 1:16
Areal: 49,0 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-20
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ,

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 50% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, diken, körspår, jordupplag

Träd (D = dominerande art): Tall, gran

Buskar: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlade träd, husgrunder, fornlämning

Markfuktighet: Betydande del växelfuktig mark, torr mark, mindre del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Vildlin	1 Nattviol
2 Bactimjan	1 Flugblomster	1 Rosettjungfrulin
2 Blodnäva	1 Fältmalört	1 S:t Pers nycklar
2 Brudbröd	1 Gullviva	1 Skogsnycklar
2 Darrgräs	1 Johannesnycklar	1 Spåtistel
2 Liten blåklocka	1 Jordtistel	1 Ängsnycklar
2 Solvända	1 Kattfot	

Rödlistade arter

Salepsrot

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som betas av lamm, utgörs av betad skog och stora öppna växelfuktiga alvarmarker. Inom det betade området finns även föryngringsytor i skogen (hyggen) och skogsplantering, som ej tas med här. Skogen är olikåldrig och luckig, med både gamla och unga

träd, samt omkullblåsta, döda träd. Betesprägelns är tydlig men i vissa partier växer ungplantorna tätt. Lingon- och blåbärsris, ljung, bergsslok, lundskafting och örnbräken är vanliga i fältskiktet och i den gamla skogen finns enstaka förekomster av linnea.

I mitten av området finns ett agkärn omgivet av en artrik kalkfuktäng med axag och orkidéer. Diken har grävts fram till agkärret. Alvarheden är till större delen av fårsvingeltyp omväxlande med fukthed av gräslöktyp. Toppfrossört noterades på fuktigare mark.

Jordhögar, upplag samt svag gödsel- och tramppåverkan närmare gården är andra ingrepp i den för övrigt mycket värdefulla betesmarken.

Området har lång kontinuitet i hävden, är representativt för betade utmarker, mångformigt, rymmer representativa vegetationstyper och hävdgynnade arter. Storleken förhöjer värdet. Fornlämningar och andra kulturspår ger ytterligare en historisk dimension. Gårdsmiljön är traditionell med klappade askar. Hävden är god. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Plockhuggning (ej trakthyggesbruk) i skogen, gärna utglesning och röjning i täta partier. Något högre betestryck.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 015
Objektsnamn: Bendes 1:16
Areal: 1,7 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-20
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ,

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Lamm betar även vallarna intill

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 75% svag gödsling, upplag.

Träd (D = dominerande art): Ask

Buskar: En, hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, mindre del fuktig

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängstyp

1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Backtimjan

2 Darrgräs

1 Gullviva

2 Brudbröd

2 Vildlin

1 Solvända

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Hagmarken, som ligger strax öster om gården och betas tillsammans med intilliggande betesvallar, domineras av örtrik ängshavretorräng med inslag av älväxinghed. Arter som brudbröd, vildlin, backtimjan och darrgräs är vanliga. En dominerar i buskskiktet medan träden utgörs av tall och ask. Ett stort röse bevuxet med unga askar ligger mitt i området. I hagen finns hävdgynnade arter och representativa vegetationstyper. Kontinuiteten i hävden är lång. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut och klappa ask, röj en.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 016
Objektsnamn: Bajju, Bendes
Areal: 4,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten
Typrepresentativitet: representiv
Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, havsstrandäng

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdat, 50% svagt hävdat, 25% ej hävdat

Kommentar: Betas av nöt

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Ask, tall

Buskskikt: Benved, en, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr, frisk och våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5232, Fuktäng av högörttyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 5236, Fuktäng av högstartyp
- 1 411, DRIFTVEGETATION
- 1 4211, Havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Slåtter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Nattviol	1 Svinrot
2 Brudbröd	1 Brudsporre	1 Vildlin
2 Darrgräs	1 Gullviva	1 Ängsnycklar
2 Höskallra	1 Johannesnycklar	
2 Liten blåklocka	1 S:t Pers nycklar	

Rödlistade arter

Salepsrot.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som betas av två nötkreatur, ligger intill Bajju fiskeläge. Betestrycket är svagt. Unga tallar och askar växer relativt tätt spridda i klungor. De öppna och torrare partierna är mest värdefulla. Här finns en artrik och hävdgynnad flora med ängshavretorräng och

kalkfuktäng. Orkidérikedomen kröns av salepsrot i mängd. Tyvärr betas inte själva strandzonen (frånstängslad) och en bred rand av driftvegetation kantar stranden. Ohävdsarter som vänderot, älgört, björnloka och krissla växer i den nedre delen. Området är naturskönt beläget och har lång kontinuitet i hävden (delvis upphörd), är mångformig och varierat med hävdgynnade arter och vegetationstyper.

Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut tall i den södra delen, röjning av unga tallplantor och tynne. Högre betestryck!

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 017
Objektsnamn: Bendes 1:18
Areal: 1,7 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Slättermark

Naturtyp: Öppen fastmarksäng

Nuvarande hävd: Slätter

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 75% svagt hävdad-ohävdad

Kommentar: Osäkert om den strandnära ängen slås varje år.

Ingrepp/påverkan: 50% svag gödslingspåverkan

Träd (D = dominerande art): Tall, ask

Buskar: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd,

Markfuktighet: Betydande del frisk, fuktig mark, mindre del torr

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

1 5223, Friskäng av skogsnävatyp

1 5225, Örtrik friskäng

1 5233B, Fuktäng av artrik gräs-/lågstartyp

1 5234, Fuktäng av kalktyp

1 411, DRIFTVEGETATION

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	2	Vårbrodd	1	Rosettjungfrulin
2	Darrgräs	1	Backklöver	1	Skogsklöver
2	Gullviva	1	Brudsporre	1	Slätterfibbla
2	Höskallra, tidigbl.	1	Johannesnycklar	1	Solvända
2	Liten blåklocka	1	Jordtistel		
2	Svinrot	1	Nattviol		

Rödlistade arter

Salepsrot

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Körvägen ner mot stranden går genom skog och en mindre. Ängsmarken är frisk till fuktig med bl.a. humleblomster. Brudbröd, gullviva, darrgräs och älvväxing är vanliga. På lite torrare mark växer även slätterfibbla. Stor blåklocka finns i kanterna mot skogen. Floran är artrik och relativt representativ. Men de riktigt stora rariteterna och riktigt höga värdena saknas. I mitten av slättermarken växer två tallar omgivna av lågt asksly.

I fortsättningen ner genom skogen mot stranden öppnar sig ängsmarken mot havet. I den inre delen av den strandnära slättermarken finns ännu en hävdgynnad och artrik flora. Den tidigblommande höskallran växer här i goda bestånd. Salepsrot förekommer mer sparsamt. Ut mot havet dominerar kvävegynnade arter och driftvegetation.

Området, som är öppet men svagt hävdad, har högt värde även för fågellivet. Det skulle vara önskvärt med intensifierad hävd (slätter) i hela området.

Kontinuiteten i hävden är lång (tidvis bruten), området är i viss mån typrepresentativt för strandnära ängar och rymmer hävdgynnade arter och vegetationstyper. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Årlig slätter i hela området, så långt ut på strandängen som möjligt. Gärna efterbete.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 018
Objektsnamn: Sandviken
Areal: 20,4 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-21
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd
Typrepresentativitet: representativ-mindre representativ,
Nuvarande hävd: något svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng, hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 25% måttligt hävdad, 75% svagt hävdad

Kommentar: fårbeta, bäst övre landstranden

Ingrepp/påverkan: Grävda diken samt skog för virkesproduktion (ek och tall)

Träd (D = dominerande art): Ek, tall, björk, ask, vildapel

Buskar: Nypon, slån, hagtorn, en

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr resp. våt

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5231, Fuktäng av tuvtåteltyp
- 1 5233B, Fuktäng av artrik gräs-/lågstartyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 5236, Fuktäng av högstarrtyp
- 2 411, DRIFTVEGETATION
- 2 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
- 2 4211, Havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Blodnäva	2	Liten blåklocka	1	Rosettjungfrulin
2	Brudbröd	2	Solvända	1	Skogsnycklar
2	Darrgräs	1	Backnejlika	1	Vildlin
2	Gullviva	1	Kustarun		

FAUNA

Tranor (häckande), häger, svanar, gravänder, skrak, rödbena, större strandpipare, brushane, skärfläcka, starar, tofsvipa, korp.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området består av betad havsstrandäng, hagmark och betad skog. Skogsmarken är tillgänglig för fåren som betar i området, men betespåverkan är obetydlig (tas ej med). Ovanför stranden i södra delen har trädsiktet röjts och glesats ut (täckningsgrad 50-75%). Ek och tall dominerar med inblandning av björk, rönn m.fl.

Själva strandängen är öppen med glest spridda träd och buskar. I norra delen växer vildapel och nypon. Slån, hagtorn och en är också vanliga.

I delar av havsstrandängen är betestrycket svagt och blåsäv, havssäv och vass (havshelofytvegetation) breder ut sig. Driftvegetation finns också. Delvis är dock havsstranden välbetad med övre landstrandsvegetation av salttågtyp. Gässen hjälper till att hålla grässvålen kortbetad.

Intill en bäck som rinner ut vid stranden växer pors och högstarräng. Älvväxing dominerar i kalkfuktängen och arter som ängsstarr och toppfrossört förekommer.

Området är mångformigt och varierat, i viss mån typrepresentativt. Storleken på området förhöjer värdet. Hävden är tyvärr lite för svag. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Högre betestryck!

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 019
Objektsnamn: Boters 1:16, 1:12 m fl, Grunnsudden
Areal: 43,0 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-28--29
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativt

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, havsstrandäng, alvar

Nuvarande hävd. Bete

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kommentar: Lamm och nötk

Ingrepp/påverkan: Körspår, igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, ask, oxel

Buskskikt: En, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd, fornlämning

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del fuktig mark, mindre del växelfuktig mark, våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5151, Alvarhed av hällmarkstyp
- 2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 411, DRIFTVEGETATION
- 1 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
- 1 4211, Havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Indikatorer på gödsling eller ohävd (i massförekomst)

Kvickrot.

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Gullviva	2 Vårbrodd
2 Backsmultron	2 Kattfot	1 Gulkämpar
2 Backtimjan	2 Majviva	1 Knutnarv
2 Brudbröd	2 Salttåg	1 Kustarun
2 Darrgräs	2 Solvända	1 Liten blåklocka
2 Fälmalört	2 Vildlin	1 Nattviol

Rödlistade arter

Salepsrot.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Vägen som leder ut till Grunnsudd går på en strandvall, lite högre än omgivande fastmark. Klappade askar, oxel, vildapel, tall, gamla uppstammade enar och hagtorn kantar vägen ut mot udden. Längst ute på Grunnsudden ligger en strandbod omgiven av bandtun. Det betade området, som ligger på båda sidor om vägen, utgörs av havssträndängar och öppna betesmarker med täta dungar av tall, en och nyponsnår samt betad skog. Hävden är växlande, från svag till mycket god, beroende på att får och nötkreatur betar olika delar av området, som är indelat i fällor. I den norra delen är en stor del av mellanstranden obetad, endast längst ut betar fåren. Längst ute på Grunnsudden är havssträndängen med den välutvecklade övre landstrandvegetationen av salttågtyp delvis välbetad av får och vitkindade gäss, medan andra partier är sämre betade och domineras av havssäv. De flacka stränderna kantas av driftvegetation. Söder om Grunnsudden betade vid inventeringstillfället nötkreatur. Den kortbetade grässvålen karaktäriserades av örtrik ängshavretorräng och övre landstrandvegetation (mycket välbetat).

Vegetationstyperna i den torra till fuktiga marken varierar. Alvarhed av fårsvingeltyp och örtrik torrängsflora dominerar med arter som brudbröd, backtimjan, solvända, axveronika, flentimotej, backnejlika och kattfot. Kalkfuktängar och våtar finns också. Salepsrot växer spridd i området. En avsnörd havsvik, som genom en grävd kanal mynnar ut i havet, domineras av ag och omges av axag, majviva, ängsnycklar, tätört och kustarun m.fl. Fåren betar en bit ut i agkärret. Skogen som är tillgänglig för betesdjuren är mestadels tät och utan tydlig betespåverkan.

Området har lång kontinuitet i hävden, är mångformigt, delvis typrepresentativt, artrikt med hävdgynnade vegetationstyper, saknar större ingrepp, är delvis något svagt hävdat delvis välbetat. Värdefull rastlokal för vadarfåglar, gäss och änder under vår och höst. Storleken och kulturspåren förhöjer värdet.

Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Klappning av ask. Högre betestryck.

SOCKEN: ANGA
Objektnummer: 45 020
Objektsnamn: Skarnvik
Areal: 26,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: svag hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng, alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdad

Kommentar: Lamm

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D)

Buskskikt: en, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: betydande del torr-fuktig-växelfuktig

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5151, Alvarhed av hållmarkstyp
- 2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp
- 2 411, DRIFTVEGETATION
- 2 4211, Havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Indikatorer på gödsling eller ohävd (i massförekomst)

Kvickrot.

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Fältmalört	1 Nattviol
2 Backtimjan	2 Vildlin	1 S:t Pers nycklar
2 Brudbröd	1 Backsmultron	1 Stenmalört
2 Darrgräs	1 Gullviva	

Rödlistade arter

Salepsrot.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som betas av ett par lamm, är mest värdefullt inlåt land, där välutvecklade växel-fuktiga-torra alvarmarker breder ut sig. Fårsvingelalvartypen dominerar. Själva havsstrand-ängen är obetad. Driftvegetation och havssäv växer rikligt. Stensträngar och andra forn-lämningar finns i området. Naturvärdet är trots igenväxning och mycket svag hävd högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Högre betestryck! Röjning.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 001
Objektsnamn: Österby 1:6
Areal: 6,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-05
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark/Slättermark

Naturtyp: Havsstrandäng, alvar (öppen utmark)

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Kommentar: Fårbete

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Betydande del fuktig och växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5212, Torräng av fårsvingeltyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

1 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Backtimjan

2 Knägräs

2 Vårbrodd

2 Darrgräs

2 Kustarun

1 Dvärgarun

2 Gulkämpar

2 Smultronklöver

1 Jordtistel

2 Knutnarv

2 Vildlin

1 Sumpgentiana

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En strandnära betesmark som till större delen är öppen med spridda tallar. Trädskiktet blir tätare ned mot havet och tallarna är mestadels unga. Den centrala delen är helt öppen. Marken är övervägande fuktig/växelfuktig-torr. Mager älväxinghed (älväxing och darrgräs dominerar) har stor utbredning. I växelfuktiga våtar växer i övre delen slankstarr, luddkrissla, gulkämpar och dvärgarun. I våtarna närmare stranden dominerar gulkämpe tillsammans med havssälting, kustarun, lökgamander, vildlin, knutnarv, knägräs och enstaka sumpgentiana. Gåsört, vattenmåra, åkermynta och krypven är även vanliga i våtarna som hålls öppna av betesdjuren.

Ett stängsel (och en stensträng) delar betesmarken i två delar, en övre strandnära del (som beskrivs ovan) och en nedre del, som utgörs av den egentliga havsstranden. Den flacka, breda havsstranden betas endast svagt i den inre delen, där också agnsäv noterades. Blåsäv

dominerar i övrigt och högvuxna ruggar av rörsvingel är vanliga. Längre ut växer vass, havs- och blåsäv.

Områdets inre del har lång kontinuitet i hävden, är typrepresentativt, mångformigt och artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut i trädskiktet (ungtall) ned mot havet. Högre betestryck i den yttre delen (havsstrandäng).

INFORMATIONSKÄLLOR

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8, 1997.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 002
Objektsnamn: Österby 1:6
Areal: 3,5 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-05
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: god (i yttre delen svag)

Marksdrag: Betesmark

Naturtyp: Alvar (öppen utmark), betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 75% svagt hävdad

Kommentar: Lamm, betar även åkervallen intill

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D)

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25/50-75%

Markfuktighet: Betydande del torr mark, växelfuktig mark, mindre del fuktig mark, mindre vattensamling (brya)

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5212, Torräng av fårsvingeltyp

1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backsmultron	2	Darrgräs	2	Liten blåklocka
2	Backtimjan	2	Gulkämpar	1	Axveronika
2	Brudbröd	2	Knägräs	1	Jordtistel

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Lammbetad hagmark som domineras av tallskog (relativt ung). Den ljusöppna delen utmed vägen domineras av älväxing, darrgräs och slankstarr. I våtarna växer även luddkrissla, rödklint, knägräs. Tallskogen karaktäriseras av lundskafing i fältskiktet men ljusöppna luckor med torrängsflora finns. Skogen blir tätare mot öster och förlorar så småningom helt beteskaraktär.

Naturvärdet är högt, mest värdefull är den öppna delen utmed vägen.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Högre betestryck. Glesa ut ungtall.

Längst in på stranden mot norr växer krypven, salttåg, havssälting, strandmalört, strandkrypa och (något torrare) strandnål. Utanför kanalen fortsätter en mosaik av agnsäv-krypven-salttågvegetation. Även blåsäv växer glest spridd i havsstranden (ohävdsart). Fläckvis förekommer strandmalört, rödtoppa, klöverärt och kustarun. Längst ut finns ett bälte med driftvegetation (strandmålla, strandaster m.fl.). Den blå bården är väl utvecklad genom tramp och bete. En bit ut i den öppna vattenytan vidtar ett smalt sävbälte.

Havsstrandängen gränsar in mot land till en igenväxande strandskog, som saknar betespåverkan. Inne i skogen finns ett smalt bälte med små öppningar och gläntor. Här finns våtar med artrika kalkfuktängar och luddkrissla i goda bestånd. Andra arter är gulkämpar, gåsört, knägräs, strandrödtoppa och klöverärt.

Området har lång kontinuitet, är mångformigt och artrikt med hävdgynnade vegetations typer. Förekomsten av rödlistad art förhöjer värdet. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Något hårdare betetryck (gärna sam-/växelbete med får). Glesa ut i strandskogen.

INFORMATIONSKÄLLOR

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8, 1997.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 004
Objektsnamn: Anderse 1:4, Alvret
Areal: 13,4 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-04
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd, delvis obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag-måttlig

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdat

Kommentar: Betas av nöt.

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, ek, björk

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning, gravfält

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del fuktig, växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5212, Torräng av fårsvingeltyp

1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backsmultron	2	Knutnarv	1	Fältmalört
2	Backtimjan	2	Liten blåklocka	1	Jordtistel
2	Bockrot	2	Solvända	1	Kattfot
2	Darrgräs	2	Vildlin	1	Knägräs
2	Gulkämpar	1	Axveronika	1	Spåtistel
2	Jungfrulin	1	Dvärgarun		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

I den övre betade delen sträcker sig ett gravfält utmed vägen. Gamla, knotiga tallar står glest spridda liksom enbuskar. Ungtall och unga ekar växer i tätare dungar och beskuggar tillsammans delar av marken alltför mycket. Tynne av slån breder ut sig. Torrängsfloran som man hittar i öppningarna, karaktäriseras av vårbrodd, solvända, liten blåklocka, backtimjan, svartkämpe och vårbrodd.

Betas tillsammans med det större *Alvret* i sydost (ej betspräglad skogsmark emellan), som är en större alvarmark på mörkgrus. Den växelfuktiga alvarmarken täcks av slankstarr, röd-klint, ängsvädd, höstfibbla m.fl. I våtarna växer lökgamander och luddkrissla. Den lite artfattigare älväxingsheten är även vanlig. På de torrare tuvorna märks backtimjan, harmynta, knutnarv och fårsvingel. Kattfot noterades i kanten av skogen i den övre delen av alvaret. Marken ute på *Alvret* håller – trots att marken är välbetad av nöt – långsamt på att växa igen med dungar av ungtall, en och slån.

Området har lång kontinuitet i hävden, är representativt, mångformigt, artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet är högt-mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut i trädskiktet (ungek och tall). Røj tynne och ungtall ute på *Alvret*. Naturvärdet skulle höjas avsevärt med ett högre betestryck, gärna sambete med lamm.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 005
Objektsnamn: Fride 1:2
Areal: 16,0 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-04
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag-måttlig

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 50% måttligt hävdad, 50% svagt hävdad

Kommentar: Betas av nöt, 10 kvigor

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Betydande del torr, växelfuktig mark, mindre del våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Backtimjan	2	Knutnarv	1	Spåtistel
2	Axveronika	2	Solvända	1	Vildlin
2	Brudbröd	1	Kattfot	1	Ängsnycklar
2	Darrgräs	1	Nattviol		
2	Gulkämpar	1	S:t Pers nycklar		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Öppen alvarmark på mörkgrus. Tall och en karaktäriserar träd- och buskskikten. På senare tid har en viss igenväxning skett med låga enbuskar, slån och ungtall, men alvaret är ännu förhållandevis öppet. Skogen intill är tät och saknar betesprägel. I den växelfuktiga alvarmarken dominerar slankstarr, som här växer tillsammans med gräslök och luddkrissla. Vanliga är även knutnarv och på torrare fläckar backtimjan. Älväxing täcker stora ytor i ett mosaikartat mönster, där älväxing växer i lite torrare tuvor, högre än slankstarr m.fl., som tål översvämning bättre. En vid inventeringstillfället vattenfylld våt med alvaragnsäv, gåsört och vattenmåra finns även. Marken är torrast i norr, med solvända, vildlin, brudbröd, axveronika, backtimjan, spåtistel, flentimotej och fårsvingel, och något fuktigare med tjockare jordlager i söder. I skogskanten mot åkern i söder märks ljungtuvor.

Naturvärdet är högt-mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Högre betestryck, gärna sambete med lamm. Røj tynne och enbuskar.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 006
Objektsnamn: Anderse 1:26
Areal: 21,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-04
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: delvis upphörd, delvis obruten hävd

Typrepresentativitet: mindre representativ-representativ

Nuvarande hävd: god - svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, betad skog

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdad

Kommentar: Lammen betar även åkern intill (betesvall)

Ingrepp/påverkan: Upplag, gamla kalkbrott, igenväxning (50%), svag gödsling (25%)

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), björk, oxel, ek

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: Övervägande del torr-växelfuktig mark, mindre del fuktig mark, våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

1 5212, Torräng av fårsvingeltyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Backtimjan	2	Knägräs	1	Spåtistel
2	Axveronika	2	Liten blåklocka	1	Vildlin
2	Brudsporre	2	Solvända	1	Vårbrodd
2	Darrgräs	1	Gulkämpar		
2	Knutnarv	1	Jordtistel		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Svagt betad alvarområde under igenväxning. Växelfuktigt grusalvar som domineras av älv-äxinghed med inslag av slankstarr på fuktigare mark och backtimjan på torr mark. Alvarheden är av samma typ som nr 4, 5 och 7 men sämre betad och mer igenvuxen med täta talldungar samt låga slån- och enbuskar. (Igenväxta, ej betespåverkade dungar klassas ej, betesprägel saknas.)

En dunge med höga tallar, som växer norr om körvägen inne i området, kan närmast betraktas som betad skog. Genomsikten är god mellan tallarna, varav en del är gamla och grova. Unga tallplantor har delvis röjts bort. Fältskiktet är artfattigt med rödven, kruståtel

och knägräs.

Närmast åkern som betas tillsammans med alvarheden är marken svagt gödselpåverkad (tidigare uppodlad) och domineras av luddlosta.

I södra delen nära gårdsbebyggelsen har man tidigare brutit kalk i ett samfällt kalkbrott. Idag återstår små kullar och vattenfyllda sänkor i det småbrutna området. Backtimjan, liten blåklocka, bockrot, käringtand, jordtistel, och spåtistel tillhör torrängsfloran som kantas av blåtåtel, knägräs och älvväxing på lite fuktigare mark.

En bit nybyggd körväg har dragits in i området från landsvägen i väster. Här finns också ett igenvuxet parti med tätväxande enbuskar, nypon, oxel och ask.

Området har lång hävdkontinuitet och hyser höga naturvärden. Värdet skulle förhöjas ytterligare om hävden intensifierades, med ökat betestryck och röjning.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Ökat betestryck och röjning!

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 007
Objektsnamn: Fride 1:7
Areal: 5,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-04
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Nöt

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En, hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning

Markfuktighet: Betydande del torr mark, växelfuktig mark, mindre del våtmark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Backtimjan	2	Knägräs	1	Gulkämpar
2	Axveronika	2	Liten blåklocka	1	Gullviva
2	Brudbröd	2	Vildlin	1	Kattfot
2	Darrgräs	2	Vårstarr	1	Solvända
2	Knutnarv	1	Fältmalört		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ett omväxlande, till större delen öppet alvarområde, med några dungar av tall och en samt även ek, björk och ask i den södra delen mot skogen (se nedan). Marken är torr - växelfuktig med en mindre vät. Slankstarr dominerar här och i de lite våtare delarna finns även alvaragnsäv och luddkrissla. Älväxing är vanlig. På torrare mark dominerar backtimjan, axveronika m.fl. Vit fetknopp, gråfibbla och gulfåra växer i alvarhedens torraste delar. Även kattfot och gullviva noterades.

Hävden är god, området betas av nöt och lamm. Här finns lång hävdkontinuitet, representativitet, mångformighet och artrikedom. Naturvärdet i den öppna alvarmarken är mycket högt.

Marken övergår söderut till blandlövskog, som till större delen består av igenvuxen ängs-
mark med lövträd och hassel (klassas ej, utanför området). Även högväxt tallskog med god
genomsikt förekommer liksom en mindre granplantering. Blåbär och ljung noterades i fält-
skiktet liksom klotpyrola.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röj ur dungarna. Röj fram gravhögen (fornminne).

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut trädskiktet och släpp in mer ljus. Klappa ask. Föryngra, röj hassel successivt.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 009
Objektsnamn: Siffride-Nygranne
Areal: 2,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-29
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng

Nuvarande hävd: Hävd saknas

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: saknas

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 411, DRIFTVEGETATION

1 4122, Övre landstrandsvegetation av strandmalörttyp

2 415, SKONVEGETATION

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Gulkämpar

2 Kustarun

1 Rödtoppa

3 Salttåg

2 Strandmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ett övergivet strandbete på sandig mark som domineras av skonor med havsnarv, gulkämpar, strandmalört, havssälting, saltört och glasört. I den övre landstrandsvegetationen märks krypven, trift, strandmalört, segstarr, kustarun m.fl. Klöverärt, strandaster m.fl. växer i den driftpåverkade yttre delen av stranden. Längst ut sträcker sig ett bälte med vass, blåsäv och havssäv. Området är ännu öppet med täta dungar av tall, som saknar hävdprägelse.

Igenväxningen sker långsamt vilket gör att de hävdgynnade och salttåliga arterna ännu finns kvar, speciellt i skonorna. Området är artrikt med ovanlig vegetationstyp. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd.

Anm. Ett mindre område ovanför stranden betas med nöt. Den gamla vägvallen intill är nyrojd och betas med får.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 010
Objektsnamn: Fide prästäng
Areal: 1,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-09
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god,

Markslag: Slättermark

Naturtyp: Träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd: Slätter

Hävdens tillstånd: 75% vällävdad, 25% måttligt hävdad

Kommentar: Eftersatt buskröjning (hassel), efterbete

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling

Trädskikt (D = dominerande art): Ek (D), ask, björk

Buskskikt: Hassel, hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengårdsgård, hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark, mindre del fuktig mark, mindre del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

3 5223, Friskäng av skogsnävatyp

2 5225, Örtrik friskäng

1 5226, Svinrotäng

1 5232, Fuktäng av högörttyp

1 5234, Fuktäng av kalktyp

Indikatorer på gödsling eller ohävd

Ogräsmaskros

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Darrgräs	2	Korskovall	1	Höskallra
3	Svinrot	2	Loppstarr	1	Johannesnycklar
3	Vårbrodd	2	S:t Pers nycklar	1	Jungfrulin
2	Brudbröd	2	Skogsnycklar	1	Mandelblom
2	Brudsporre	2	Vildlin	1	Rosettjungfrulin
2	Gullviva	1	Blodnäva	1	Slätterblomma

Rödlistade arter

Korskovall

FAUNA

Rosenfink, halsbandsflugsnappare

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Fide Prästäng är ett till större delen av ek och hassel beskuggat änge, men den östra delen närmast vägen är öppen med solbelysta gläntor och en örtrik flora. Längre in (västerut) tätar lövvegetationen alltmer, då hävden för länge sedan upphört. I den hävdade delen sköts ängbetet med fagning, slåtter och efterbete (det senare osäkert).

Marken är övervägande frisk till fuktig. I öppna gläntor är artrikedomen stor med bl.a. ängsvädd, svinrot, brudbröd, vildlin, ängsstarr, loppstarr, S:t Persnycklar och brudsporre. Även höskallra och korskovall trivs när det är ljusöppet, men på lite torrare mark. I halvskuggan under träden växer ängskovall, teveronika, skogsnäva, skogsstarr, tvåblad och svärdsyssla. En mellanställning intar rödklöver, gullviva, humleblomster, skogsnycklar m.fl. I nordvästra hörnet växer enstaka jungfrulin. Längst ner i sydost finns en brya.

Liljekonvalj breder ut sig i skuggan och, på fuktig mark, älggräs. Maskros och björnloka märks även där det är skuggigt och näringsrikt. De täta och höga hasselbuskarna, som ofta växer som ”strumpor” på ekar och ask, ger en kraftig beskuggning.

Fide Prästäng har lång kontinuitet i hävden, hyser en för örtrika friskängar representativ, artrik och hävdgynnad flora. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut i trädkiktet, röjning/föryngring av hassel. Se till att ekar och klappade träd står ljust med solbelyst stam och krona. Spara döda och döende träd (några av ekarna såg vid inventeringstillfället ut att vara angripna av den s.k. eksjukan). Efterbete!

INFORMATIONSKÄLLOR

Fide Prästäng – flora och vegetation under 55 år. Länsstyrelsen i Gotlands län 1994.
Inventering av Änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län 1976. 88:2.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 011
Objektsnamn: Anderse 1:4
Areal: 1,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-06-09
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdad

Kommentar: Endast 2 nöt (kvigor) ger ett för svagt betestryck

Trädskikt (D = dominerande art): Ek, ask, björk, vildapel, oxel

Buskskikt: Hassel, hagtorn, en, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård, hamlat träd

Markfuktighet: Övervägande del frisk mark, mindre del fuktig mark, mindre del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5225, Örtrik friskäng

1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp

1 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Darrgräs	2 Knippfryle	2 Svinrot
3 Gullviva	2 Loppstarr	1 Backklöver
3 Vårbrodd	2 Mandelblom	1 Slätterfibbla
2 Brudbröd	2 Nattviol	1 Solvända
2 Jungfrulin	2 S:t Pers nycklar	1 Vårstarr

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Vackert före detta änge som betas, tyvärr lite för svagt. Trädskiktet domineras av björk i söder och klappad ask i norr. Ekar står spridda i änglet liksom hassel. En, vildapel och oxel finns i södra delen, där marken också är lite torrare. Här finns lite torrängsvegetation med arter som ljung och jungfrulin.

Den västra delen är öppen, frisk-fuktig med ängsvädd och loppstarr i goda bestånd. Norrut blir vegetationen något mer högväxt och skuggpåverkad med t.ex. skogsstarr och skogsnäva.

Hagmarken är välskött vad gäller röjning/föryngring av hassel, klappning av ask mm, men tyvärr skjuter nya hassel- och askskott upp då betestrycket är för svagt. Ekar har friställts. Hagmarken är mångformig, typrepresentativ och artrik med hävdgynnade vegetationstyper. Det är ett mycket värdefullt före detta änge, som komplement till det näraliggande (alltför beskuggade) Prästänget, som alljämt hävdas med slätter. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Högre betestryck! Återkommande röjning och klappning.

INFORMATIONSKÄLLOR

Inventering av Änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län 1976. 88:6.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 012
Objektsnamn: Österby 1:17
Areal: 30,4 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-23
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng, öppen utmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kommentar: Häst

Ingrepp/påverkan: Igenväxning i kanterna

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), oxel, rönn

Buskskikt: En, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr mark, mindre del våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5234, Fuktäng av kalktyp

2 411, DRIFTVEGETATION

2 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Brudbröd	2	Darrgräs	1	Jordtistel
3	Gulkämpar	2	Höskallra	1	Liten blåklocka
3	Salttåg	2	Knutnarv	1	Smultronklöver
2	Axveronika	2	Rödtoppa	1	Stenmalört
2	Backsmultron	2	Vildlin		
2	Backtimjan	2	Vårbrodd		

Rödlistade arter

Stenmalört

FAUNA

Fågellivet är rikt i den grunda havsviken. Under vår och höst gästas strandängarna av flyttande gäss, vadare och änder.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som sträcker sig norr och söder om Tuviken, betas av hästar och är delvis välbetat, delvis sämre betat. Marken är torr - fuktig och i den övre delen är torrängsvegetation med arter som axveronika, backsmultron och brudbröd vanliga. Älväxning täcker i övrigt stora arealer tillsammans med slankstarr, darrgräs, luddkrissla och knutnarv. I den egentliga strandängsvegetationen märks arter som krypven, revigt saltgräs, gulkämpar, havssälting, smultronklöver, strandkrypa, strandbaldersbrå och rödtoppa. Den smala remsan med landstrandvegetation är bäst utvecklad på uddar, som förmodligen till större delen betas av gäss. Driftvegetationen, som utgörs av hundkex, målla och tistlar, växer i ett brett band på tångvallar utmed stranden och betas inte alls av hästarna.

Tuviken är en grund havsvik som omges av välbetade fuktängar och skonor med bl.a. saltnarv. Innanför den välbetade strandmarken har åmynningen växt igen med ensartade vassar och videbuskage (utanför objektet). Även i de övre ytterkanterna av betesmarken, som betas tillsammans med några gamla åkrar, märks viss igenväxning.

Den vidsträckta, strandnära betesmarken är omväxlande, representativ och artrik med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning av tall, en och tynne inåt land. Sambete med får och ev. nöt skulle förhöja värdet så att havsstranden blir bättre avbetad. Likaså skulle ett högre betestryck vara positivt.

INFORMATIONSKÄLLOR

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8, 1997.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 013
Objektsnamn: Kattlunds
Areal: 5,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-23
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng (öppen utmark)

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% svagt hävdad

Kommentar: Välhävdad närmast stranden, svagt betat längre upp bland buskarna.

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 411, DRIFTVEGETATION
- 2 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backtimjan	2	Gulkämpar	1	Höskallra
2	Brudbröd	2	Vildlin	1	Knägräs
2	Darrgräs	2	Vårbrodd	1	Liten blåklocka

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Längst upp i norra Fide ligger detta välbetade område som betas ihop med marker i Grötlingbo av nötkreatur. Hävden är god i den strandnära marken men avtar inåt land, där enbuskar, tall och tynne växer tätt. En stenmur går en bit upp längsmed stranden (sockengräns). Landstrandsvegetation finns på båda sidor med krypven, salttåg och gulkämpe. Enstaka luddkrissla växer lite längre in på fuktigare mark tillsammans med gåsört. Älväxing och darrgräs täcker stora ytor. En torr sandås med något magrare vegetation och arter som femfingerört, harklöver, svartkämpe, rölleka, vitmåra, backtimjan och fårsvingel, finns i den övre delen. Naturvärdet är högt.

**FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV
VÄRDEN**

Röjning inåt land.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 014
Objektsnamn: Odvalds 1:72 m.fl.
Areal: 10,5 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-22
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng, annan öppen utmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 25% måttligt hävdad, 25% svagt hävdad

Kommentar: Sambete, nöt och lamm

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr mark, växelfuktig mark, våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5233B, Artrik gräs-/lågstarräng
- 1 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 411, DRIFTVEGETATION
- 2 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
- 1 4122, Övre landstrandsvegetation av strandmalörttyp
- 1 415, SKONVEGETATION
- 1 4211, Havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Gulkämpar	2 Knutnarv	1 Dvärgarun
2 Darrgräs	2 Knägräs	1 Kustarun
2 Höskallra	2 Strandmalört	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området sambetas av lamm och nöt. Hävden är god med en mycket välbetad och öppen havsstrandäng. Den övre delen är något sämre betad och övergår till skog (ej med i objektet). En och småtallar breder ut sig. Älvväxighet med inslag av darrgräs och slankstarr dominerar. Enstaka luddkrissla blommor i våtarna, bladrossetterna ses mer ofta. I körspåren växer rikligt med dvärgarun. En låg stenmur kantar havsstrandängen. Där nedanför domi-

nerar landstrandvegetationen med arter som havssälting, strandkrypa, salttåg, krypven och revigt saltgräs. Övre landstrandvegetation av strandmalörttyp med arter som strandmalört, salttåg, gulkämpar och krypven övergår i skonvegetation med saltnarv, saltört och glasört. I den södra delen finns särskilt väl utvecklade skonor.

Den blå bården är bred och välbetad med kortsnaggade mosaiker av övre landstrandvegetation i det grunda vattnet. Längst ut finns en smal bård med havs- och blåsåv. Även det smala bältet med driftvegetation (tistlar och mållor) är väl avbetat.

Sammantaget en välhävdad och typrepresentativ havsstrandäng med långgrunda stränder och skonor med bl.a. saltört och glasört. Lång kontinuitet i hävden, mångformigt med hävdgynnade arter och vegetationstyper. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning av en och småtallar i övre delen.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 015
Objektsnamn: Österby 1:9 m.fl.
Areal: 1,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-22
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: svag

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar (buskrik utmark)

Nuvarande hävd: Ohävdad

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdad

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, oxel, rönn

Buskskikt: En, hagtorn, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika

2 Darrgräs

1 Stenmalört

2 Backsmultron

2 Knutnarv

2 Brudbröd

1 Bactimjan

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området som går ner till Tubodarna vid stranden är ännu öppet men ohävdad. Nedre delen, själva havsstrandängen, saknar helt beteskaraktär och har uteslutits ur objektet. Kvickrot och andra hög- och starkväxande gräs har alltmer tagit överhanden, även om gulkämpe och salttåg finns kvar fragmentariskt. Havs- och blåsäv samt vass bildar ett brett bälte utmed stranden.

Den övre, öppna delen, karaktäriseras av vegetation av alvarhedstyp med arter som axveronika, brudbröd, vit fetknopp, stenmalört, femfingerört, fårsvingel m.fl. Inåt land sluter sig

träden och buskarna till en ogenomtränglig snårskog. Den öppna marken med hävdgynnade arter och vegetationstyper har ännu ett högt naturvärde.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd. Røjning i den inre delen.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 016
Objektsnamn: Romunds 2:1
Areal: 3,0 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-23
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: svag hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng

Nuvarande hävd: Ohävdat

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdat

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning

Markfuktighet: Betydande del växelfuktig mark, mindre del fuktig mark, torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5234, Fuktäng av kalktyp

2 4122, Övre landstrandsvegetation av strandmalörttyp

2 415, SKONVEGETATION

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Gulkämpar

2 Kustarun

2 Strandmalört

3 Salttåg

2 Rödtoppa

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ett öppet strandängsområde som helt domineras av skonor med en salttålig och lågvuxen (krypande) vegetation. Här växer rikligt med strandmalört, gulkämpar, saltört, glasört och havsnarv. Skonorna omges av landstrandvegetation med gulkämpe som dominerar. Även segstarr, havssälting och kustarun finns i goda bestånd. Den öppna delen övergår i helt igenväxta marker med tallskog och enbuskmark inåt land. (I kanten mot "skogen" noterades enstaka jungfrulin och vårbrodd). Ohävdsarter som ängsgröe och kvickrot finns även inom den öppna delen. En nästan uttorkad bäck slingrar sig ner mot havet genom området, med en och annan uppstickande rugga av havssäv.

De ovanligt utbredda och välutvecklade, typrepresentativa skonorna, ger området ett mycket högt naturvärde. Ovanliga vegetationstyper och arter förhöjer värdet. Naturvärdet är mycket högt.

(Anm. Igenväxningen i skonor går mycket långsamt efter att hävden upphört, vilket gör att denna naturtyp kan sägas favoriseras något jämfört med andra, som snabbare förlorar sina hävdgynnade naturvärden.)

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd. Rövning.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 017
Objektsnamn: Odvalds 1:67
Areal: 6,4 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-25
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Marks lag: Betesmark

Naturtyp: Alvar (Buskrik utmark)

Nuvarande hävd

Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Ungnöt

Ingrepp/påverkan: 75% ingen gödsling, 25% svag gödsling, gammal täktverksamhet (mindre kalkbrott)

Trädskikt (D = dominerande art): Ask, oxel

Buskskikt: En, nypon, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark, mindre del våt mark, växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 2 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Darrgräs	2 Brudbröd	1 Jordtistel
2 Axveronika	2 Knutnarv	1 Liten blåklocka
2 Backsmultron	2 Knägräs	1 Solvända
2 Backtimjan	1 Fältmalört	1 Stenmalört
2 Bockrot	1 Gulkämpar	

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En omväxlande, mångformig och välbetad alvarmark som ligger norr om Fide kyrka. Marken växlar från torr till fuktig, även växelfuktig och våt mark finns. Betesmarken omges av

stenmurar och inkluderar även betesvallar på åker (klassas ej).

I de yttre delarna växer en och tynne i täta snår, vilket tillåter ask och oxel att växa upp ostörda och skyddade från djurens betning och tramp. De torraste markerna karaktäriseras av glesvuxen alvarhed med backtimjan, bockrot, fårsvingel, axveronika, stenmalört, vit fetknopp och lavar. I de växelfuktiga - fuktiga markerna märks slankstarr, ängsvädd, gulkämpar, luddkrissla (bladrosetter), gräslök och på torrare tuvor älvväxing, darrgräs mm. Här finns också en brya med tre stora, grova aspar samt björk och viden. I den norra delen finns en välbetad våtmark med ängsvädd, slankstarr och gulkämpe intill ett gammalt kalkstensbrott.

Området är välhävdad med lång kontinuitet i hävden, representativt, mångformigt och artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjningen är eftersatt. Röj en och tynne!

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 018
Objektsnamn: Odvalds
Areal: 2,0 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-25
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: svag

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar (buskrik utmark)

Nuvarande hävd: Ohävdat, hävd saknas

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Oxel, ask

Buskskikt: En, nypon, slån m.m.

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: övervägande del mark, betydande del mark, mindre del mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika

2 Brudbröd

1 Gulkämpar

2 Backsmultron

2 Darrgräs

1 Liten blåklocka

2 Bactimjan

2 Fältnalört

1 Stenmalört

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En ohävdat betesmark på grusalvar. Marken är torr i den sydvästra delen men blir fuktigare mot nordost. Överallt expanderar enbuskar, tynne, ask och oxel. Fältskiktet karakteriseras av fårsvingelvariant av alvarhed med arter som brudbröd, axveronika, fältnalört, vit fetknopp och fårsvingel. Endast enstaka stenmalört noterades (konkurrenssvag). Tyvärr breder även ohävdsarter som säfferot, backlök och knylhavre ut sig. På fuktigare mark märks gräslök, slankstarr, rödklint, luddkrissla m.fl.

Naturvärdet är ännu högt men om ohävden fortsätter försvinner den betesgynnade vegetationen samtidigt som träd- och buskskikten sluter sig. Marken blir tät och ogenomtränglig som på andra sidan vägen (mot nordost), där hävden upphört sedan lång tid tillbaka.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptaget bete och röjning.

oxel är ett igenväxningsproblem. Betetrycket är svagt och röjningen eftersatt. I området finns en träväderkvarn.

Kontinuiteten i hävden, som tyvärr är något svag, är lång. Hävdgynnade vegetationstyper och arter finns. Rödlstade arter som ljungsnärja och stenmalört förekommer. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Sambete/växelbete med lamm, hårdare betetryck. Röjning av tynne och tall mm.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 020
Objektsnamn: Odvalds 1:8, Stora Västergårde 1:31
Areal: 5,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-26
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: svag
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar, buskrik utmark

Nuvarande hävd: Ohävdat, hävd saknas

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, oxel, rönn, ask

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr mark, växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5152, Alvarhed av färsvingelalvartyp
- 1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backsmultron	2	Gulkämpar	1	Kattfot
2	Backtimjan	2	Knutnarv	1	Spåtistel
2	Brudbröd	1	Axveronika	1	Stenmalört
2	Darrgräs	1	Fältmalört		

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En obetad alvarmark (grusalvar) som delas i två delar av ett igenvuxet stråk med tall. Igenväxningen är påtaglig med tynne, en, oxel, rönn och ask som breder ut sig. Älväxing dominerar på tuvorna i den fuktiga heden tillsammans med slankstarr, grässlök och luddkrissla. Även säfferot och vanlig krissla förekommer allmänt. Bakom kyrkan betas gamla åkrar, som avskiljs från alvarheden av en stenmur, övervuxen med tynne och oxel. På torrare mark märks alvarhedsvegetation av örtrik färsvingeltyp med arter som backtimjan, fält- och stenmalört.

Trots att hävden upphört, en, tynne, oxel och ask mm breder ut sig och älväxing tagit överhanden, finns ändå betesgynnad vegetation kvar, om än i mindre omfattning. Den långsamma igenväxningen gör att området ännu hyser höga naturvärden.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Kraftig röjning i kombination med återupptaget bete (får).

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 021
Objektsnamn: Odvalds 1.72, Österbys
Areal: 8,1 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-25
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten
Typrepresentativitet: representativ
Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Fårbete

Trädskikt (D = dominerande art): Oxel

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Fägata, stengärdesgård, äldre åker, röjningsrösen, ålderdomligt jordbrukslandskap

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Darrgräs	2 Spåtistel	1 Gullviva
2 Backtimjan	2 Vildlin	1 Jordtistel
2 Brudbröd	2 Vårbrodd	1 Kattfot
2 Knutnarv	1 Axveronika	1 Stenmalört
2 Knägräs	1 Backsmultron	
2 Liten blåklocka	1 Gulkämpar	

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ett öppet, välbetat område som även rymmer rester av ett medeltida åkersystem med stenmurar, stenrös och en fägata. Marken är mestadels torr i den norra delen och fuktig i den södra. Endast små låga en- och slånbuskar sticker upp i den öppna betesmarken, som tidigare röjts. I den arttäta grässvålen märks arter som backtimjan, brudbröd, gullviva, spå-

tistel, fårsvingel, vårbrodd, darrgräs, getväppling och kattfot. På fuktig mark växer ängsvädd, slankstarr, älväxing, darrgräs, höstfibbla, vildlin, knutnarv, knägräs och krypven. Några vätar med alvaragnsäv märks även. En brya med bl.a. vattenmöja finns i sydost, omgiven av något torrare alvarhed med betesgynnade arter som stenmalört. Marken är helt plan, öppen med enstaka glest utspridda träd (tall, oxel och vildapel).

Hela området karaktäriseras av stenmurar, rösen och äldre åkrar i ett oregelbundet rutnätsliknande mönster. En del åkrar är mer kvävepåverkade än de andra, som de betas tillsammans med. Gränsdragningen är svår att göra. Endast de marker som har en hävdgynnad och artrik vegetation klassas som värdefull.

Området ger ett ålderdomligt helhetsintryck och de kulturhistoriska värdena är mycket höga. Området är tyrepresentativt, mångformigt, artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet är mycket högt.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 022
Objektsnamn: Odvalds m.fl., Gylvät (delar av)
Areal: 33,3 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-23, 2000-08-28
Klass: 1

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng, alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% vällävdad, 25% måttligt hävdad

Kommentar: Sambete nöt, lamm

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), rönn, oxel

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård, stenröse

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, växelfuktig mark, torr mark, mindre del våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 1 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 1 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
- 2 4122, Övre landstrandsvegetation av strandmalörttyp
- 1 4141, Nedre landstrandsvegetation av agnsäv-/krypventyp
- 2 415, SKONVEGETATION
- 1 4211, Havshalofytvegetation av bladvass-/sävtyp (betad)

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Bactimjan	2 Dvärgarun	2 Strandmalört
3 Gulkämpar	2 Knutnarv	1 Fältmalört
3 Salttåg	2 Knägräs	1 Majviva
2 Axveronika	2 Kustarun	1 Stenmalört
2 Brudbröd	2 Rödtoppa	
2 Darrgräs	2 Spåtistel	

Rödlistade arter

Stenmalört

FAUNA

Mycket rikt fågelliv.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ett vidsträckt och mycket välbetat område med alvarhed, våtar, agkärr, tallskog och en sällsynt välutvecklad havsstrandvegetation. Mest utbredd av strandängstyperna är övre landstrandvegetation med gulkämpa, salttåg och krypven, ofta med inslag av strandmalört och dvärgarun. I den flacka strandängen har ett flertal skonor utvecklats med arter som saltnarv, glasört och saltört. Även i den upptrampade och breda blå bården växer glasört tillsammans med välbetade små ”öar” av strandkrypa, salttåg och krypven. På uddarna märks strandmalört och krusskräppa.

Högre upp inåt land avtar hävden något samtidigt som enbuskarna blir fler. Fukttägar är vanliga med arter som kustarun, luddkrissla, gåsört, älväxing, darrgräs, hirsstarr m.fl. Våtar, både större och mindre, med agnsäv, krypven och blåtåtel samt skonor med glasört, saltört, havssälting, gulkämpar, havsnarv och salttåg finns även en bit upp på land innan tallskogen tar vid.

Mellan havsstrandängen och alvarheden i områdets västra del, finns ett område med tät och snårig tallskog. Inne i skogen, som domineras av tämligen ung tall, växer även gamla, vidkroniga, knotiga och ibland flerstammig tallar, som tidigare stått fritt och öppet, men nu långsamt håller på att förkvävas av ljus- och utrymmesbrist. Även nedfallna och döda träd förekommer. Skogen används mest till att passera igenom av betesdjuren och saknar i stort sett betesprägel. Mindre partier med luckig och gles tallskog finns i norra delen av Gylvät (se även nr 31). Här noterades betad ljung, smultron, brudbröd och blåsippa. Gylvät utgörs av grunda våtar och lite djupare agkärr som sträcker sig från norr till söder genom tallskogen, ofta med öppna vattenytor. På en del ställen kantas Gylvät av ett smalt bälte med kalkfuktäng och arter som ängsvädd, majviva, slankstarr samt orkidéer. Därefter tar tallskogen tar vid.

Västra delen av området utgörs av öppen alvarmark med ett tunt jordtäckte. Fukthet med älväxing, darrgräs, slankstarr och luddkrissla omväxlar med torrängsarter som baktimjan, brudbröd och axveronika. Här märks också alvarhedsarter som stenmalört, fältmalört och spåtistel. Låga enbuskar och ungtallar expanderar från skogskanten ut i den öppna heden.

Ett representativt område, mångformigt och varierat, välbetat med lång kontinuitet i hävden, artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet är mycket högt-högsta värde. Värdet skulle höjas ytterligare om tallskogen glesades ut och återfår betesprägel.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning inåt land. Utglesning i skogen med friställning av gamla knotiga ”martallar”. Gamla träd sparas liksom döda, nedfallna stammar.

INFORMATIONSKÄLLOR

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8, 1997.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 023
Objektsnamn: Fide annex 1:1
Areal: 6,4 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-25
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd,

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Lamm

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del växelfuktig mark, mindre del fuktig mark, våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Indikatorer på gödsling eller ohävd (i massförekomst)

Inga

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Backtimjan

2 Gulkämpar

1 Fältnalört

2 Axveronika

2 Knutnarv

1 Jordtistel

2 Brudbröd

2 Stenmalört

1 Liten blåklocka

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ett mycket välbetat alvar strax söder om Fide kyrka. Betesmarken är öppen med låga glest spridda en- och slånbuskar och några vindpinade, knotiga, ensamstående tallar. Den mestadels torra marken karaktäriseras av alvarhedsvegetation med arter som backtimjan (dominerar fläckvis), stenmalört (allmän), brudbröd, axveronika, vit fetknopp samt på lite fuktigare

mark höstfibbla, knutnarv, rödklint och enstaka luddkrissla. Säfferot är också ganska allmän i den torra, inte alltför utarmade betesmarken. Mot nordost blir alvarmarken fuktigare med slankstarr, gulkämpe, krypven och darrgräs. En mindre vät med alvaragnsäv och kalkutfällning finns också.

Området har röjts och hävden är god. Det är ett representativt område av alvarhedstyp med lång kontinuitet i hävden, artrikt med hävdgynnade arter och vegetationstyper. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Underhållsröjning.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 024
Objektsnamn: Bredkvie 1:43
Areal: 9,3 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-28
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Trädskikt (D = dominerande art): Oxel, ask

Buskskikt: En, hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark, växelfuktig mark, mindre del våt mark, mindre vattensamling

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Backtimjan	1	Dvärgarun	1	Liten blåklocka
2	Brudbröd	1	Fältmalört	1	Skogsklöver
2	Darrgräs	1	Gulkämpar	1	Stenmalört
2	Knutnarv	1	Jordtistel		
2	Vildlin	1	Kattfot		

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Alvarhed på torr-växelfuktig mark, typisk för grusalvaren med ett tunt jordlager. Beteshävden är god, röjningen dock något eftersatt med enbuskar som växer upp och breder ut sig, liksom fläckvis även ask och oxel. Vegetationen växlar mellan fukthet med slankstarr, gräslök, höstfibbla, knutnarv, rödklint och torrare fårsvingelhed med backtimjan, brusbröd, darrgräs, vildlin, kattfot och stenmalört. I södra delen finns ett vattenfyllt, mindre kalkstensbrott med kalkfuktäng i kanten och arter som blåtåtel och gullviva.

Området är välbetat, med lång hävdkontinuitet, typrepresentativt, artrikt och arttätt med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet är högt-mycket högt. Värdet skulle höjas ytterligare om röjning utfördes på heden.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 025
Objektsnamn: Bredkvie 1:18
Areal: 6,1 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-17
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd hävd

Typrepresentativitet: delvis representativ

Nuvarande hävd: god- svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark, alvar (buskrik utmark)

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 50% välhävdad, 50% måttligt hävdad

Kommentar: Betas av köttdjur tillsammans med intilliggande betesmarker på Bredkvie

Ingrepp/påverkan: Beskuggning, igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Ask, ek, björk, tall, rönn

Buskskikt: En, hassel, hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Kulturhistoriska förhållanden: Hamlat träd, stengärdesgård, äldre åker, röjningsrösen, ålderdomligt jordbrukslandskap

Markfuktighet: Betydande del torr mark, frisk mark, mindre del fuktig mark, växelfuktig mark, våt mark, mindre vattensamling (brya)

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 2 5213, Torrång av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 2 5223, Friskäng av skogsnävatyp
- 1 5232, Fuktäng av högörttyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika	2 Knägräs	1 Jordtistel
2 Backtimjan	2 Liten blåklocka	1 Kattfot
2 Brudbröd	2 Vildlin	1 Skogsklöver
2 Darrgräs	1 Backsmultron	1 Spåtistel
2 Gulkämpar	1 Dvärgarun	1 Stenmalört
2 Knutnarv	1 Gullviva	

Rödlistade arter

Ljungs närja
Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området, som omger äng (slättermarken) på Bredkvie, är omväxlande, variationsrikt och småskaligt. Det betas av nöt och hävden är god. Stenvastar, stenrösen, grunda diken och klappade träd är värdefulla kulturspår som visar att marken tidigare brukats på ett mer mångformigt sätt än idag med små åkrar, änges- och betesmarker.

I hagmarken norr om äng (slättermarken) leder en lång och bred stenvall från nordväst till sydost. Som en fortsättning på ängskaraktären växer här, i den betade marken, klappad ask, ek, hassel. Skogsnäva, skogsstarr och älggräs karaktäriserar det ganska beskuggade fältskiktet och den friska - fuktiga marken. I hagmarken växer även björk, rönn, oxel och säl, en del av träden är gamla. Västerut mot vägen betas den mark som tidigare ingick i äng (slättermarken) och som utgörs av gamla åkrar, omgivna av grunda diken och lövträd (kultiverad betesmark, klassas ej). Mot norr övergår hagmarken i torrare betesmark, men även här finns gamla åkrar som håller på att återfå en naturlig vegetation. Låga stenvastar delar in marken i ett ruttmönster. Ask, vildapel, getapel, tall, en och slån växer delvis i täta bestånd på alvarmarken, som norr- och österut öppnar sig alltmer mot alvarheden, som har en artrik flora. Arter som backtimjan, brudbröd, knutnarv, liten blåklocka, axveronika och darrgräs är vanliga.

I den nordöstra delen växer ask, ek, tall och en delvis i täta, ogenomträngliga dungar. I en öppen fuktäng märks blåtåtel, vattenmåra, åkermynta, rödklint, luddkrissla och krypven. Långsmala stenrösen ligger i betesmarken utanför de bågformiga gamla åkrarna som betas mitt i området.

Låga lövträd, en och tynne kantar den öppna torra betesmarken i söder. Alvarmarken öppnar sig åter med låga enbuskar och glest spridda askar. Vegetationen är mycket artrik med rödlistade arter som ljungsnärja och stenmalört. Backtimjan, axveronika, gulmåra, vidlin, knutnarv, gulkämpar, ängsvädd växer i en mosaik med slankstarr-fuktäng. Även toppfrossört noterades. En vät intill stenvallen som omger betesmarken finns också.

Det kulturhistoriska värdet är mycket högt i området, som är mångformigt med lång hävdkontinuitet. Området innehåller representativa vegetationstyper, hävdgynnade och rödlistade arter, sammantaget ett högt naturvärde.

Anm. De kraftigt igenväxta delarna och den tidigare uppodlade marken (gödselpåverkad) har uteslutits ur objektet. Avgränsningen mot äng (slättermarken) är något oklar.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Kraftig röjning i igenväxta delar. Spara gamla träd och betesformade buskar. Röj fram stenvastar, stenrösen och andra kulturspår.

Klappa ask kontinuerligt (klappning med 3-6 års mellanrum per träd). Friställ ek. Röjning/föryngring av hassel. Fortsatt bete med nöt, gärna tillsammans med får.

INFORMATIONSKÄLLOR

Inventering av Änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län 1976. 88:2.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 026
Objektsnamn: Breckvie 1:18
Areal: 1,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-09-06
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ,

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Slättermark

Naturtyp: Träd-/buskbärande äng

Nuvarande hävd: Slätter

Hävdens tillstånd: 75% måttligt hävdat, 25% svagt hävdat

Kommentar: I norra delen finns en brya (frånstängslad) och en oslagen högörtfuktäng med älggräs och gul svärdsiljja.

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag gödsling (röjgödslingseffekt)

Trädskikt (D = dominerande art): Ek, björk, ask, oxel

Buskskikt: Hassel

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Kultuhistoriska förhållanden: Stengärdesgård, hamlat träd, genuin gårdsmiljö

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, fuktig mark, mindre del torr mark, våt mark, mindre vattensamling

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5116, Rished av örtrik ljungetyp
- 1 5222, Friskäng av rödventyp
- 1 5223, Friskäng av skogsnävatyp
- 1 5225, Örtrik friskäng
- 1 5232, Fuktäng av högörttyp
- 1 5233, Fuktäng av gräs-/lågstartyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Darrgräs	2 Knägräs	1 Loppstarr
2 Blodnäva	2 Mandelblom	1 Nattviol
2 Brudbröd	2 S:t Pers nycklar	1 Skogsklöver
2 Gullviva	2 Svinrot	1 Slätterfibbla
2 Jungfru Marie
nycklar	2 Vårbrodd	1 Stag
2 Knippfryle	2 Ängsnycklar	1 Vildlin
	1 Krutbrännare	1 Vårstarr

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Ängnet omges av hagmark och betesmark som tidigare delvis sköttes tillsammans med ängnet. Även gamla åkerytor har ingått i det som tidigare slogs och hävdades som ängsmark. Ängsarealen, som nu har minskats ner något i storlek, sköts med röjning, fagning, slätter och efterbete.

Trädskiktet, som domineras av ek, björk och klappad ask, samt hassel ger en lätt skugga över större delen av ängnet (krontäckning ca 50%). Marken är övervägande frisk-fuktig, men både torrare och våtare partier förekommer. I den östra delen finns en större öppen glänta med en artrik och hävdgynnad flora. Svinrot, ängsvädd och darrgräs är här vanliga och växer fläckvis tillsammans med ljung, blodrot, knägräs, loppstarr, blekstarr m.fl. Även stagg noterades på en fläck med mager sandjord. I något fuktigare och mer beskuggade delar växer skogsnäva, klotpyrola, skogsstarr, svärdsyssla och skogsknipprot. I ängnet noterades sammanlagt åtta olika orkidéarter (inventeringsåret 2000), S:t Persnycklar och Jungfru Marie nycklar, som växer i ljusöppningarna, hör till de vanligaste. På lite magrare fuktiga ställen märks även tätört.

Utmed ängets norra kant löper en stensträng (Valdemarsvallen?). Hasselbuketterna växer tätt och skuggar tillsammans med askarna, som klappades senast på sjuttioalet, marken. Av ängets ekar, många är vidkroniga och friställda, visade några tecken på eksjuka.

Ängnet är ett vackert exempel på den gotländska ängstraditionen och är omväxlande och mångformigt, med lång kontinuitet i hävden och i stora delar en representativ och hävdgynnad flora. Här finns också en mindre förekomst av en på Gotland ovanlig vegetations-typ (örtrik ljunghed). Naturvärdet är mycket högt.

Anm. Avgränsningen mot norr något oklar. I den östra delen finns en mindre våtmark med älggräs och gul svärdsilja, som inte hävdas.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Traditionellt ängsbruk med slätter i hela ängnet, under hasselbuskar, i våtmarken och ända ut i kanterna. Slättern utförs mellan slutet av juli till mitten av augusti. Efterbete ett par veckor under hösten. Röjning under vintern samt fagning i slutet av april.

Klappning av ask utförs med 3-6 års mellanrum. Hasselbuskarna förnygras och röjs med jämna mellanrum. !). Friställ ek som står för tätt. Spara döda och döende ekar (även död ved lever).

INFORMATIONSKÄLLOR

Inventering av Änges- och lövmarker. Länsstyrelsen i Gotlands län 1976. 88:2.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 027
Objektsnamn: Breckvie 1:16
Areal: 0,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-09-01
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: svag
Typrepresentativitet: mindre representativ
Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Ohävdat

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdat

Trädskikt (D = dominerande art): Ask

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengårdsgård

Markfuktighet: Betydande del torr mark, mindre del frisk mark, fuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5221, Friskäng av knylhavretyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

1 Axveronika	2 Brudbröd	1 Liten blåklocka
1	2 Darrgräs	1 Skogsklöver
2 Backsmultron	1 Bactimjan	1 Stenmalört
2 Blodnäva	1 Gullviva	

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Öppen hagmark utmed vägen genom Fide (fortsättning på en trädgårdstomt i söder). Hagmarken är ohävdat men nyröjd med unga, glest spridda askar och enar. Marken är torr till fuktig och domineras av älvväxing. Blodnäva, brudbröd och darrgräs är vanliga. Getvåpling, säfferot, rödklöver, rödklint, pukvete och johannesört förekommer även liksom någon enstaka stenmalört. Ohävdsarter som krissla håller på att ta över mer och mer. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återupptagen hävd (bete med t.ex. får).

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 028
Objektsnamn: Odvalds 1:72
Areal: 1,3 ha
Inventeringsdatum: 2000-09-01
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Hästbete

Ingrepp/påverkan: 25% ingen gödsling, 50% svag gödsling, 25% tydlig gödsling

Trädskikt (D = dominerande art): Ek, björk

Buskskikt: Hagtorn

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: Betydande del frisk mark, betydande del fuktig mark, mindre del torr mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5116, Rished av örtrik ljungetyp

1 522-, Friskäng av rödventyp

1 522-, Örtrik friskäng

2 5232, Fuktäng av högörttyp

Indikatorer på gödsling eller ohävd (i massförekomst)

Åkertistel, älgört

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Brudbröd	2	Skogsklöver	1	Jordtistel
2	Darrgräs	2	Vårbrodd	1	Jungfrulin
2	Knägräs	1	Backsmultron	1	Svinrot

Rödlistade arter

Flockarun

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En välbetad (av häst) och ganska nyrojd ekhage, som delvis är gödselpåverkad, delvis präglas av en arttät och betesgynnad vegetation. Trädskiktet domineras av unga - medelgrova ekar som står glest spridda, samt björk. Mängder med skott av hagtorn skjuter upp efter röjningen. Hagmarken är mest intressant i den bortre, norra delen. I den torra-friska

marken växer förutom en hel del ängsvädd, även ljung tillsammans med den betesgynnade smal- och tjockbladiga formen av svinrot (se även objektnr. 05 018, 05 019, 05 035). Andra arter är brudbröd, blodrot, skogsklöver, vårbrodd samt flockarun (rödlistad som sårbar). Den senare växer rikligt inom ett begränsat område i den borte delen av hagen (> 25 plantor). Darrgräs är vanlig i fuktigare mark med blåtåtel, älggräs dominerar fläckvis. När-mast gården är marken negativt påverkad av tramp, gödsling, stödutfodring mm (klassas ej).

Naturvärdet är högt.

Anm. Svårbedömt område p.g.a. hårt bete och sent inventeringsbesök.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Sambete/växelbete med lamm. Underhållsröjning.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 029
Objektsnamn: "Udden", Odvalds
Areal: 6,5 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-29
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Fårbete

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark, betydande del torr mark, mindre del våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 5212, Torräng av fårsvingeltyp
- 1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ
- 1 5231, Fuktäng av tuvtåteltyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 2 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
- 1 415, SKONVEGETATION

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Salttåg	2	Knägräs	1	Backtimjan
2	Brudbröd	2	Kustarun	1	Bockrot
2	Darrgräs	2	Liten blåklocka	1	Jordtistel
2	Dvärgarun	2	Slätterblomma	1	Jungfrulin
2	Gulkämpar	2	Strandmalört	1	Stenmalört
2	Knutnarv	2	Vårbrodd		

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En välbetad havsstrandäng som till större delen är öppen. Den yttersta udden är flack och avskiljs med en stenmur från den inre, södra delen av betesmarken, där marken är torr och sandig och bevuxen med dungar av tall och en. I kanten av dungarna växer ljung fläckvis med knägräs, darrgräs och enstaka jungfrulin som följeslagare. Även torrängsvegetation finns, men i liten omfattning. Stenmalört märks i anslutning till strandängen med kustarun och annan fuktängsvegetation. Både kust- och dvärgarun förekommer i stora mängder. Ett vattendrag/dike mynnar ut i den grunda havsviken. Stranden norr därom är flack och helt öppen. Landstrandvegetation med salttåg, rödsvingel och krypven täcker stora ytor. I sandiga skonor en bit inåt land märks skonvegetation med havsnarv och glasört. Strandmalört är vanlig. Högre upp mot den gamla vägbanken finns även kalkfuktäng med ängsvädd, slåtterblomma och ängsstarr m.fl.

Området är artrikt med hävdgynnade vegetationstyper, mångformigt, välhävdad, typrepresentativt med lång kontinuitet. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning av ungtall och en i dungarna.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 030
Objektsnamn: Breckvie 1:36, Björnlunden
Areal: 2,1 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd-svag

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% svagt hävdat

Trädskikt (D = dominerande art): Ek, björk, tall

Buskskikt: Hassel, en

Täckningsgrad träd och buskar: 50-75%

Markfuktighet: betydande del frisk mark, mindre del torr mark, fuktig-våt mark

Indikatorer på gödsling eller ohävd (i massförekomst)

Hundäxing, älgört

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Brudbröd

1 Svinrot

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Hagmarken (f.d. änge), som nyligen restaurerats, präglas av vidkroniga, friställda ekar, björk och tall i trädskiktet, spridda buketter av hassel och enstaka enbuskar. Marken är frisk till fuktig med hävdgynnade arter som brudbröd och svinrot. Även ohävdspartier med bl.a. älggräs förekommer. Med ett högre betestryck kommer naturvärdet att kunna höjas. Hagmarken har idag främst estetiska värden, men också naturvärden som kan utvecklas!

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Högre betestryck, gärna sent betespåsläpp. Älggräset kan bekämpas genom att slås av (röjas) en gång innan det hinner gå i frö.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 031
Objektsnamn: Bredkvie (Gylvät)
Areal: 45,3 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-27
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar (buskrik utmark), havssträndäng

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: lamm + nöt

Ingrepp/påverkan: körspår, trampskador vid utfodringsplats (gårdsnära delen), viss igenväxning (ungtall och en österut)

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), rönn

Buskskikt: En, slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård, gammalt kalkbrott

Markfuktighet: Betydande del torr mark, fuktig mark, växelfuktig mark, mindre del våt mark, mindre vattensamling

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Backtimjan	2	Knägräs	1	Jordtistel
2	Axveronika	2	Salttåg	1	Kustarun
2	Brudbröd	2	Spåtistel	1	Liten blåklocka
2	Darrgräs	2	Vildlin	1	Majviva
2	Kattfot	1	Fältmalört	1	Stenmalört
2	Knutnarv	1	Gulkämpar	1	Strandmalört

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Betesmarken sträcker sig från Bredkvie över Gylvät ner mot havet. Området omfattar en

gårdsnära lammhage, tallskog, äldre åker, kärr, våtar och fuktängar samt strandnära betesmark. Marken betas av lamm och nöt (amkor). Hävden är mycket god.

Den övre delen utgörs av en öppen alvarmark på grusigt-stenigt underlag och är övervägande torr till växelfuktig. Låga enbuskar växer glest spridda men utåt kanterna, där även tallen tar vid, tättnar träd- och buskvegetationen påtagligt, innan skogen helt tar överhanden. Den välbetade, kortsnaggade alvarheden är mycket örtrik med ett stort inslag av kattfot och stenmalört. Bactimjan, brudbröd, vildlin, praktbrunört, spåtistel, jordistel, harmynta, vit fetknopp, gråfibbla och fårsvingel är också vanliga liksom, på fuktigare mark, slankstarr, höstfibbla, gräslök, knutnarv, darrgräs och älväxing.

Den nedre strandnära delen av betesmarken är öppen med spridda enbuskar. Slankstarr, darrgräs, gulkämpe och älväxing dominerar på fuktigare mark medan bactimjan och brudbröd m.fl. växer lite torrare. Tyvärr betas inte den nedersta delen, själva havstrandängen är frånstängslad.

Gylvät, som omges av skog och är välbetad, utgörs av våtar med alvaragnsäv, spikblad, avbetad havssäv m.m. I skogen har nyligen en mindre avverkning gjorts söder om Gylvät. Utglesad tallskog med genomsikt finns i liten omfattning i den strandnära delen. Större delen av skogen består av tämligen ung, tätt växande tall. Inne i skogen växer även äldre, grova och knotiga, ibland flerstammiga tallar, som tidigare stått fritt och öppet, men långsamt håller på att förkvävas av ljus- och utrymmesbrist. Tallskogen, som har kommit upp som ett resultat av avtagande betestryck, är mer att betrakta som produktionsskog än betad skog. De insprängda gamla tallarna har däremot lång trädkontinuitet och är betespräglade. Genom skogen (som ej klassats) går ett flertal stigar ut mot havet. (Se även nr 22.)

I tallskogen finns en gammal åker, som övergått till permanent bete, med grävda diken. Den omges av en stenmur. I norra delen finns ett litet område med en örtrik flora.

Området är mångformigt, typrepresentativt, artrikt med hävdgynnade vegetationstyper och lång kontinuitet i hävden, som är god. Naturvärdet är mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röj låga enbuskar och slån i den övre delen. Ris och röjningsavfall bränns eller förs bort ur betesmarken. Stödutfodring innebär en indirekt näringstillförsel och är olämpligt i naturbetesmarker och på alvar (gäller ej vid in- eller utställning någon vecka vår och höst).

Friställ och spara gamla, knotiga tallar inne i skogen. Röj ungtall och en som expanderar ut i den strandnära betesmarken. Det skulle vara önskvärt med bete ända ut i strandkanten.

INFORMATIONSKÄLLOR

Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län, rapport nr 8, 1997.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 032
Objektsnamn: Breckvie 1:9
Areal: 3,8 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar (buskrik utmark)

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Ingrepp/påverkan: 50% ingen gödsling, 50% svag-tydlig gödsling, trampsador vid stödutfodring, igenväxning, upplag, rishögar

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), björk, ek

Buskskikt: slån, en

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50, 50-75%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr-frisk mark, mindre vattensamling (brya)

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Axveronika

2 Knutnarv

1 Nattviol

2 Backtimjan

1 Gulkämpar

1 Slätterfibbla

2 Brudbröd

1 Gullviva

2 Darrgräs

1 Jordtistel

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Betesmarken har under en tid fått växa igen med tall och tynne. Trots det nu hårda betetrycket med lamm och nöt, är igenväxningen (gammal) ett problem. Betet är snårigt med mycket tynne och unga träd som växt upp på senare tid. Marken är frisk-fuktig, delvis söndertrampad vid utfodringsplatsen och bryan i väster, mot vägen. Betsgynnade växter finns sparsamt spridda i betesmarken. Mest värdefull är den öppna betesmarken öster om kraftledningen, där bl.a. fuktängar med ängsvädd ingår.

Betesmarken är artrik med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Naturvärdet skulle höjas om röjning utfördes i betesmarken. Ris och röjningshögar eldas tas bort ur betesmarken. Ingen stödutfodring.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 033
Objektsnamn: Stora Västergårde 3:1
Areal: 1,3 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: svag

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Vålhävdad

Kommentar: Bete med kvigor, betesputsare

Ingrepp / påverkan: ingen gödsling 25%, svag gödsling 75 %. Stenröjning.

Trädskikt (D = dominerande art): Ek, björk, ask

Buskskikt: slån

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr mark, frisk mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5222, Friskäng av rödventyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

1 Axveronika	1 Darrgräs	1 Liten blåklocka
1 Backklöver	1 Gulkämpar	1 Solvända
1 Blodnäva	1 Jordtistel	
1 Brudbröd	1 Knutnarv	

Rödlistade arter

Flockarun

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Betesmarken är öppen med några täta ek- och skogsdungar. Ekarna är unga och står så tätt att marken under är helt beskuggad. Betesmarken är frisk till fuktig och består till stor del av tidigare uppodlad eller kultiverad mark. I norra delen märks hävdgynnad och ljuskrävande vegetationen med arter som ängsvädd och backklöver. Centralt i betesmarken växer flockarun (rödlistad) rikligt. Följdväxter är ängsvädd, svartkämpe, rödklöver, brudbröd och ljung (liten fläck). I området finns grunda diken och en brya. Stenblock ligger spridda i betesmarken, men har på vissa ställen grävts upp och lagts i bryan (?). Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Glesa ut i ekdungarna och i skogen. Friställ ek. Undvik stenröjning.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 034
Objektsnamn: Stora Västergårde 1:31
Areal: 33,4 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-27, 2000-08-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar (buskrik utmark)

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% välhävdad

Kommentar: Nöt, amkor

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Tall (D), oxel, björk, rönn, sälg

Buskskikt: En (D), slån, hagtorn, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del fuktig mark, betydande del torr mark, växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5213, Torräng av örtrik ängshavretorrängs-typ

1 5213B, Alvarhed av örtrik ängshavretorrängs-typ

3 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2 Backsmultron	2 Kustarun	1 Kattfot
2 Bactimjan	2 Vildlin	1 Liten blåklocka
2 Brudbröd	1 Axveronika	1 Spåtistel
2 Darrgräs	1 Gulkämpar	1 Stenmalört
2 Knutnarv	1 Gullviva	
2 Knägräs	1 Jordtistel	

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En välhävdad strandnära betesmark, som betas av amkor. Marken är fuktig till växelfuktig och torr med kalkfuktängar som domineras av älväxing, slankstarr, darrgräs, kustarun, knutnarv och vildlin. I torra partier växer arter som bactimjan, fårsvingel och enstaka

stenmalört (västerut). Större och mindre vätar med alvaragnsäv är karaktäristiska inslag. Ett par små vätar kantas av fuktängar med blååtäl och ängsvädd.

Den västra delen övergår i tät lövskog, som också betas. (Lövslogen i väster består av gammal björk, ek och grov hassel, klassas ej. Enstaka fläckar med ljung, svinrot och ärenpris noterades. Större talldungar som saknar betesprägel har även uteslutits ur objektet.) En mindre körväg går genom betesmarken ut mot Grunnsudden. Söder om körvägen finns några igenväxta partier med en och tynne samt tall i betesmarken. . Marken blir lite rikare västerut med både ek och ask. Intilliggande åkrar betas tillsammans med alvarmarken.

Hävden är god i området, men röjningen är eftersatt. Området är typrepresentativt, artrikt med hävdgynnade vegetationstyper, mångformigt. Naturvärdet är högt - mycket högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Röjning av tynne, en och tall skulle förhöja naturvärdet. Söder om vägen är röjningen mest eftersatt.

SOCKEN: FIDE
Objektsnummer: 88 035
Objektsnamn: Stora Västergårde 3:1
Areal: 26,6 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-27
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng, alvar (öppen utmark)

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 75% välhävdad, 25% måttligt hävdad

Kommentar: Nöt (ungdjur)

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: övervägande del fuktig mark, betydande del växelfuktig mark, mindre del våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5234, Fuktäng av kalktyp

1 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp

1 4122, Övre landstrandsvegetation av strandmalörttyp

2 415, SKONVEGETATION

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Gulkämpar	2 Strandmalört	1 Kustarun
3 Salttåg	1 Backtimgjan	1 Rödtoppa
2 Darrgräs	1 Dvärgarun	
2 Knutnarv	1 Höskallra	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Den flacka strandängen, som ligger vid Kälke på väg ut till Grunnet, är mycket välbetad och representativ för välhävdade havsstrandängar. Övre landstrandvegetation med gulkämpe, strandkrypa, trift, strandrödtoppa, krypven och salttåg omväxlar med skonvegetation. I skonorna växer rikligt med saltört, glasört och havsnarv. Strandmalört, som är starkt betesgynnad, är vanlig både i och utanför skonorna. Driftvegetation med strandbaldersbrå, strandmålla och strandaster förekommer. Den övre, sydvästra delen av strandängen karaktäriseras av öppna fuktängar med älväxing, slankstarr, darrgräs, havssälting och enstaka luddkrissla (bladrossetter). Här har på senare tid ungtallar och enbuskar börjat växa upp. I

en vät intill körvägen har tidigare honungsblomster noterats.

Betesmarken har lång kontinuitet i hävden, är typrepresentativt, mångformigt och artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Mest värdefull är den välbetade havsstrandängen. Naturvärdet är mycket högt-högsta naturvärde.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Högre betestryck, så att även den strandnära betesmarken högre upp (fuktheden) blir väl avbetad. Gärna sam-/växelbete med får.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 036
Objektsnamn: Grunnet
Areal: 14,9 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-27
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: svag
Typrepresentativitet: ej representativ
Nuvarande hävd: saknas

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng

Nuvarande hävd: Ohävd

Hävdens tillstånd: 100% ej hävdad

Ingrepp/påverkan: Igenväxning

Trädskikt (D = dominerande art): Tall

Buskskikt: En

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Fornlämning

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del växelfuktig mark, våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 2 411, DRIFTVEGETATION
- 2 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
- 1 415, SKONVEGETATION

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3 Gulkämpar	1 Höskallra
3 Salttåg	1 Rödtoppa

FAUNA

Vår och höst en värdefull lokal för rastande vadare, änder och gäss.

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Grunnet är idag en udde som sticker ut i havet med en fiskebod längst ut. Tidigare har den bestått av tre skär, Sunnan-, Mellan- och Nordanskär, där Fidebönderna bedrev fjällfiske. Både slätter och bete har förekommit ute på Grunnet, eller "Kiölke udde", som den benämns på 1700-talskartan, men numera har hävden upphört.

Havsstrandsvegetationen, innanför vilken ett brett bälte av driftvegetation breder ut sig, är artfattig med strandkrypa och havssäv. Gåsbete förekommer endast i liten omfattning.

Små våtar och en större våt med salttåg, gåsört, krypven, agnsäv och gulkämpar är ännu öppna i den yttre delen. I den inre delen finns ohävdade skonor med saltört och havsnarv, som båda växer mycket sparsamt. I skonorna, som gränsar till välbetad mark av liknande beskaffenhet, märks det stor skillnad mellan hävdad och ohävdad. Gulkämpe är exempel på en art som ökar och tränger ut strandmalört och skonvegetation, när betet precis upphört. Går det längre tid med ohävd försvinner även gulkämpan. Den inre delen av Grunnet, som är uppdelad mellan många markägare, är mest värdefull, då betet där hållit på längst.

En och tall har börjat växa upp ute på Grunnet. Ohävdarter dominerar till stor del, men ännu finns rester av beteskaraktären och den betesgynnade vegetationen kvar. Om betet återupptas kan de höga naturvärdena återfås på ganska kort tid.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Återuppta betningen ute på udden!

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 037
Objektsnamn: Stora Västergårde 3:1
Areal: 1,1 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-29
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: god

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Hagmark

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 25% välhävdad, 75% måttligt hävdad

Kommentar: Kalvar (nöt)

Ingrepp/påverkan: 50% svag-tydlig gödsling, röjgödsling, diken, gammal åkermark

Trädskikt (D = dominerande art): Ek, björk, ask

Buskskikt: Slån, en

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr mark, frisk mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

1 5222, Friskäng av rödventyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

1 Axveronika	2 Darrgräs	2 Liten blåklocka
1 Backtimjan	1 Gullviva	
1 Brudbröd	1 Knutnarv	

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En nyröjd betesmark, där betade vallar ingår i samma fälla. Røjning har nyligen genomförts i den östra delen och riset ligger hopsamlat i en hög på betesvallen. Ek, ask och björk står glest spridda i den röjda delen. Marken är i övrigt öppen och rester av fuktängsfloran finns kvar sporadiskt, med ängsvädd, blååtätel, gåsört, slankstarr och luddkrissla. Liten blåklocka, prästkrage och darrgräs är vanliga på torrare mark. Större delen av marken bär spår av någon slags störning, odling eller röjgödsling (uppslaget av tistlar m.m. är stort).

Med fortsatt underhållsrøjning och ett gott betestryck kan naturvärdet bestå eller höjas. Delvis är naturvärdet högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Sambete/växelbete med lamm, högre betestryck.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 038
Objektsnamn: Lilla Västergårde
Areal: 14,2 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-28
Klass: 3

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: obruten hävd

Typrepresentativitet: representativ

Nuvarande hävd: god-svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Alvar (buskrik utmark)

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 100% måttligt hävdad

Kommentar: uppslag av slån och nypon

Trädskikt (D = dominerande art): tall (D)

Buskskikt: en (D), slån, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 0-25%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Övervägande del torr mark, betydande del fuktig mark, mindre del våt mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

2 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp

2 5234, Fuktäng av kalktyp

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

2	Backsmultron	2	Knutnarv	1	Spåtistel
2	Backtimjan	1	Axveronika	1	Stenmalört
2	Darrgräs	1	Brudbröd	1	Vildlin
2	Fältmalört	1	Jordtistel		
2	Gulkämpar	1	Liten blåklocka		

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

En strandnära, nyröjd betesmark som betas av nöt. Enbuskar har röjts medan nypon och slån lämnats kvar. Marken är torr - fuktig, i nedre delen helt öppen, längre upp inåt land har tallar och uppstammade enar sparats. Här finns också ett par våtar med alvaragnsäv. Älv-äxinghed och fukthed med slankstarr är vanlig. En örtrik flora med arter som backtimjan, backsmultron, fältmalört, stenmalört och fårsvingel karakteriserar den torra delen av betesmarken. I övre delen finns en grävd brya.

Området har lång hävdkontinuitet, är typrepresentativt, artrikt med hävdgynnade vegetationstyper. Naturvärdet är högt.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

Sambete/växelbete med lamm och nöt. Med ett högre betestryck kan naturvärdet höjas betydligt.

SOCKEN: FIDE
Objektnummer: 88 039
Objektsnamn: Lilla Västergårde 1:25
Areal: 20,0 ha
Inventeringsdatum: 2000-08-28
Klass: 2

Bedömning av bevarandevärdet

Kontinuitet i hävden: tidvis upphörd

Typrepresentativitet: mindre representativ

Nuvarande hävd: svag

Markslag: Betesmark

Naturtyp: Havsstrandäng, alvar (buskrik utmark)

Nuvarande hävd: Bete

Hävdens tillstånd: 25% vällävdad, 75% svagt hävdad

Kommentar: Själva havsstranden ej betad.

Ingrepp/påverkan: 25-50% igenväxning (unga tallplantor, björk, rönn, nypon, en)

Trädskikt (D = dominerande art): Tall, björk, rönn

Buskskikt: En, nypon

Täckningsgrad träd och buskar: 25-50%

Kulturhistoriska förhållanden: Stengärdesgård

Markfuktighet: Betydande del fuktig mark, mindre del torr mark, våt mark, växelfuktig mark

Förekommande vegetationstyper (1 = begränsad utbredning, 2 = stor utbredning, 3 = dominerande)

- 1 5116, Rished av örtrik ljungetyp
- 1 5131, Gräshed av rödventyp
- 1 5152, Alvarhed av fårsvingelalvartyp
- 2 5234, Fuktäng av kalktyp
- 2 4121, Övre landstrandsvegetation av salttåg-/rödsvingeltyp
- 1 415, SKONVEGETATION

Slätter- och betesindikatorer (1 = enstaka, 2 = vanlig, 3 = riklig/dominant)

3	Salttåg	2	Vårbrodd	1	Kustarun
2	Backtimjan	1	Backsmultron	1	Rödtoppa
2	Darrgräs	1	Fältmalört	1	Stenmalört
2	Gulkämpar	1	Höskallra	1	Vildlin
2	Knägräs	1	Kattfot	1	Ängsnycklar
2	Strandmalört	1	Knutnarv		

Rödlistade arter

Stenmalört

SAMMANFATTANDE BESKRIVNING AV OBJEKTETS HUVUDDRAG

Området betas av nöt men själva havsstrandängen är frånstängslad och betas ej. Driftvegetation och vass breder ut sig i strandkanten. Den flacka strandängen, som domineras av landstrandvegetation med skonor, betas dock intensivt. Vanliga arter är gulkämpe, strandmalört, salttåg, glasört och saltnarv (de båda senare i skonor).

Skonor finns av två typer, dels på svart torvliknande jord nedåt stranden, dels på sandjord högre upp. Saltarv, glasört, saltört och havsnarv är exempel på skonvegetation.

Högre upp omväxlar fukthet med älväxing, slankstarr och luddkrisla med torrare enbuskmark. Tvärs över betesmarken sträcker sig ett stort, ogenomträngligt, kraftigt igenväxt område med tall, björk, rönn, en, nypon. Betestrycket avtar högre upp i betesmarken.

Den övre (västra) delen präglas av en stor öppen vät med agnsävvegetation och artrik kalkfuktäng med bl.a. orkidéer. I den sydvästra delen finns en hedartad enbuskmark med fläckar av ljung, knägräs, vårbrodd, fårsvingel och svartkämpar. Här märks även kattfot, baktimjan, klöverärt, brudbröd, vildlin, ögontröst och nattviol. Kattfot är relativt vanlig. Vegetationstypen växlar mellan gräshed av rödventyp och örtrik ljunghed. Tyvärr håller enbuskar och ungtall på att tränga ut ljungen och den ljuskrävande, hävdgynnade hedvegetationen, då betestrycket är för svagt.

Betesmarken är mångformig och representativ (delvis), artrik med hävdgynnade och varierade (även ovanliga) vegetationstyper. Tyvärr har igenväxningen gått så långt att den kraftigt hotar de mycket höga naturvärdena, samtidigt som den egentliga havsstranden (längst ut) inte betas alls.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER FÖR BIBEHÅLLANDE/ÅTERSTÄLLANDE AV VÄRDEN

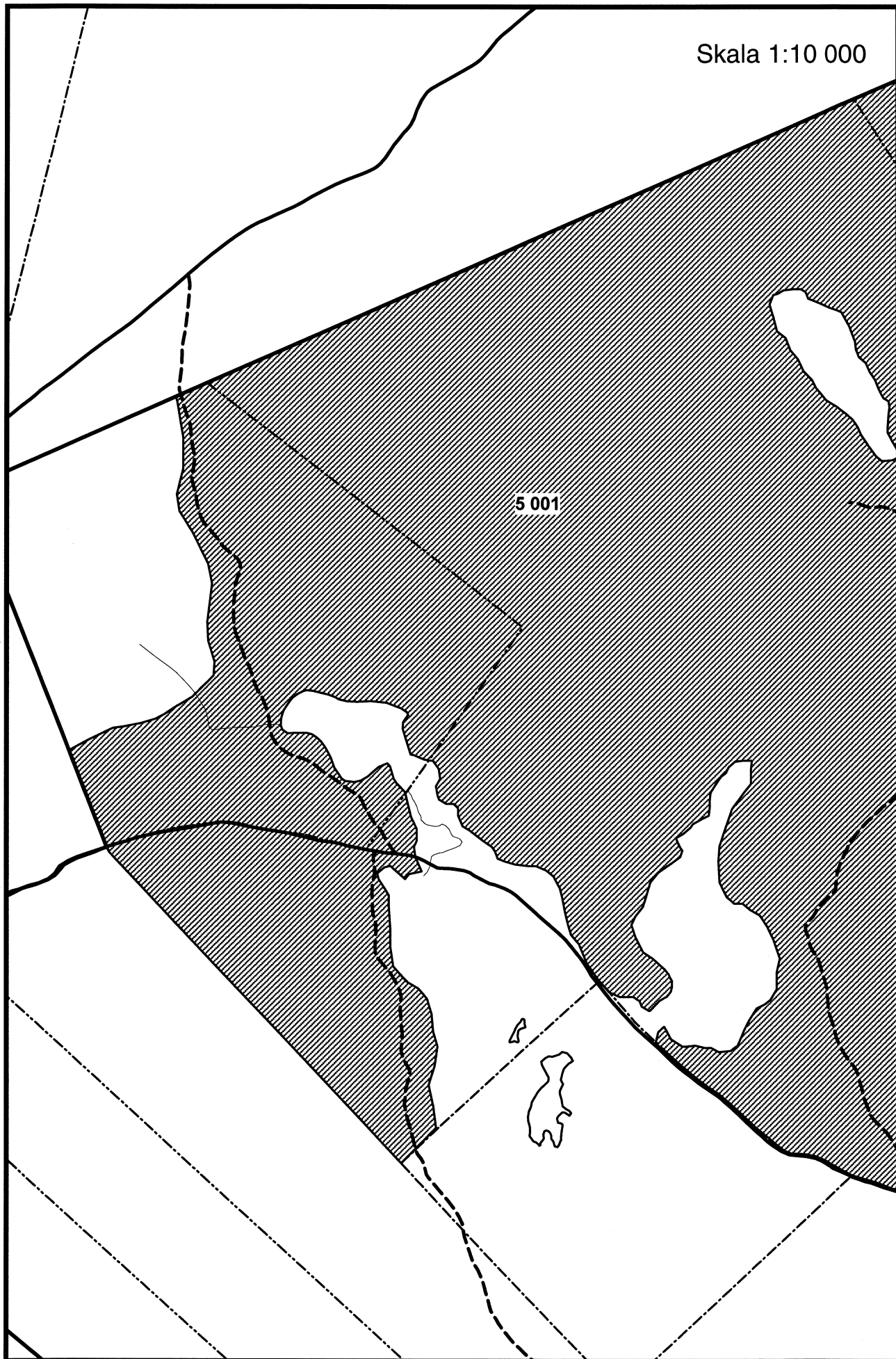
Röjning i kombination med ett högre betestryck är nödvändigt för att de höga naturvärden inte helt ska försvinna, speciellt i den övre delen. Flytta ut (ta bort) stängslet vid stranden så att hela havsstrandängen blir avbetad, ända ut i vattnet.

Bilaga 8

KARTOR

Skala 1:10 000

5 001

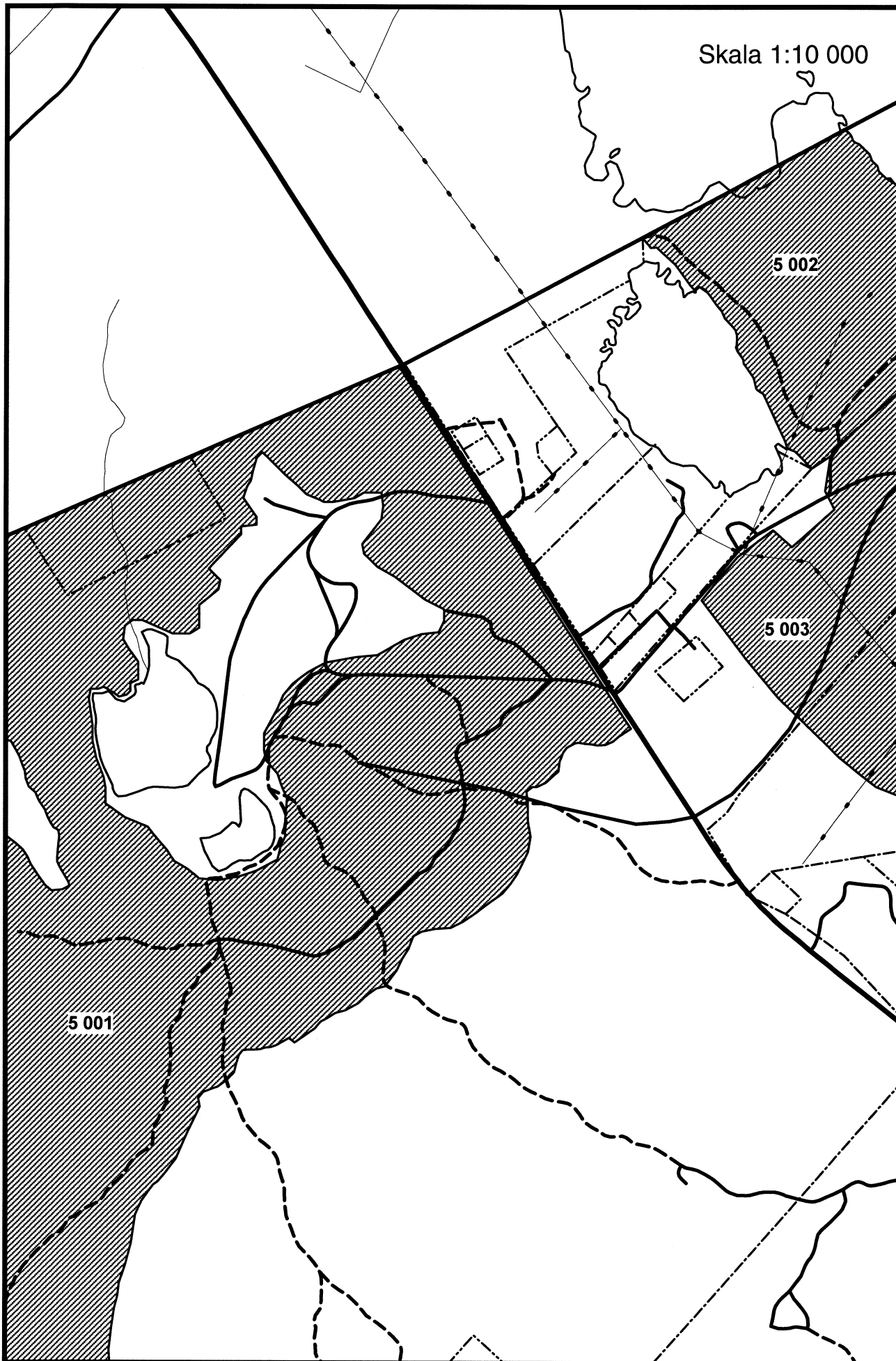

Skala 1:10 000

5 002

5 003

5 001

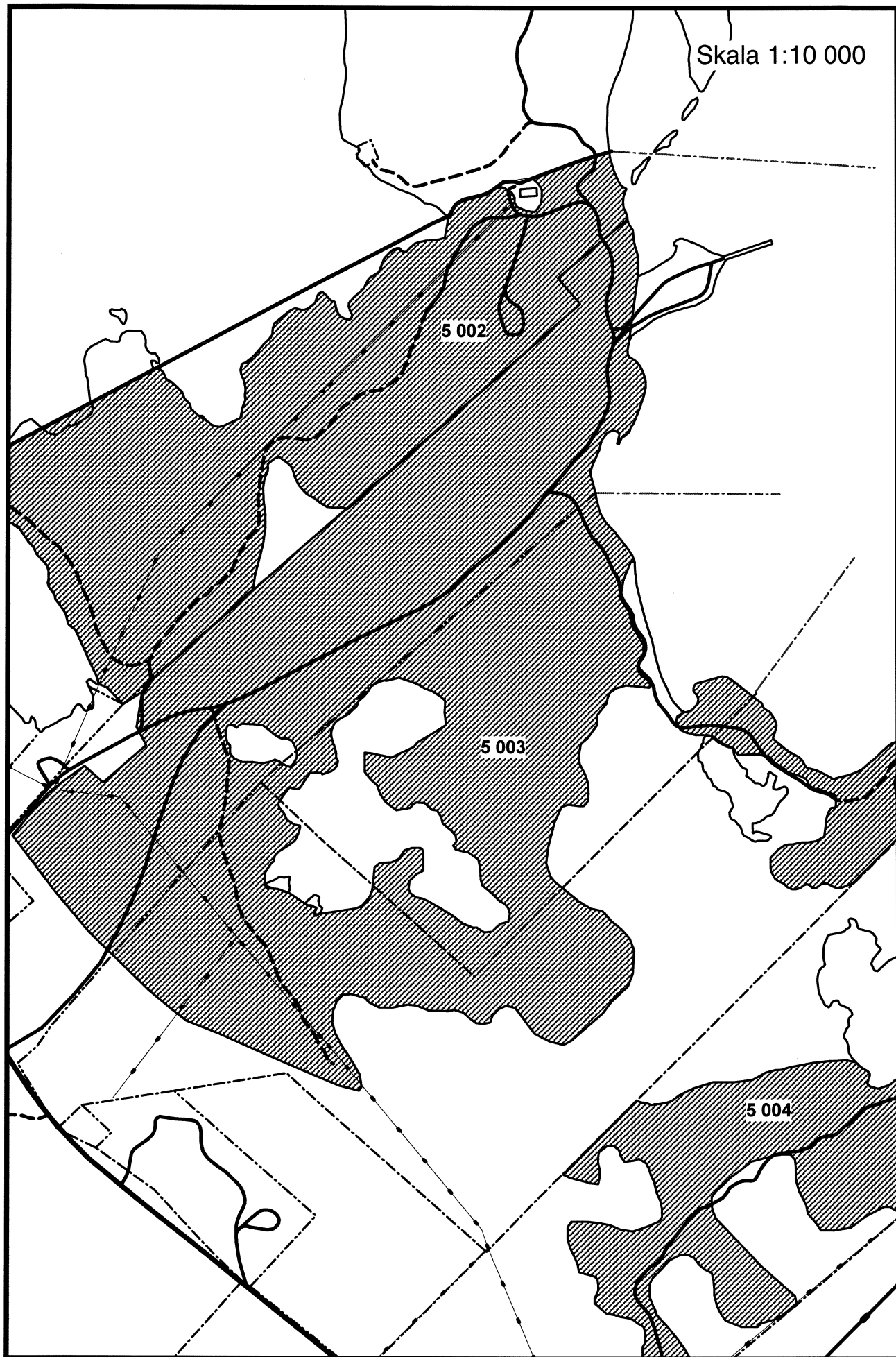

Skala 1:10 000

5 002

5 003

5 004

Skala 1:10 000

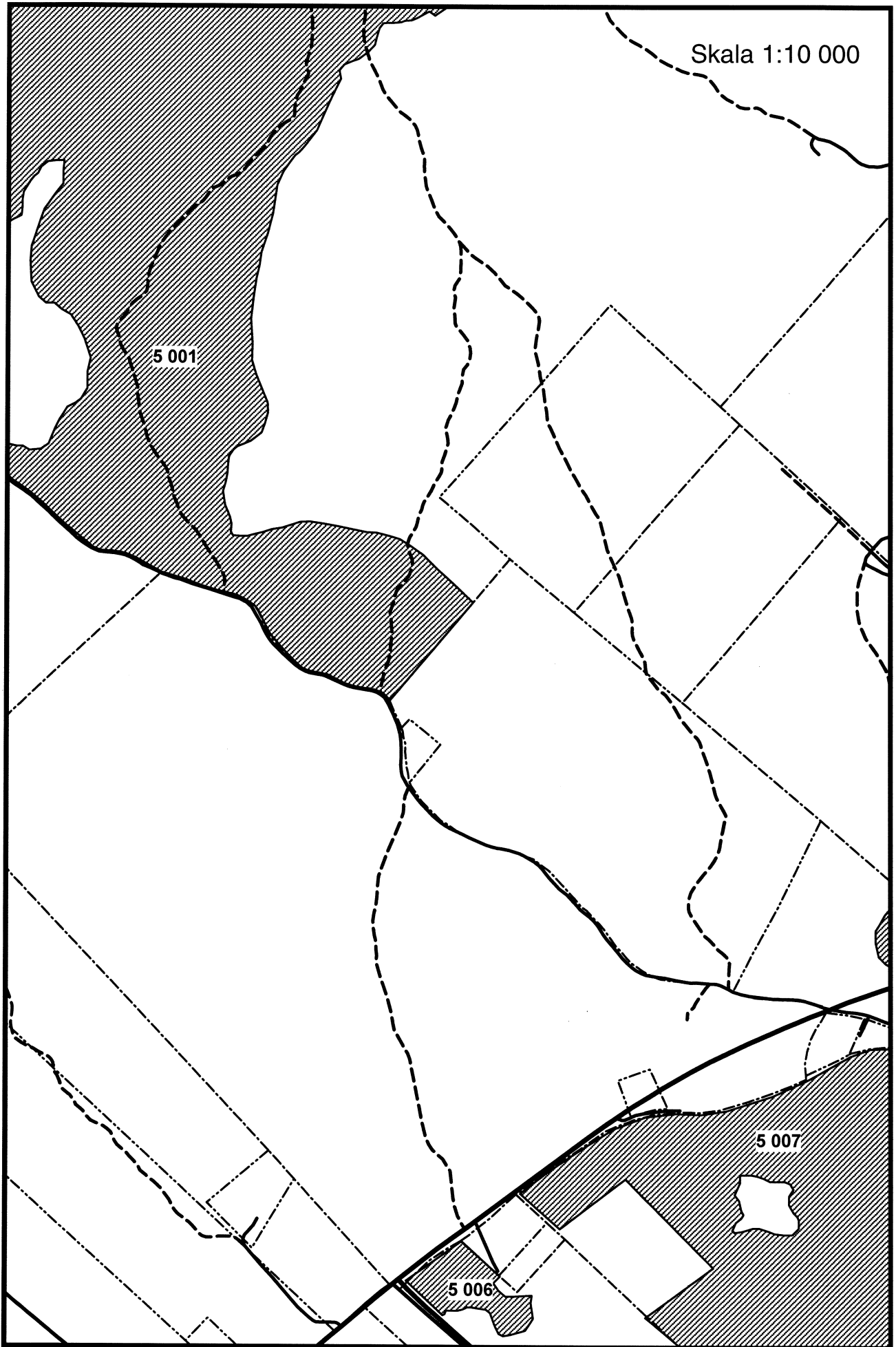

Skala 1:10 000

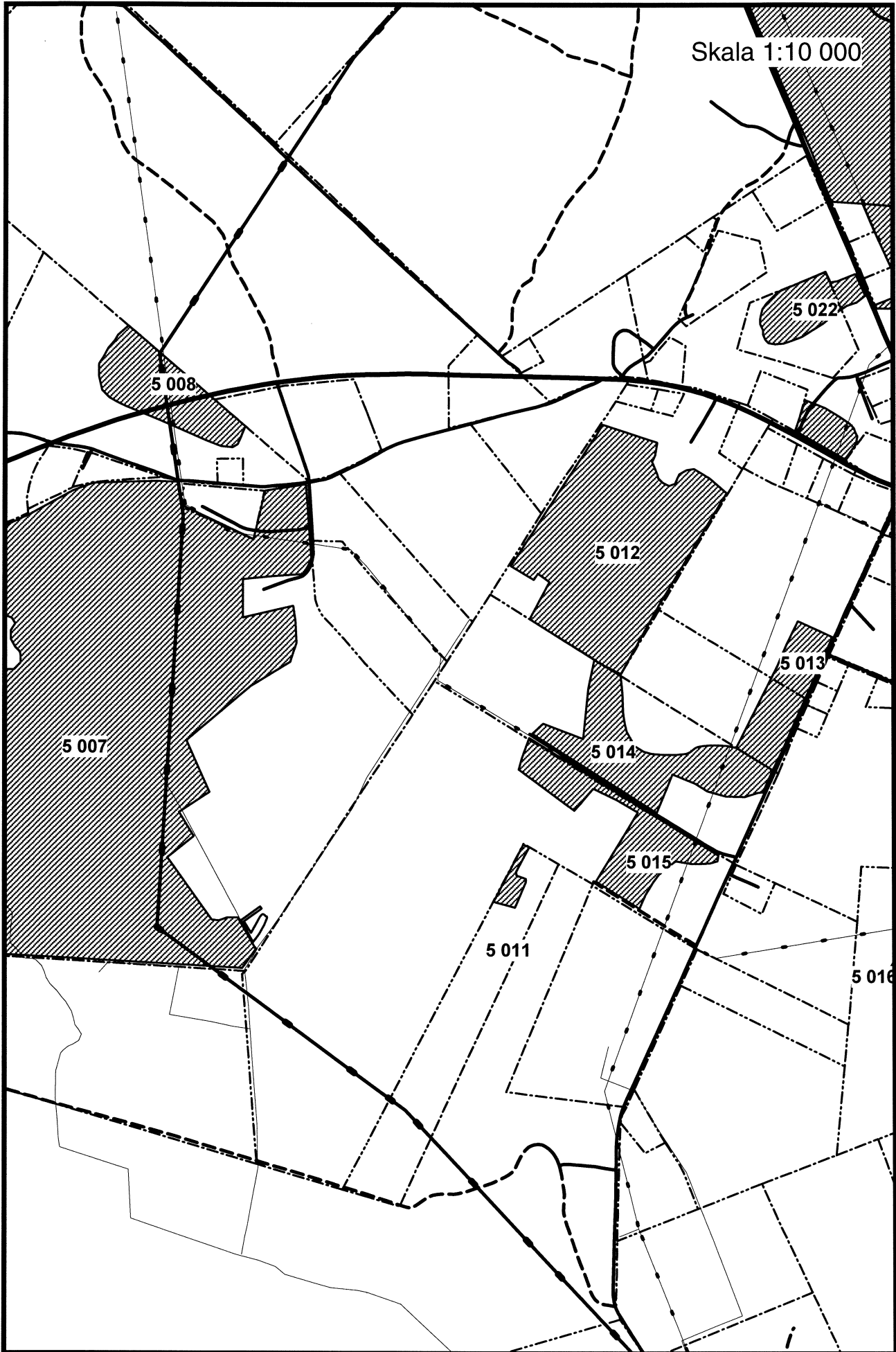
5 001

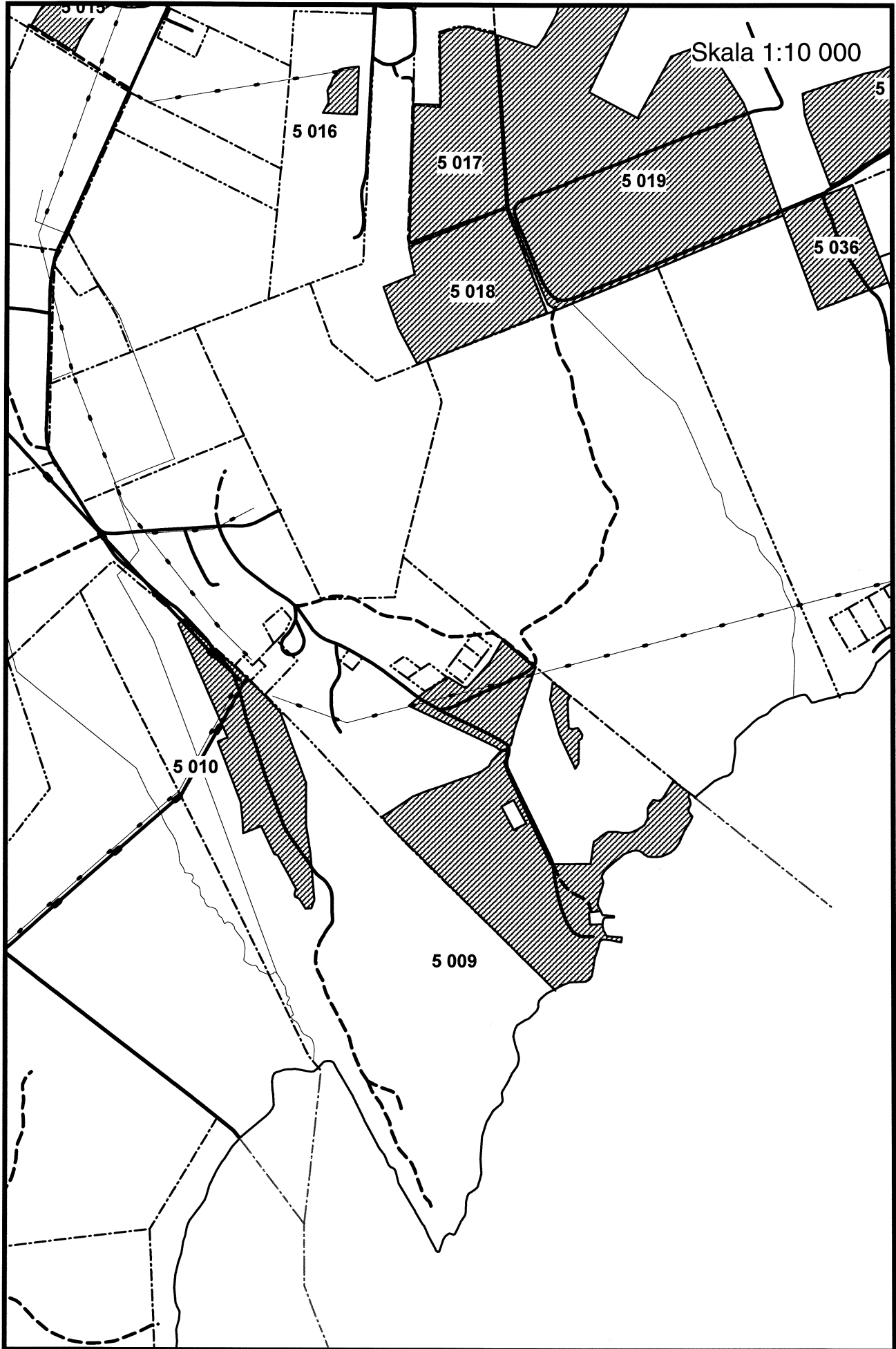
5 007

5 006

Skala 1:10 000

Skala 1:10 000

5 015

5 016

5 017

5 018

5 019

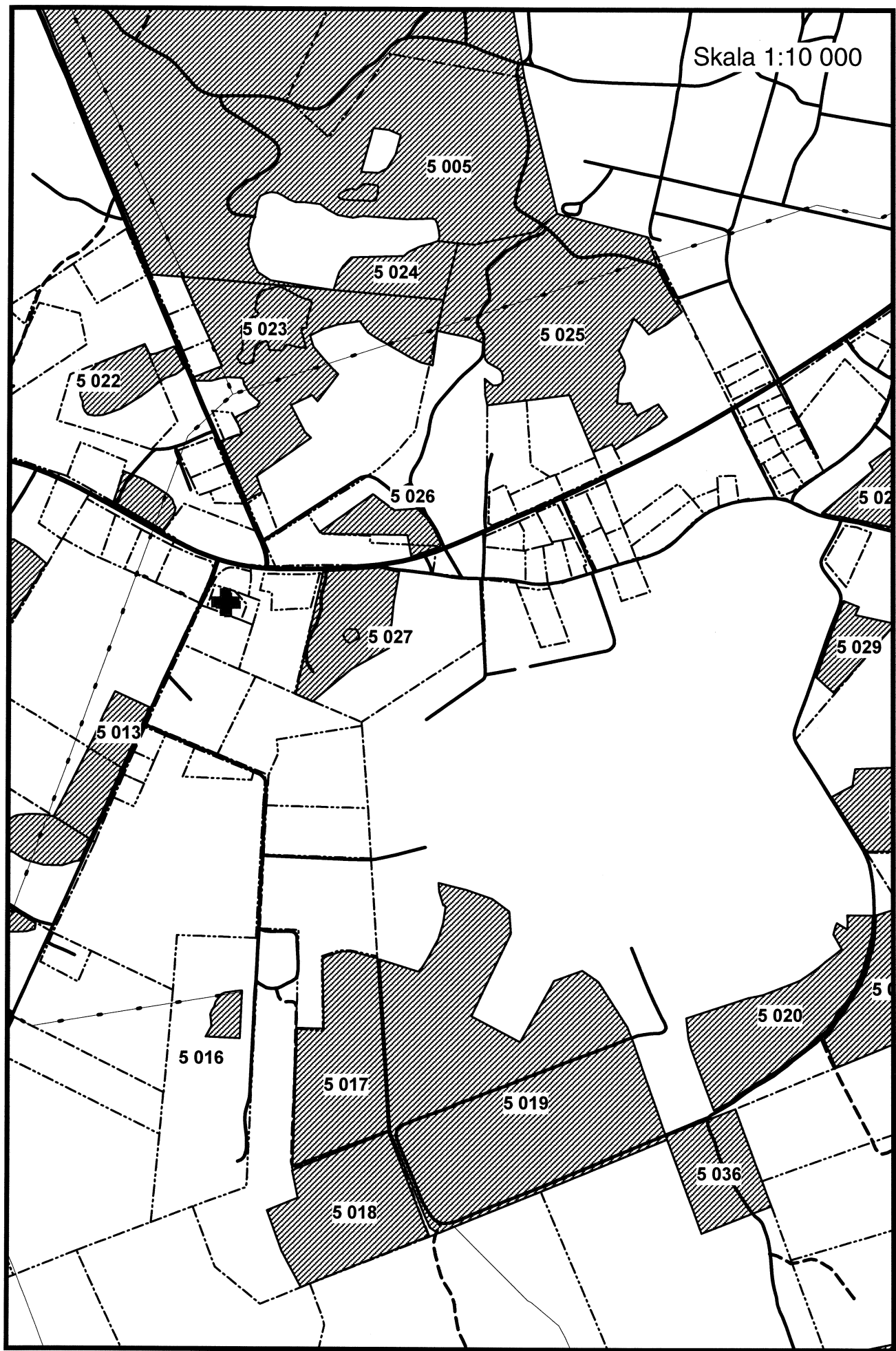
5 036

5 010

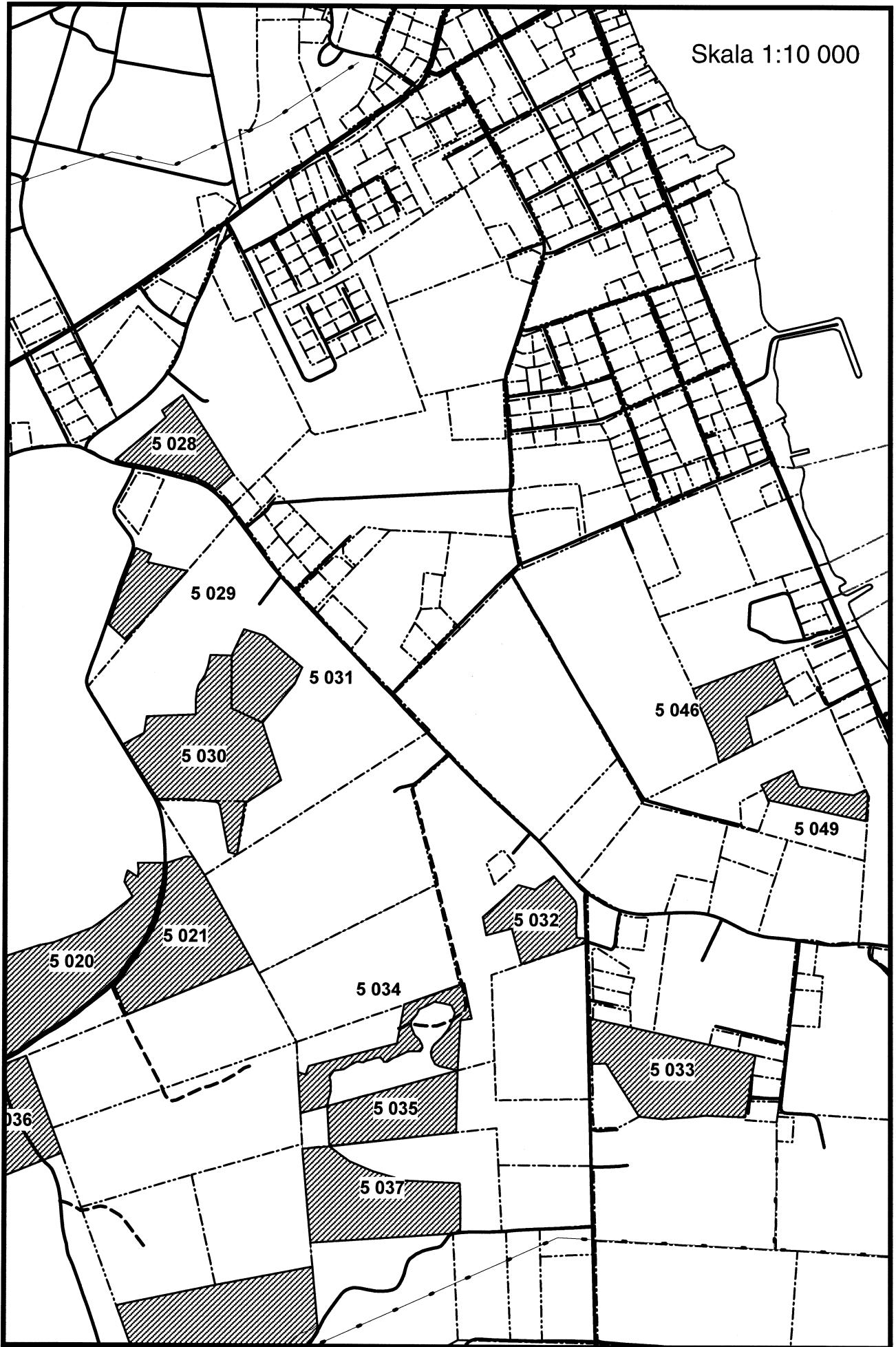
5 009

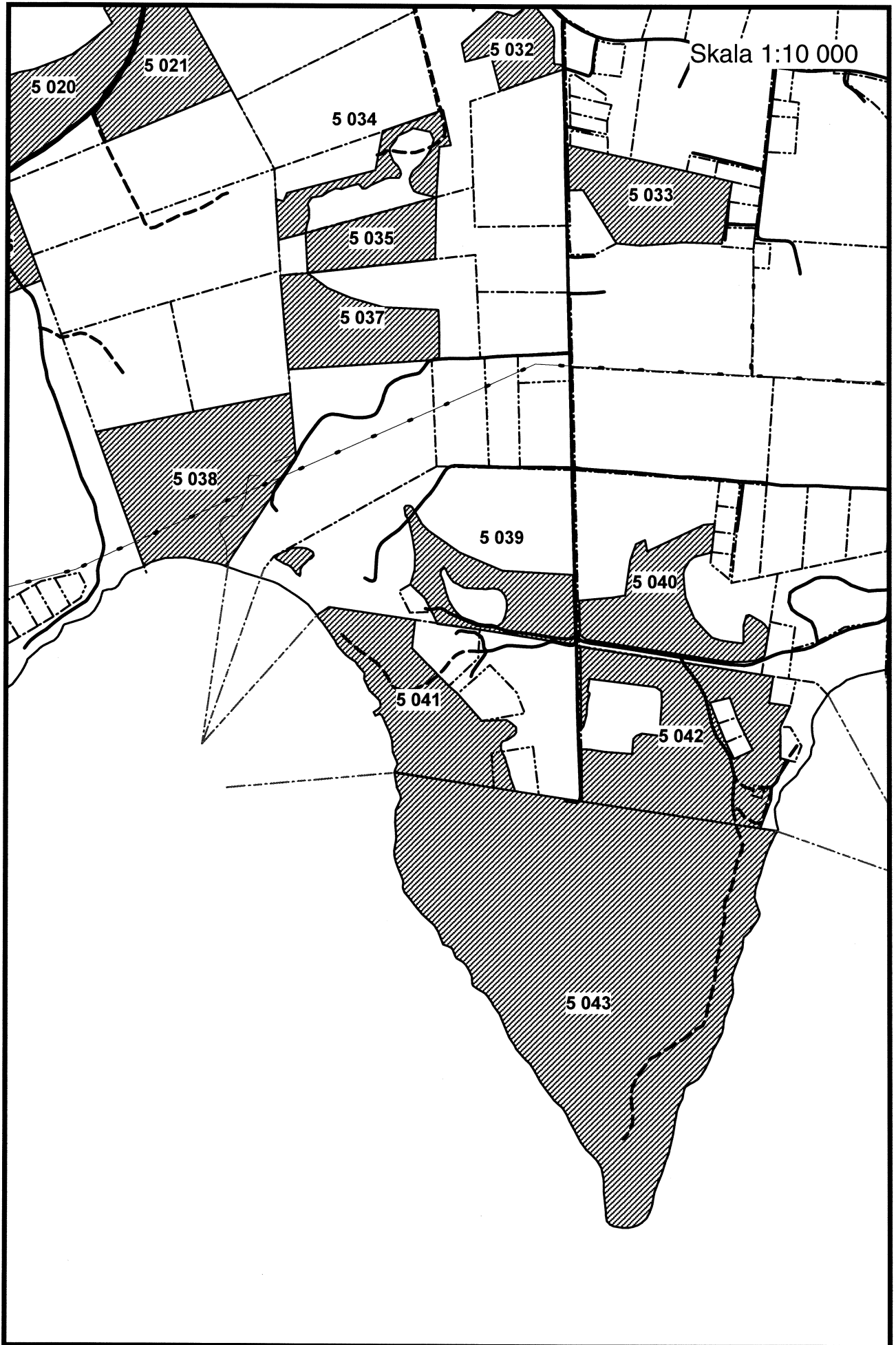
5

Skala 1:10 000

Skala 1:10 000

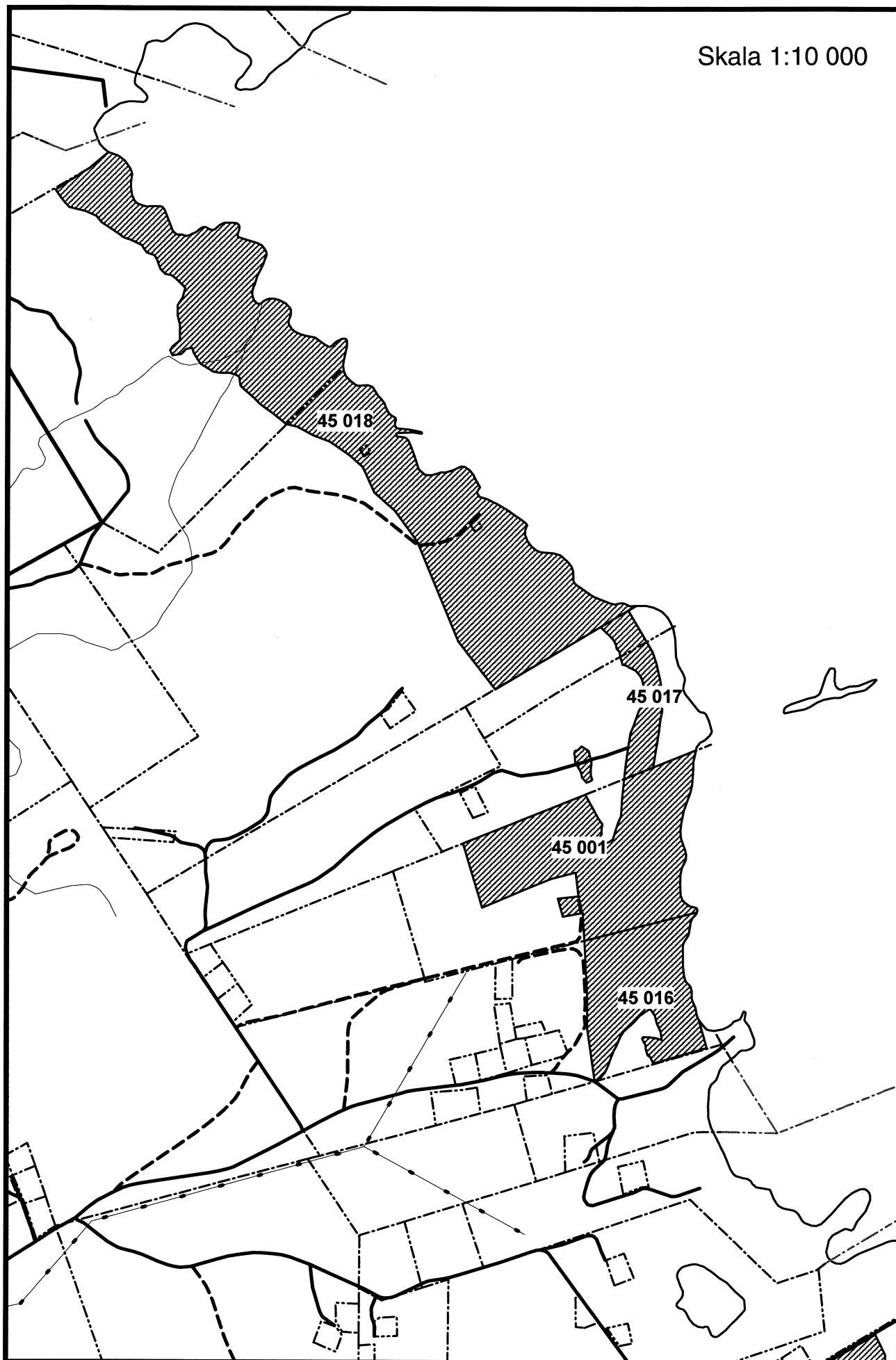

Skala 1:10 000

Skala 1:10 000

Skala 1:10 000

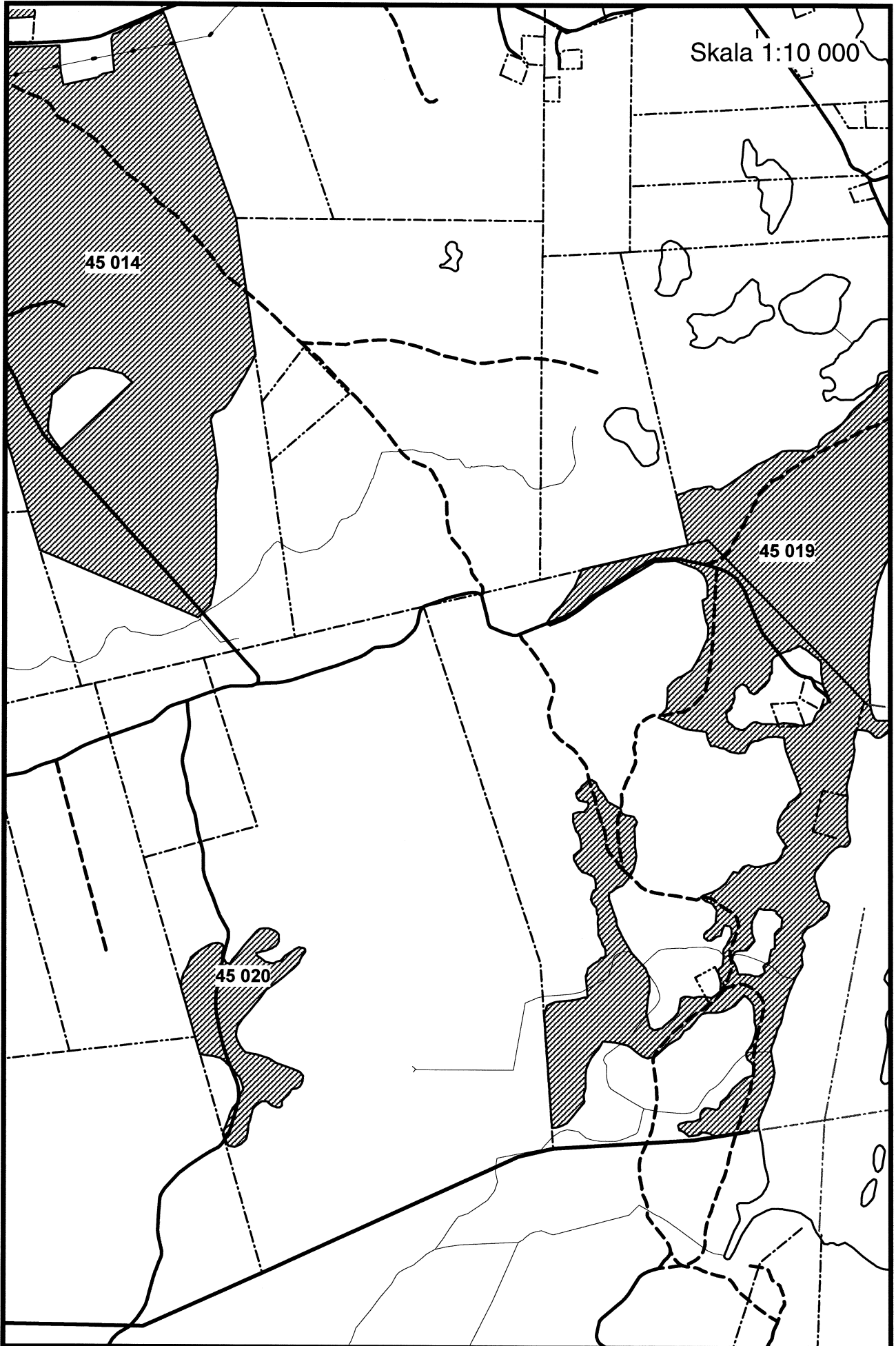

Skala 1:10 000

45 014

45 019

45 020

Skala 1:10 000

Skala 1:10 000

45 008

45 006

45 007

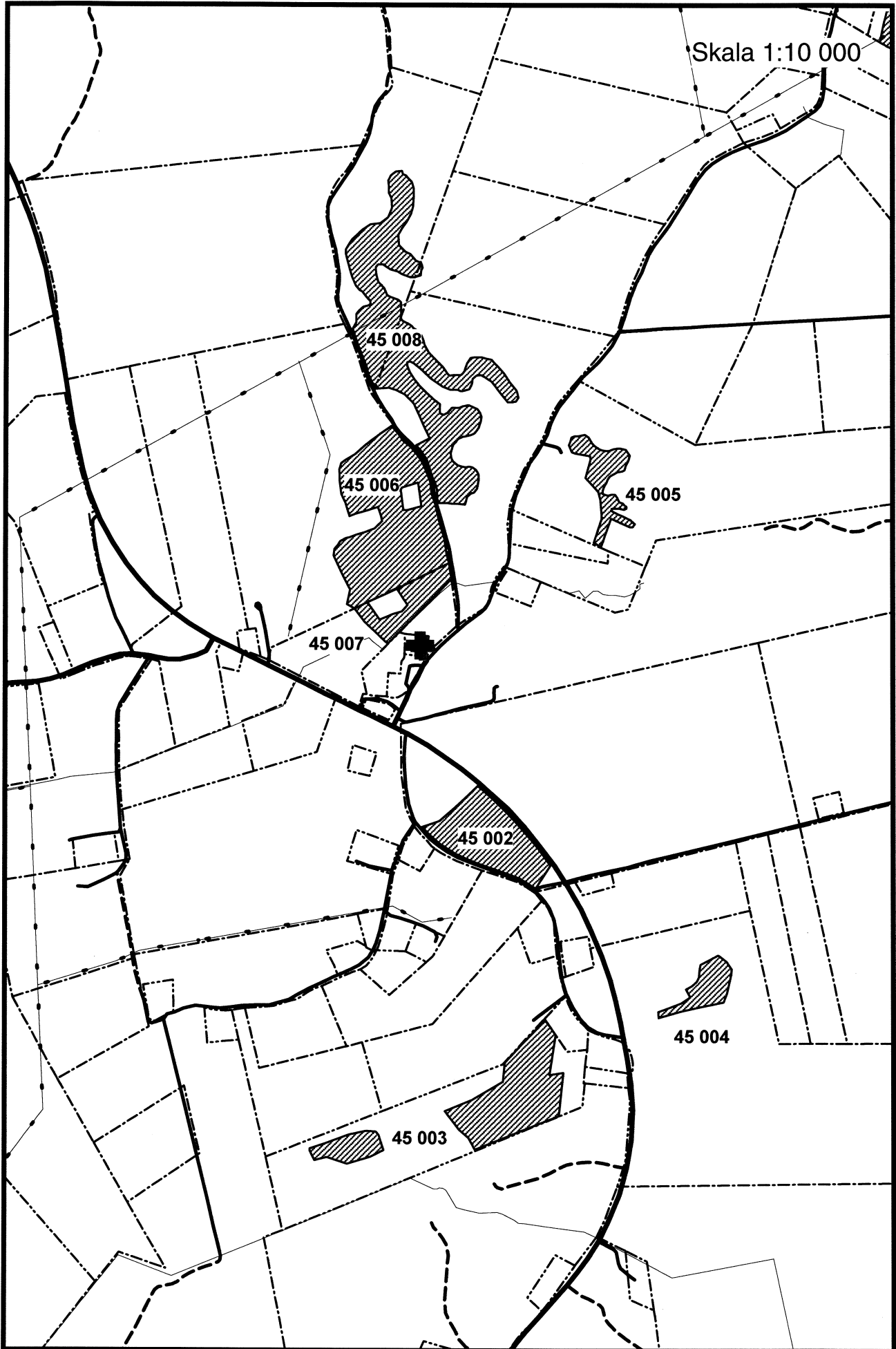
45 010

45 009

45 003

Skala 1:10 000

45 008

45 006

45 005

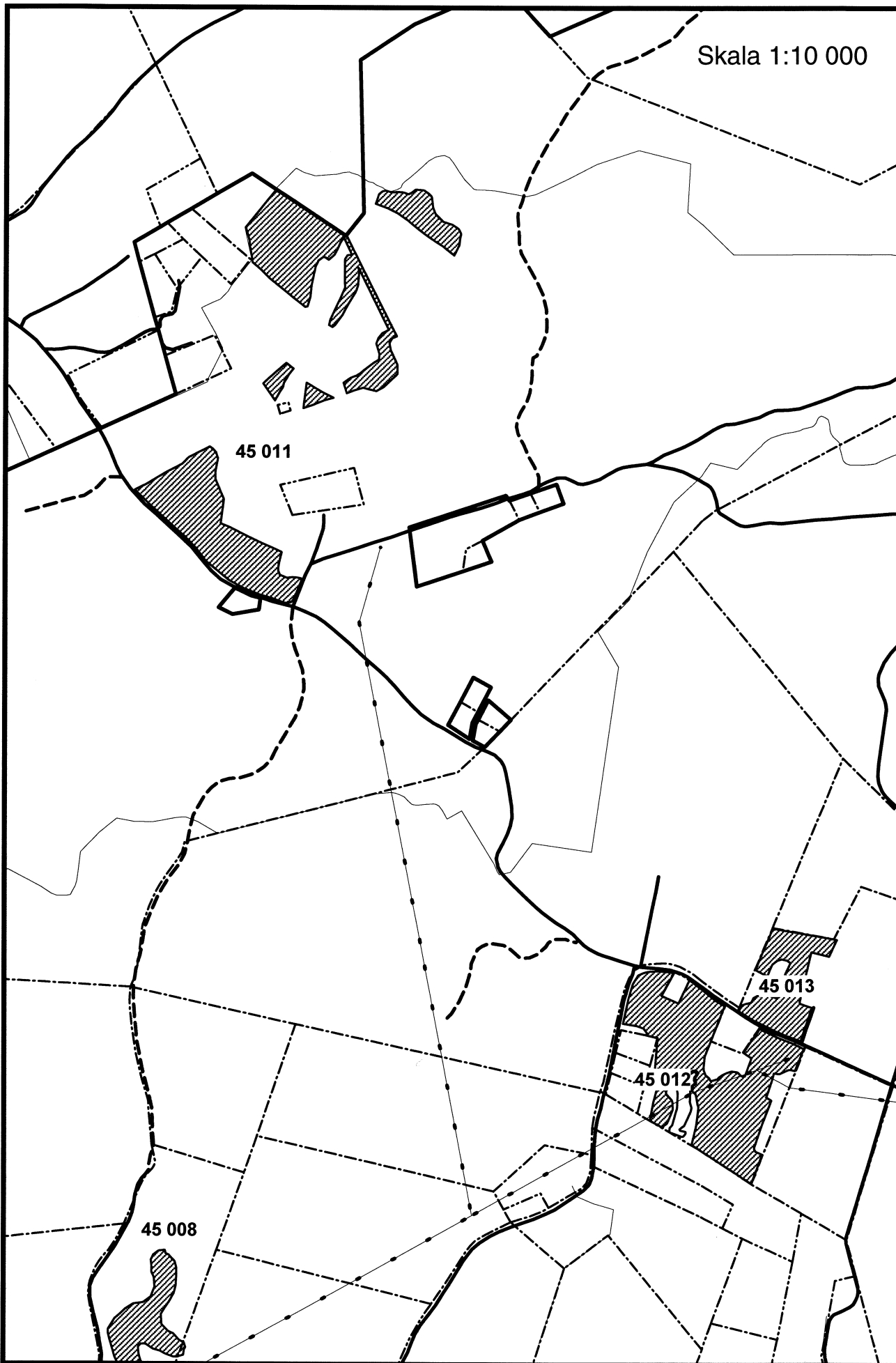
45 007

45 002

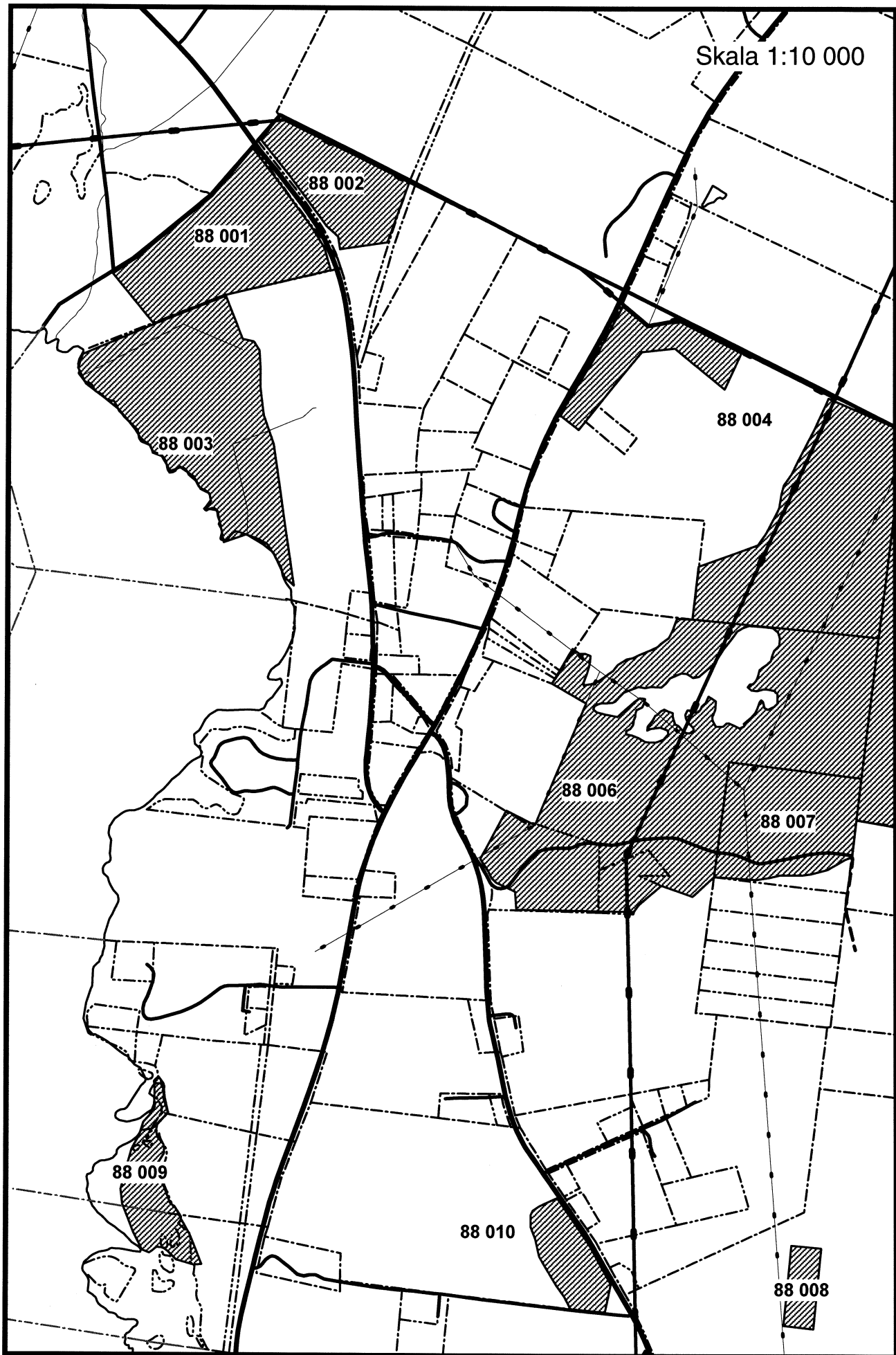
45 004

45 003

Skala 1:10 000

Skala 1:10 000

Skala 1:10 000

88 002

88 004

88 005

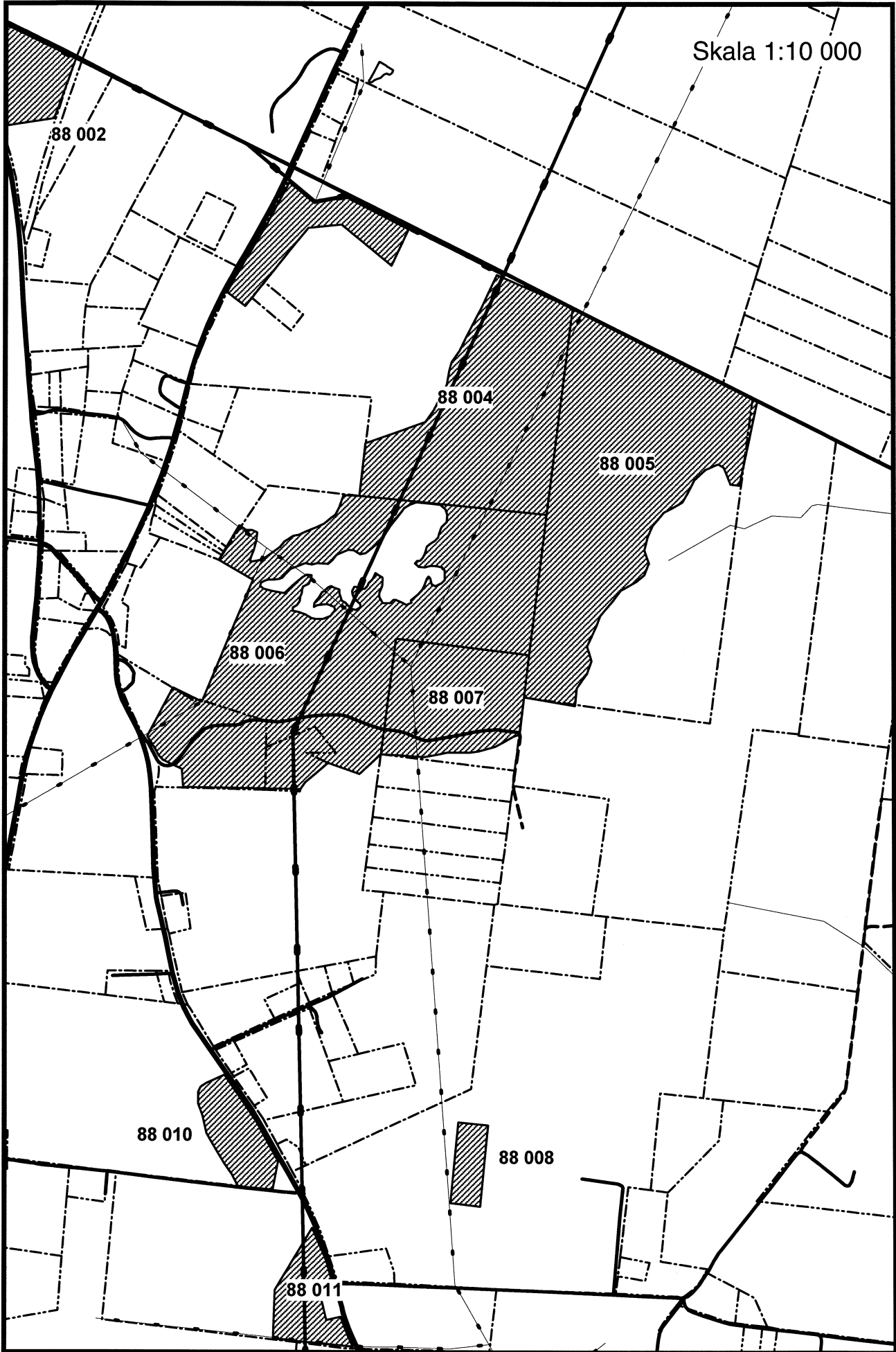
88 006

88 007

88 010

88 008

88 011

Skala 1:10 000

88 005

88 007

88 008

88 017

88 018

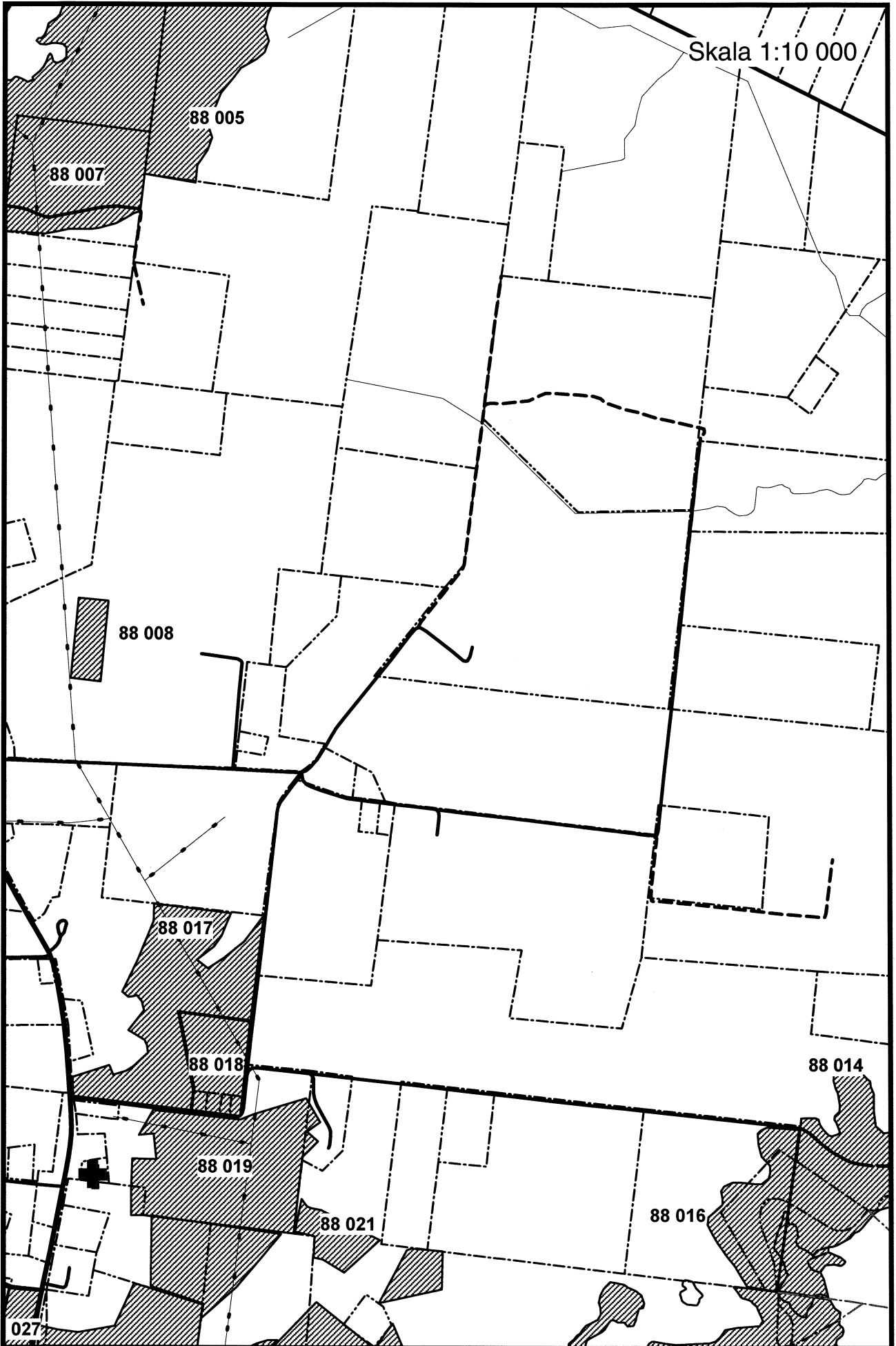
88 019

88 021

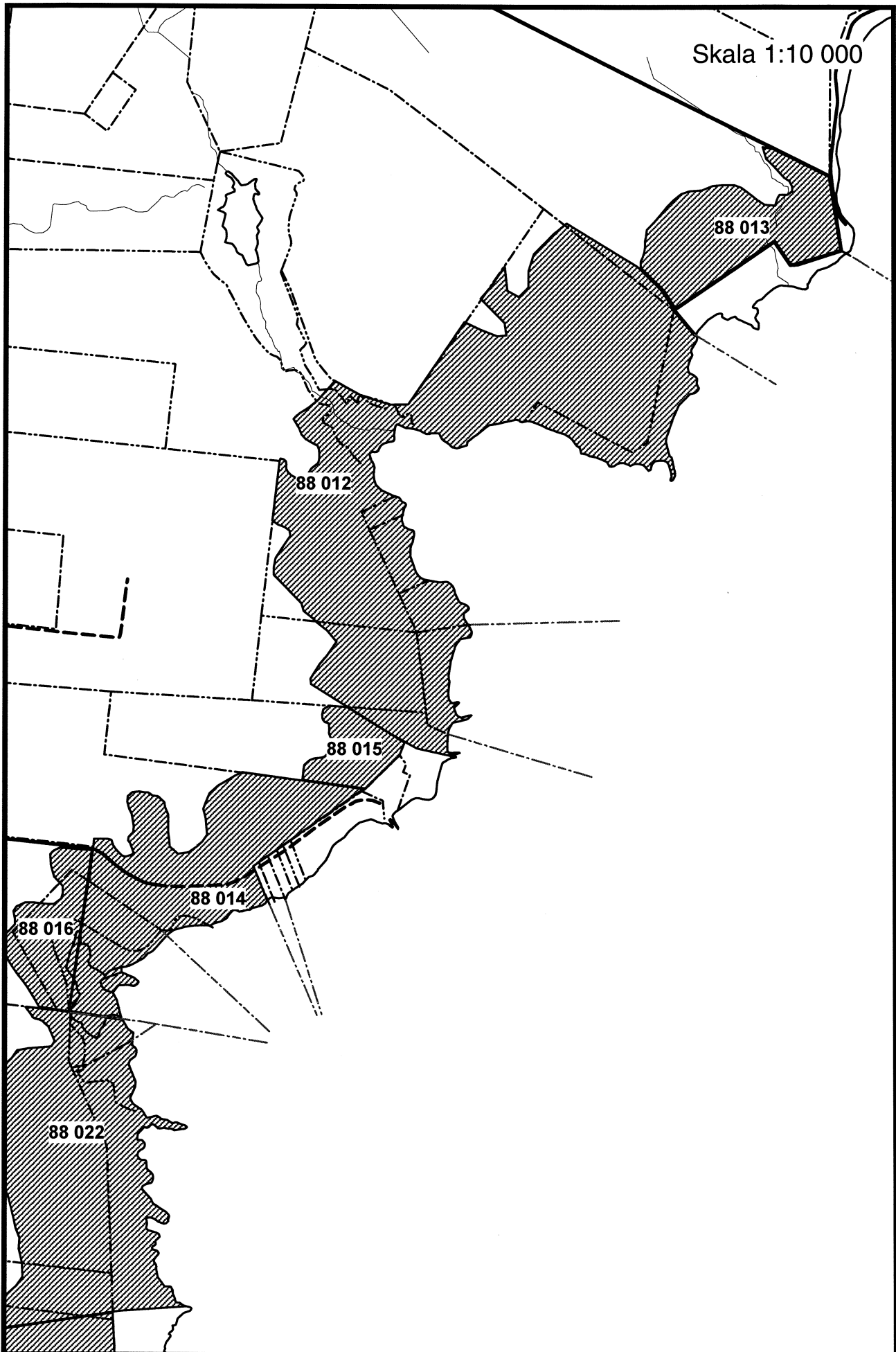
88 014

88 016

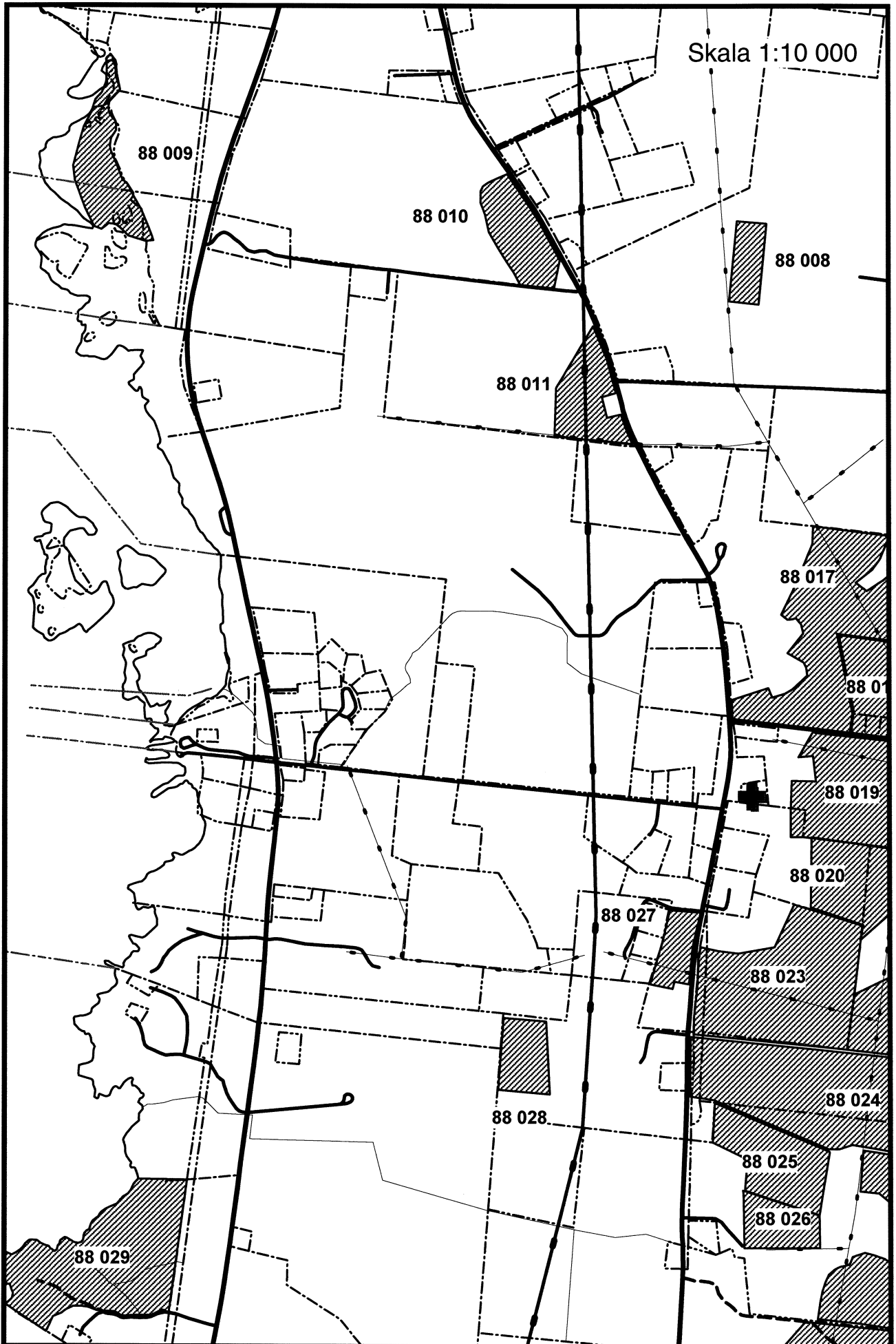
027

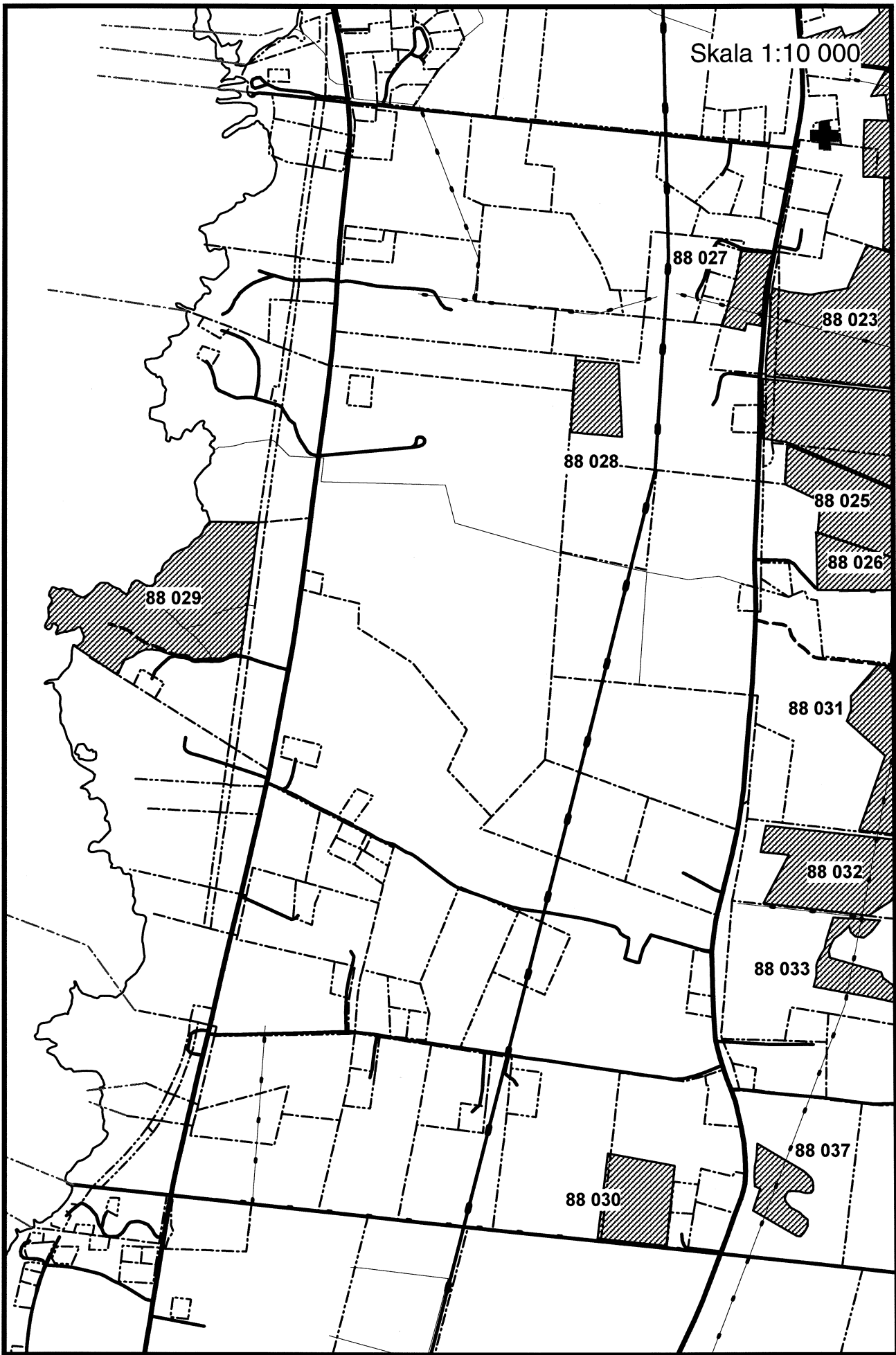
Skala 1:10 000

Skala 1:10 000

Skala 1:10 000

88 027

88 023

88 028

88 025

88 026

88 029

88 031

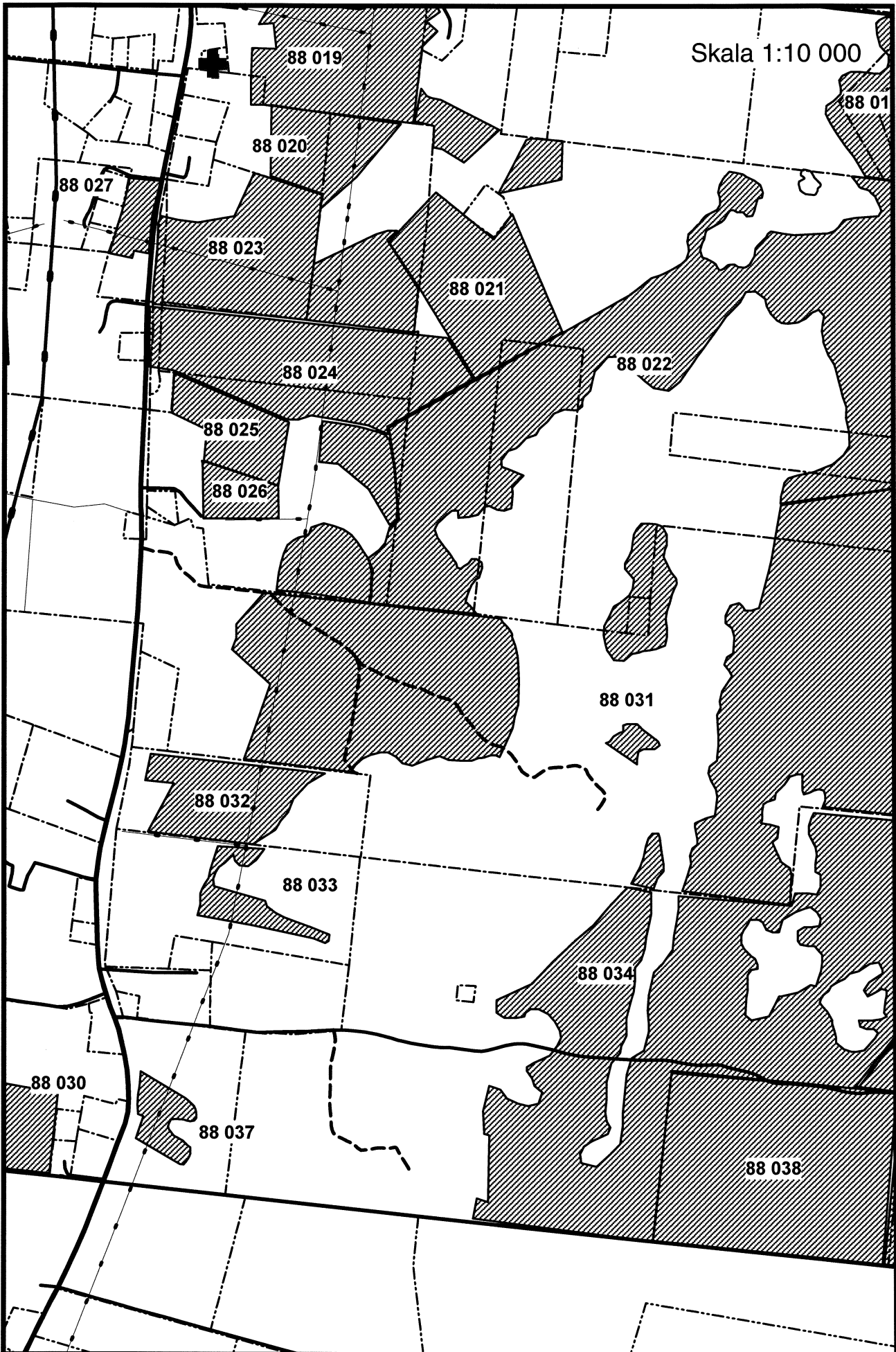
88 032

88 033

88 030

88 037

Skala 1:10 000

Skala 1:10 000

